DORINA V. IENCIU
mn 2300
ROMAN
BUCUREŞTI 1033. EDITURA LIBRĂRIEI PA VEI, 8URU
ATACLISM ANULUI 2000
DORINA V. IENCIU
CATACLISMUL ANULUI 2000
roman
BUCUREŞTI. EDITURA LIBRĂRIEI PA VEL SURU
Fiului meu Dor
de munca cerebrală îşi capul cu podoaba de ar- clipă pe unghiul braţu- spt, sprijinit pe masă ; sfârşire a cugetului, în- a muşchilor slăbi, doar arare uşoară mai stăruia să-i furnice sângele. Sufletul, o scânteie din marele Suflet, vizionarul, sbuciumatul, în chinuitoarea luptă cu insondabila taină a Cosmosului, neajutat de puţinele simţuri imperfecte, îşi desfăşură aripele, lăsând forma lui de humă, oprită ca o pendulă, atârnată la orologiul vremelniciei.

...Umbrele căptuşiau firidele fotoliilor cu zăbranicul nopţii; draperii negre se aninau pe pereţi şi în dosul tablourilor. Cu toată obscuritatea care punea stăpânire de moliciune pe celula de observator a celebrului astronom Fidias Luce, instrumentele de oţel străluceau ager; şi mai ager se răsucea, ca o spirală sfredelitoare, spre nemărginiri, spiritul savantului veteran.

Puritatea de cristal a năzuinţii întregii ome

IO
niri, concentrată într’o singură scânteie, caută formula de perfecţiune ideală. Şi spiritul eteric îşi poartă nostalgia pe blocuri de nouri, pe tremurări de stele şi se opri albină pe crinul mâinii Creatorului...

Mirajul visului înpăinjeneşte cu ţesătura-i de strălucire înlăcrămată simţurile lui Fidias; el întrezăreşte vag crâmpeie iluminate de o flacără lucidă a tuturor spiritelor creatoare, crâmpeie de o formă diafană din împărăţia fericirii, făgăduită de inspiraţii omenirii.

*
*   *

...Ornicul bătu ora 1. Fidias regulă telescopul; ochii lui scrutători, ademeniţi de obstacol şi fixaţi asupra unui punct,

rămân încremeniţi în orbite. Adâncimea şanţurilor de pe frunte pronunţă plastic efectele înregistrate. Mâna stângă aşează înfrigurată arătătorul pe un buton. Prin uşi invizibile răsar cinci fiinţe, păşind fără zgomot ca nişte fantome. In observator linişte captivantă. Elevii aşteaptă cuvântul magic. Faţa maestrului se crispă. Ridicându-şi capul, pletele albe descărcau scântei, iar ochii-i fosforescau.

– Un punct strălucitor ca un bolid deplasat din Marte gravitează cu mare viteză spre Pământ, le explică tinerilor, cu vădită tulburare, Fidias.

Lunetele se agită, astronomii căutând să urmărească cu încordare calea bolidului şi să pună în funcţiune aparatele de filmare. Dar iată ochii desprind o formă care şi-a fixat ruta orbeşte
spre Pământ. Câteva secunde şi aparatele de măsurat indică direcţia.

O pasăre enormă cu strălucire de argint nou face câteva viraje asupra Câmpului Libertăţii, în preajma Romei.

Fascinaţi de vedenia miraculoasă şi de repeziciunea cu care se desfăşura evenimentul, aveau nevoie de efort pentru desmorţirea simţurilor vrăjite. Elevii aşteptau zăpăciţi ordinul maestrului. Fidias alergă în camera din faţă; îşi repezi mâinile în mantia cu aripi; urmat de elevi sburară la locul aterizării.

Pasărea minune descălecă.

Evenimentul căzu ca un trăznet. Uluită populaţia Romei furnică, comentând nervos.

Intr'un somptuos palat şi totuşi de o simplitate clasică, zidit în cadru de metal din pătrate de sticlă, a cărei monotonie era îndulcită cu ghirlande înflorite, atârnate de tavanul casei, amenajat în grădină cu flori exotice şi palmieri, cu fântâni săritoare, cu statui cochete de marmoră şi bronz, introduse Fidias pe cei trei aero- nauţi-marţieni. Că nu se putea înţelege cu ei decât prin semne, era firesc; ciudată era şi îmbrăcămintea şi înfăţişarea lor, de dimensiuni neobişnuite, totuşi armonioase. Felul de a vorbi stârni uimire. Era melodia articulată cu nuanţări variate. Sonoritatea ei ne mai auzită impre- sionă plăcut urechea, intră în sânge, stimulând nervii. Toate se petrecură fără să se afle ceva din figurile ascunse sub haina ce părea supra- piele, dându-le înfăţişare de scafandri. Intr'una
12,
din cabinele casei ei se retraseră, lăsând impresia de neverosimil în urma lor...

In registrele cronologiei era anul 2000.

Cabinetul de primire al lui Fidias văzu ziariştii şi personalităţile ştiinţei, discutând şi gesticulând cu

temperament sudic. Interwievul fu răspândit pe globul întreg prin transmiţătoa- rele la îndemână.

Sufletele fură cuprinse de înfiorarea unui mare eveniment în ajun. Ceva nedesluşit palpita în atmosferă; gândurile frământau scântei noui în spuza cenuşei unei vechi civilizaţii.

Istoria planetelor coincide cu marile revoluţii ale Terrei. Fluxul şi refluxul vieţii, expuse capriciosului joc de culori şi raze, rămân sublimul mister, nedeslegat încă de omul-creer. Semnele firii sunt incitibile din lipsa iniţiatorului, se gândi în sine astronomul Fidias.

Ochiul supra sensibil al aparatului, impresionat de umbră, puse în mişcare mecanismul, care deschidea uşile automat, lăsând să intre Marţie- nii, înconjuraţi de privirile curioase ale persoanelor prezente.

Ei apar acum într’o tunică dintr’o materie cu singurul decor, centura de aur. înalţi de peste doi metri, figura lor sculpturală era de o simetrie clasică. Umerii laţi, talia sveltă, ţinuta dreaptă, braţe armonioase, ochii tăiaţi migdală, sub frunţi netede şi mari, gura mică, cu buze expresive şi linii de impecabilă perfecţiune, se umbresc sub cea mai frumoasă podoabă a părului bogat, răsfrânt în ciorchini pe umerii lor de fii-

deş. Dar toată armonia liniilor şi nuanţa de culoare subtilă a pielii rămân inferioare frumuseţii ochilor de o strălucire aproape nefirească. Mişcarea ritmică a pleoapelor surdină plăcut evadarea puternică a strălucirii de reflector din a- ceşti ochi miraculoşi. Sub puterea lor de hipnoză încremeni toată asistenţa, umplând nervii de fiorii neobişnuitului. Unii încercară să angajeze o conversaţie, dar în curând se resemnară; stângăcia omului era stridentă faţă de atitudinea Marţienilor.

*

* *

Zorile se iveau. Purpura se ridică la orizont, ca un trandafir ceresc în glastra de marmoră a nourilor. Umede rămaseră urmele nopţii, sticlind pe vegetaţie ca pecetea păcatului.

Somnul neliniştit şi scurt nu izbuti să potolească simţurile şi fantezia răscolită a Zeei. Personalitatea de compozitoare şi virtuoasă a pianului cu energia aproape masculinizată şi fami- liarizată cu emoţii mari se simţi acum covârşită de impresia obsedantă a Marţienilor.

îmbinarea de culori, răspândite cald în dormitor pe pereţii de sticlă, scotea mai plastic în relief frumuseţea ei de italiancă bogată în graţii. Orfană de mamă încă din adolescenţă, îşi potrivise firea după măsura adoraţiei veteranului părinte Fidias. Omul muncit de problemele omenirii, savantul cerului,

era recompensat pentru sbuciumul sufletesc prin afecţiunea fiicei sale....
Sub năvala impresiilor şi a gândurilor noui,

răsărite peste noapte, se apropie, atrasă de instrumentul în care izbutise să introducă de atâtea ori vieaţă din vieaţa ei.

Muşchii, îmbibaţi de armonia muzicei, tremurau pe braţele tinere. Fibrele Zeei adaptaseră sunetul ca pe un element necesar.

Ascultând răscolirea sufletească a fiicei, Fi- dias intră, întâlnind în uşă pe fiul său Marius, care şi el, intrigat de văpaia cu care frământau degetele surorii clapele de fildeş, simţi nevoia să-i comunice Zeei impresiile puternice, ivite în urma Marţienilor.

Ei rămaseră opriţi ca două lumânări aprinse în preajma ei. Câtă dragoste curată nu emanară ochii, cari încălzeau acest copil fermecător! Simţindu-i aproape, Zeea sări sprintenă şi gingaş cuprinse cu braţele făpturile iubite.

– De ce atâta tulburare, micuţa mea?

– O, tată!

– Zeea, observi, îţi cresc aripi la degete. Marius, apucându-le cu delicateţă, sărută mugurii trandafirii.

Mişcată că tatăl şi fratele sunt la ora asta matinală încă în toaleta de seară, şi nu şi-au aşezat frunţile trudite pentru repaus, le zise cu bunătate:

– îmi faceţi plăcerea să vă servesc un ceai?

Apucă braţul tatălui, oferindu-i pe al ei fratelui, se plimbară de câteva ori prin cameră, a- şezându-se apoi pe un jilţ în umbra unui boschet cu flori tropicale, în timp ce guriţa îi ciripea

mereu fleacuri înviorătoare pentru nervii extenuaţi.

Pe nesimţite se ridică, lăsându-i să continue subiectul conversaţiei, apăsă soneria, dădu semnalul la bufet omului automat, numit Sintaxa. O pauză de cinci minute şi ascensorul sosi încărcat cu trei tacâmuri de aperitive, servite pentru ceai.

Confortul, ajuns la apogeu, le permitea să consume o masă delicioasă, cheltuind minimul de efort pentru procurarea ei. Tot miraculosul buton opri masa mobilă în apropierea jilţului ca să ofere aurul topit al ceaiului, care îşi irosea a- burii aromaţi ca o slavă păgână.

Zeea prinse toarta de argint a ibricului şi îşi umezi buzele frumos arcuite. Ceaiul stimulă nervii, toţi trei urmând să discute din nou apariţia Marţienilor, devenită preocuparea lumii întregi.

Impresionat de lumina zilei, aparatul-regisor stinse becurile. Decorul camerei luă alt aspect. Feeria de culori, reflectată pe pereţii de sticlă, cu nuanţe armonios îmbinate, răspândea o atmosferă de basm. Dispoziţia sufletului, supusă acestor variaţii, urcă diferite game.

Funcţiunea creerului, înmagazinat, ca nişte silozuri, cu idei şi accelerată cu ajutorul tehnicei, ajunse la ascuţimi de lame. Omul secolului al XX-lea, cu raţiunea cristalizată până la absurd, adeseori devenea de un calm barbar.

Nu astfel era disciplina sexului. Rafinamentul şlefuit de atâtea secole de sensibilii eroticului înclina spre satisfacţii antice. Zgomotul de mă

tase al perlelor, difuzat în sânge prin diferite maniere, se ridicase la culmi de simboluri e- rotice.

De o altă concepţie era pătrunsă educaţia în familia puritanului Fidias. Disciplina pasiunilor avea singura formulă magică: „să fii bun prin raţiune şi sentiment". Cei doi fii ai lui, Zeea şi Marius, exteriorizau concepţia binelui în gând şi faptă, ca procesul vegetaţiei: floarea şi fructul.

Şi ei comentau viu evenimentul astral....

— Tată! întrevezi tu oare un folos real pentru omenire sau vei reduce la un simplu fapt divers escala aeronauţilor la noi?

— Ar fi prematur să mă pronunţ fiica mea, n’am aflat încă scopul pentru care şi-au ales planeta noastră.

— Judecând după forma atât de armonioasă a fizicului, bănuesc o stare de sănătate impecabilă, iar muzicalitatea limbei dovedeşte o cultură superioară.

— Ai remarcat ochii lor, Marius? — grăbi întrebarea, sorbindu-şi ceaiul cu respiraţia reţinută, pe când o uşoară poleială rumenă îi acoperi obrajii.

— Rămâne de văzut ce ne aduc aceşti ochi plini de suflet şi inteligenţă, nu pot să judec după aparenţă.

— Aş dori ca bătrâneţele mele să mai ajungă să vadă ascensiunea Binelui la superlativ!

— Tu poţi fi împăcat, scumpul meu părinte, succesul muncei tale atinge hotarele minunii.
Omenirea îţi va fi recunoscătoare, pentru pacea realizată şi stabilită pe Pământ!

— O, nu e aşa fiule! Eu văd multe neajunsuri şi simt rănile cari sângeră... şi... mă... doare aici... aici mă doare... copii mei; inima asta, care bate de atâtea decenii... numai pentru umanitate, nu şi-a realizat încă marele vis;... poate acum;... acum presimt şi văd, parcă aevea, cum visurile mele... se întruchipează... Da! marea mea dragoste, care m’a covârşit, strivind toate preocupările ce mi se păreau egoiste şi meschine,

tre- bue să aibă ecou... până dincolo de limita raţiunii noastre... Ceva mistic îmi scormoneşte în suflet şi-mi dă putere să cred dârz în înfăptuirea acestei viziuni...

Figura lui Fidias părea eterică, ochii îi străluceau, purtând pe Dumnezeul perfecţiunii în ha- lucinarea lor. Era de o frumuseţe divină bătrânul cap cu entuziasmul pe buzele-i tremurânde. Copiii îl priveau fascinaţi, îi luară mâinile, mâi- nile lui, în miezul cărora zăcea stampa însângerată a destinului omenirii, şi i le sărutară cu sfinţenie.

Clipa, urcată la culmea frumuseţii, risipea un val de pulbere stelară peste tabloul sacru, încremenit în veşnicia perfecţiunii imaginare.

*

*

...O muzică plăcută dădu semnalul pentru a- dunarea familiei în holul mare. Marţienii îşi făcură apariţia.

*8

Ei dovedeau interes viu pentru tot ce le cădea în cale şi acest interes se manifesta prin vioiciunea privirii, prin elasticitatea gesturilor suple. Fură salutaţi cu o elegantă înclinare a capului pe care Marţienii o imitară. O uşoară timi- ditate se născu din lipsa mijlocului de comunicare, dar spiritul ager întrezări acest neajuns şi unul dintre ei, care părea mai în vârstă, se a- propie de Fidias, purtând o cutie mică în mâna dreaptă. Aşezând-o pe masă, o deschise. Ea conţinea alte trei cutiuţe, deschise şi ele la rândul lor, din cari scoase aparate simple de formă nevăzută încă. Aşeză pe masă în semicerc cele trei aparate. Persoana a doua, ceva mai mică de ani, se aşeză pe un scaun cu spatele spre masă, dân- du-şi capul pe spate. Părul celui aşezat pe scaun fu cuprins în ambele mâini în preajma cefei şi despărţit în trei mănunchiuri, apoi fiecare mă- nunchiu se fixă într'unul din aparatele de pe masă. Al treilea Marţian aranjă şi puse în funcţiune un buton. O sbârnăitură uşoară ca de albină fu auzită, apoi aparatele se puseră în mişcare, spre uimirea celor de faţă. Se ridică în- tâiu o placă pe care se înregistrau nişte semne. Din cutia a doua se ivi o tăbliţă albă pe care apăreau şi dispăreau imagini de umbre, pe când al treilea reproducea sunetele vorbite de Marţieni. Procedeul dură câteva minute; plăcile fură scoase din aparate şi aşezate pe masă unele lângă altele. Marţianul, cedând locul său lui Fidias, a- cesta se supuse şi fiii lui în scurt timp văzură însufleţindu-se imaginile; cuvinte scrise, fraze

i9

întregi apărură; vocea lui Fidias fu auzită clar din aparatul al treilea. Acum înţeleseră că aparatele, cu ajutorul părului, lasă să se vadă şi audă toată acţiunea creerului. Şi mai mare le fu

uimirea când ei din semnele înregistrate ştiură să afle sâmburele în jurul căruia se învârtiseră în câteva clipe gândul şi fantezia lui Fidias. Acţiunea creerului se reflectă pe plăcile supra sensibile cu preciziuni de oglinzi. Luară cutiile şi se retraseră în camera lor, făcând politicos un gest de salut.

*

* *

Trei zile trecură în cele mai agitate aşteptări şi diferite comentări până când Marţienii se lăsară văzuţi.

Salutară cu accent dulce în limba italiană pe amfitrionul casei, nu spre mica uimire a lui Fidias. In fraze scurte şi concise explicară retragerea lor, având scopul să-şi însuşească limba. Cu ajutorul aparatului unde, paralel cu imaginile, se înregistraseră formulele limbii şi cu a- jutorul vastei biblioteci a lui Fidias reuşiseră în scurt timp să descifreze felul de a gândi şi de a se exprima al Pământenilor. Fidias, neputân- du-şi stăpâni bucuria că va putea comunica liber cu aceste arătări ale cerului, le întinse mâna, strângându-le-o cu căldură. Vraja se frânse. Intre savanţii din Marte şi Fidias se făcu o apropiere dela om la om.

Fidias află că cel mai bătrân se numeşte Sa- turnus, reprezentantul ştiinţei, al doilea Uranus,

savantul cultului şi al moralei, iar cel mai tânăr era patronul artelor, numindu-se Marte.

– Am venit să cercetăm planeta Pământ, procedând la fel şi cu alte planete din Univers!

– Pământul nostru va servi prea puţin pentru îmbogăţirea ştiinţei şi a culturei marţiene, se scuză cu modestie Fidias.

– O nu, are şi Pământul tezaurul său, iai defectele şi scăderile ne servesc drept criteriu de comparaţie. Nu e nimic sub soare atât de bun să nu poată fi şi mai bun. Progresul n’are oprire.

– Poate Pământenii n’au spiritul de observaţie atât de ascuţit; altfel n’ar fi tolerat ignoranţa alături de sclipiri de genii – zise Satur- nus cu multă înţelegere.

– Răul zace mai adânc; sunt păcate moştenite, ale căror ghiare de vampir înfipte în sânge le poartă omenirea din generaţii în generaţii, zise Fidias cu durerea sugrumată în piept.

– Cum staţi cu elementele şi cu sufletul? reluă din nou firul conversaţiei Uranus.

– Elementele în natură se îmbină şi desbină, se compun şi descompun după o anumită lege; nu astfel stau lucrurile cu Firea, care nu şi-a găsit încă formula precisă; ea oscilează deasupra prăpastiilor între doi poli mereu opuşi. Răul predomină

binele, iar pentru întuneric încă nu s'a născut soare să-l alunge din Univers. Relativul a devenit dogmă. Putreziciunea dă naştere vieţii; or atare vieaţă nu se poate ridica la „I- deal“.

Uraniul, elementul nobil, ajunge să se des

compună până la pulbere. Cifrele sunt un mijloc efemer pe care încercăm să aşezăm Universul; măsura e hibridă. Viitorul nu-1 putem pătrunde, iar trecutul se reduce la simplitatea umbrei. Prezentul e un zid infinit de subţire, infinit de înalt şi adânc; el se întrepune totuşi dur şi obscur între „a fost“ şi „va fi“.

Manivela destinului e lăsată la voia întâmplării ; hazardul cu mască de paiaţă ne sfidează, ho- hotindu-ne în faţă. Rânduiala nu-i nici în mâinile noastre, nici în manifestarea firii; e jale pretutindeni... pretutindeni... Nimic nu rezistă nimicirii, căreia noi în limbajul ştiinţei îi zicem prefacere. O fericire distrusă e tot prefacere... O fiinţă pierdută, o avere distrusă de incendiu e supusă aceleaşi legi; dar ,,insul“, „eul“ pentru pierderea şi durerea lui cu ce va fi răscumpărat de marea „prefacere?"

Precum vedeţi domnii mei, abia într'o răsuflare v'am deschis câteva uşi la marele magazin cu mistere al lumii noastre, mistere ce miroase a pucioasă şi a hoit.

Noi suntem ca dansatorul pe frânghie, (o să-i faceţi cunoştinţa mai târziu), sau ca peştele în apă; depunem un efort uriaş să ne menţinem echilibrul. Şi numai aceia cari ajung să fie jongleuri mai abili pot să-şi hărăzească clipe de fericire... o fericire relativă şi temporară. Sărmana mea omenire! oftă adânc Fidias, închi- zându-şi pleoapele parcă să oprească izbucnirea emoţiei.

– Imperfecţiunea predomină întreg Universul

într'o măsură oarecare. Judecând după primele impresii, populaţia planetei Marte, pare să-şi fi format o civilizaţie superioară Pământenilor, întrucât şi mediul ne favorizează.

– Dar multe din bunurile noastre se vor putea adapta civilizaţiei pământenilor, – grăbi să-l complecteze Uranus, părându-i-se că Satur- nus ar putea jigni cu francheţa lui pe patronul casei.

– In comparaţie cu confortul şi dogmele moralei, arta o găsesc mai bogat reprezentată, adăogă Marte.

– Sunt măgulită, domnii mei, de aprecierea adusă artei, zise intrând cu paşi legănaţi Zeea.

Marţienii fură surprinşi de apariţia îmbrăcată în pala vechilor romane, ţesută din mătasă albă, ale cărei cute învăluiau figura de statuie, în linii şi umbre moi. Curele de

aur încinseră cu sandale picioarele de păpuşă.
Fecioara preocupată de frumosul în artă, al cărui tonic îi alimenta tinereţea spre imbolduri nobile, afirma tendinţa naturii de a produce o rasă pură.
Marte cercetă cu privirea liniile şi forma Zeei. Ea simţi o uşoară înfiorare; ascuţimea privirii îi pătrundea în oase. Răspunse cu aceeaşi nobleţă inerentă firii ei, prin fraze vorbite în limbajul albastru al ochilor. întinse braţul celui mai bătrân şi conduse domnii în sufragerie. Aici îi aştepta o masă rotundă aproape ascunsă sub draperia florilor, cari atârnau ca o binecuvântare parfumată, potolind albul puternic al tacâ murilor, strălucirea cristalurilor şi argintul a- şezat în diferite poziţii ca nişte formule cabalistice. Chioşcuri de palmieri, cu lumini feerice, ademeneau la repaus, pe când un ecou de muzică nevăzută plutea prin sală.
Zeea îşi ocupă locul. Numele scris în alfabet luminat pe speteaza scaunului, indică locul celor prezenţi. Marţienii se aşezară tăcuţi. Un funicu- lar mic şerpui pe masă, depunând automat lângă tacâmul fiecăruia farfurii cu aperitive.
Zeea, luând cuţitul de os într’o mână, iar furculiţa într’alta, făcu câteva gesturi ca de scrimă, înfigându-le în peştişorul ce zăcea întins pe o farfurie albă. Marţienii o priveau nedumeriţi cu expresia uimirii în ochi. Zeea, vă- zându-i încurcaţi, îşi dete seama, poate vor fi a- vând alte obiceiuri pe Marte şi încercă să-i încurajeze şi să le explice maniera mâncării.
— Nu cumva vi se pare rustic felul nostru de nutrire? Dar cum spunea fiica mea, noi ştim să ascundem acest obiceiu străvechiu sub maniere elegante, iar tehnica ne ajută să împodobim şi să facem atrăgătoare o masă bună. Cât despre igiena alimentelor ne asigură reputaţia chimiei, care a înlocuit bucătarii de pe vremuri cu doctori în chimie, iar vechile bucătării s’au schim- bat în laboratoare, având la îndemână instrumente, instalaţii moderne. Fidias şi Zeea, continuând să mănânce, erau stânjeniţi de privirile mereu cercetătoare ale Marţienilor şi de abstinenţa lor de a mânca.
— îmi daţi voie, parcă aminteaţi ceva deşpre igienă domnule Fidias? Dar peştele, cum văd, e un hoit, asupra căruia miriade de microbi au dat năvală numai de când îl văd aici pe masă, ne mai îndrăznind să-mi închipui procesul de descompunere şi intoxicaţia la care vă expuneţi în felul acesta.
—Aveţi multă dreptate, domnule Saturnus, dar vegetarianismul îşi are şi el neajunsurile lui.
Aproape palidă sub impresia celor auzite, Zeea profită să întrebe cum se alimentează, căci ar dori să le procure cele necesare.

— Noi suntem aprovizionaţi de scasă şi ne a- junge până la reîntoarcere, grăbi să o liniştească Uranus.

Un rezervor era aşezat în mijlocul mesei între ghirlandele de flori cu nişte braţe terminate în robinete, lăsând să curgă în paharele de cristal o băutură galbenă şi spumoasă. Zeea şi Fidias şi-o serviră, apoi aprinseră câte o ţigară.

Marte, neputându-se stăpâni, le zise: ceva ce umbreşte arta fără să-i pot întrezări şi folosul.

Zeea îşi muşcă buzele şi puse ţigareta pe scrumieră, strivindu-i ochiul de jar.

— Nu sunt decât obiceiuri rele, se scuză Fidias, de cari nu ne putem desbrăca şi când mă gândesc câte nu avem. Au crescut ca pădureţii, cutropindu-ne. Fiul meu Marius îmi face adesea liste întregi asupra scăderilor acestei epoci, dar odată ce-a devenit rutină civilizaţia noastră, cei bătrâni nu se pot adapta schimbărilor, cari ar revoluţiona întreg trecutul şi tradiţia noastră.

Se auziră nişte paşi sprinteni şi totuşi reţi

nuţi. Figura elegantă şi vioaie a lui Marius se apropie de masa pusă, salută şi se aşează, neobservând că tacâmul Marţienilor a rămas neatins.

— Evoluţia medicinii, întrucât sunt iniţiat de fiul meu, a adus multe inovaţii pentru ameliorarea suferinţii; suferinţa totuşi persistă tenace.

— Persistă şi va persista câtă vreme ignorăm profilaxia. Medicina taie şi vindecă, dar nu izolează publicul de contaminare. Omul a rămas încă în primitivism ; păturile muncitorimii sunt şi azi focarele atâtor epidemii. Propagarea regulelor igienei de către medicii misionari şi prin cinematografe, radio, nu prinde; plebea se bălăceşte în mocirla lenei; eu însumi am organizat farmacii ambulante, cu surori de caritate şi broşuri instructive; am cercetat personal efectul acestei acţiuni; durere, roadele sunt nesatisfăcătoare.

— Te-am sfătuit mereu fiule, să încercaţi organizaţia pe o altă bază. Omul primitiv are o- roare de doctori şi medicamente. Poate prin preoţi, în cadrul misticismului, să puteţi pătrunde în sufletele zăvorite.

— Aş dori să ştiu dacă planeta d-voastră, mai are atari probleme nerezolvate, se adresă lui Uranus, cu zâmbet fermecător, Zeea.

— N’avem nevoie nici de profilaxie, nici de propagande. Omenirea se izolează raţional prin supra-piele, care e unica noastră îmbrăcăminte.

La auzul acestor cuvinte, Marius deveni foarte

atent. Medic fanatic, creer chinuit de probleme, cum era, prinse momentul şi-l exploata.

– Pământenii nici nu-şi dau seama de risipa de energie, cheltuită în luptă cu formidabilul duşman invizibil: microbii... Scurtimea vieţii, accidentele atât de dese, năvala microbilor ziua şi noaptea asupra porţilor deschise, adăogân- du-se încă faptul alimentării atât de nepotrivită, duc fatal la îmbătrânirea şi ruinarea complectă a organismului.

Cheltuiţi sume şi energii enorme pentru studiul microbilor şi nimicirea lor, când e atât de simplu să te izolezi ermetic de lumea acestor mizerabili. Şi cu energia, observ, nici nu se prea face economie, continuă Saturnus. Acest bun care e propria noastră vieaţă – daţi-mi voie– trebue altfel gospodărit.

– A trăi bine şi frumos e o adevărată artă! Nu e aşa d-le Marte?

– Da, dacă doriţi să o numiţi astfel; eu cred că e o necesitate, ba mai mult, o datorie să-i dăm sufletului o formă cât se poate de perfectă, iar sufletul la rândul lui să nu tortureze această formă, corpul, când e purtat de avântul zborului,
– îi răspunse Zeei Marte, pe când ochii-i o desmierdau blând; apoi se opriră asupra lui Fi- dias, spunându-i că ar dori să cerceteze muzeele şi bisericile încă în cursul zilei.

Marius, scuzându-se, salută şi plecă la spitalul central al Romei.

Drumul îl făcea aproape întotdeauna pe jos,
2 7
trecând pe sub balconul casei unei vechi familii de prinţ, cu ultimul ei descendent, Giovanni di Priboia. Casa câştigă o nepreţuită valoare pentru el, prin Claudia, fiica lui Priboia, o fiinţă a- dorabilă, în vârstă abia de 20 de ani.

Marius, atras de vraja micuţei privighetoare, ocolea câteva străzi să o poată zări în umbra unei mari ciuperci roşii, aşezate într'o oază de flori, adevărată colivie pentru o pasăre dulce.

Ea nu i se arăta întotdeauna, ci rupând câte o floare i-o lăsa să cadă la picioare. Acest joc de „nu mă uita“, avea darul să descreţească fruntea lui Marius; omul ideilor şi al progresului se apleca, culegând ca un student alfabetul dragostei, svârlit aşa la întâmplare de o mână capricioasă. Cugetul lui necorupt cerea această picătură de rouă a iubirii spirituale.

Sufletele mari păstrează în fond o naivitate de copil; ele sunt ca piscurile munţilor cu veşnica zăpadă a inocenţei... Nu ştiu să cucerească, sunt însă mereu cucerite. Văzând o fetiţă cu expresie de înger, cu lacrimi în ochi şi cu picioarele goale, sunt în stare să şi-o ataşeze pe vieaţă.

In ziua aceia, Marius dorea o întrevedere cu Claudia, deşi nu o zări pe balcon; intră în ascensor şi se opri în preajma uşii, care nu se deschise automat ca de obicei, ceea ce dovedea, că Claudia sau nu e acasă, sau nu-i dispusă să primească.

Parcă i-ar fi trecut o umbră rece prin nervi. Scoase un bilet pe care scrise:

„Prietenă! La reîntoarcerea dela spital, dacă vei fi acasă, doreşte o întrevedere cu Tine,
Marius“.

Biletul îl vârî în cutia cu scrisori.

*
*   *

Monumentala catedrală a Sf. Petru şi CapeJa Sixtină îşi menţinuseră încă splendoarea din secolul al XVI-lea. Cupola, unică în felul ei, a rămas o minune a veacurilor; fresca scenelor sacre era zmălţuită cu funinginea fumului de miresme. Adevărate pături de smirnă miruiau frunţile sfinţilor, purtaţi în fecunda imaginaţie a lui Michelangelo. Grandiosul a fost exprimat în toate formele de acest Hercule al daltei şi penelului. Virilitatea pământului a ţâşnit ca o cascadă clocotitoare prin degetele de humă ale gigantului vizionar şi creator. Imposibilul şi-a găsit expresia în piatră, în var şi pe pânză. Inspiraţia s'a întruchipat, când cu putere cosmică, când prin subtilitatea de dantelă a liniei şi a culorilor...

Pater Floriano, fratele lui Fidias, primi în aula cea mare a bazilicei pe vizitatorii astrali, întovărăşiţi de Fidias.

Marţienii remarcară frumuseţile adevărate, cu multă pricepere.

– Expresia sfinţilor are o notă de melancolie, eternizând parcă suferinţa, observă Marte.

– Deşi baza religiei creştine a fost iubirea, replică Uranus.

29

–In durere se nasc perlele, răspunse pater Floriano.

–Durerea dovedeşte absenţa perfecţiunii,, zâmbi puţin ironic Saturnus.

–Biserica noastră are meritul de a fi încurajat arta, istoria sfinţilor oferind cel mai vast material inspiraţiei; iar cultul, cu ajutorul mu- zicei, pătrunzând profund în cutele sufletului, a creat capodopere.

–Nu înţeleg însă – zise Marte – cum aţi ignorat cu totul pe marele pedagog: Natura? Şi nu găsesc nici-o umbră de idealizare a naturii.

–Cu suferinţă sunteţi dăruiţi din plin; ce rost are s'o idealizaţi? Suferinţa şi ignoranţa sunt surori gemene; pe Marte se stârpeşte tot ce ar produce cuiva durere. Toate contrastele sunt duşmane: răul e duşmanul binelui, urâtul al frumosului, tot aşa şi suferinţa e duşmana bucuriei.

—Dar cum am putea să concepem binele, neavând putinţa comparaţiei? întrebă intrigat Fidias.

—Efectele lor au intrat prea adânc în subconştientul omenirii, de aci îngrijorarea.

—Noţiunile prinse în reţeaua simţurilor se judecă prin prisma contrastelor; încă nu sunteţi familiarizaţi cu lumina pură...

—Ce cuprinde doctrina creştină, dacă nu iubire şi caritate, arme pentru stârpirea suferin- ţii? Or noi vedem că basilica Sf. Petru, sinteza artei, stă alături de suferinţa ignorată. Cum se

30

pot tolera — lângă risipa asta de bogăţie — case mici, în cari zace îngropată sărăcia mare? In numele cui? Al iubirii şi al lui Dumnezeu?

— O singură scuză, frate Uranus: Arta rămâne grăitoare în casa Domnului pentru amatorii frumosului, îndulcind suferinţa, adause îngăduitor Marte.

— Arta, produsul zbuciumării umane, născută tot din durere, e temporară. Nu vezi melancolia Madonei, cu pruncul în braţe? Bucuria cu care-şi priveşte odrasla, e cuprinsă în valul reminiscenţei: a durerii de facere?

— Nu, domnule Floriano, din credinţă trebue să izbucnească elan şi tumult de vieaţă, zise Uranus, adresându-se preotului.

Paraclisierul întâmpină musafirii, rugându-i să-şi ocupe locul; se fac pregătirile pentru serviciul divin.

Pentru mulţimea care se adună în biserică, Marţienii erau o atracţie explicabilă. îmbrăcămintea lor ciudată fu admirată. Ei apărură în haine izolatoare, care ascunseră figurile sub masca cu ochelarii de sticlă groasă, iar multele fire regulatoare pentru respiraţie, înregistratoare, microfoane şi multe altele, precum şi strălucirea neobişnuită a acestei haine, produceau un efect ciudat.

*

*   *

Zorul cu care se pregătea Zeea pentru reuşita seratei în cinstea Marţienilor era mare. Numai adâncimile mărilor răscolite aduc la su

3*

prafaţă atâta tremurare şi sclipire de spumă luminată, de câtă era cuprinsă acum Zeea, pu- nându-şi în valoare toată sensibilitatea şi talentul ei de artistă incomparabilă.

Din când în când se iveau urme de uşoară umbră pe fruntea cu netezimi de marmoră. Pâlcuri de gânduri se perindau sub această bol- titură de mic Univers şi ciocanele sângelui îi băteau tâmplele cu furie îndârjită. Zeea era numai tremur... şi nădejde... In inima ei feciorelnică zvâcnea tumultuos primăvara... Grijile de amfitrioană se iroseau ca fulgii de

păpădie, bătuţi de vântul unei presimţiri amăgitoare... şi Zeea se lăsă cucerită de acest farmec ameţitor...
Ieşi puţin pe terasa casei să-şi potolească nervii. Apusul învioră simţitor atmosfera Romei cu răcoare, culcându-şi umbrele la întâmplare, formând nişte arabescuri din linii şi unghiuri bizare. Soarele ca o portocală uriaşă, cobora în panerul de vapor al cerului. Jocul de culori al diferitelor case, construite din sticlă, în locul celor masive şi neconfortabile de odinioară, dădea Romei un aspect de grădină cu flori exotice.
*
* *

Maşina lui Fidias, pusă în mişcare de forţe electrice, alunecă mută pe pavajul de marmoră al Vaticanului şi dispăru prin poarta de Est, prin străzile largi şi puţin populate ale Romei. Populaţia folosea mai bucuros dintre vehicule
32
mantia cu aripi, iar pietonii alegeau ca mijloc de comunicaţie punţile mobile, aşezate peste străzi, între două rânduri de case, la altitudinea ultimului etaj, purtate de uriaşe macarale. A- cest fel de comunicaţie era preferat şi din pricina uşurinţii şi pentrucă oamenii deveniţi fanatici după razele soarelui, căutau cu orice o- cazie să beneficieze de efectele lor recreatoare şi dătătoare de vieaţă.

Fidias purtă musafirii prin muzeele unde se păstrau urmele civilizaţiilor vechi, cu toate scăderile şi uneltele barbare. Civilizaţia la care s’a urcat secolul al XX-lea a făcut un drum bătut cu piroane şi încătuşat cu lanţuri medievale. Chinurile sclaviei, sângele atâtor victime grăia prin grosolănia brută a mijloacelor omu- lui-bestie.... Epocile cari se târau cu încetineala melcului, parcă erau răzbunate acum de furia vitezei. A depune minimul de energie şi a produce maximul de efect, se stabili în conştiinţa omului modern ca o deviză reconfortantă.

— Rasa albă, unită prin reforma unei organizaţii mai umane, şi-a dat seama, că abia a- cum stă să descifreze alfabetul adevăratei culturi şi civilizaţii, afirmă cu hotărîrea ideologu- lui Fidias.

Aeronauţii scormoniră fără milă toate plăgile, neobservate de ochii miopi. Bătu ora trezirii omenirii întregi din letargia hibernării a- tâtor epoce...

Maşina luase direcţia spre periferiile Romei, ajungând pe câmpuri cu ferme model. Fidias
33
explică minuţios felul de îngrăşare chimică a pământului şi arătă deasupra semănăturilor reţelele electrice cari i-au ridicat de zeci de ori fertilitatea. Trecură pe lângă codrii de

aur, cari îşi murmurau smeriţi bogăţia; spicele de grâu, prin suliţi de pai, înfigeau energia capturată a soarelui şi a electricităţii în bobul gras. Un chenar verde de smarald viu ţinu strâns grânarul de belşug. Alei cu măslini, insule de smochini, şi sori liliputani, ascunşi sub umbrele de frunze, dădeau un colorit vioi câmpurilor vaste. Şuviţa de argint a reţelei de canale amuză ochiul. Iar furnicarea nervoasă a nenumărate gâze negre şi mari, dădeau un accent de muncă asiduă întregii panorame.

– Oraşele dau impresia unui arbore, a cărui periferie se subţiază; mahalalele proletare sunt puţin îngrijite în comparaţie cu centrul unde găsim condensate minunile arhitectonice lângă expresia artei în marmoră şi bronz şi vitrine asortate cu mărfuri transoceanice şi cu nimicuri plăcute.

– Da, aveţi perfectă dreptate, domnule Sa- turnus, dar parcă şi oraşele au o lege a gravităţii lor proprii. Centralizarea valorilor dă a- spectul de ceva prea compact şi e în defavorul periferiei, dar şi a centrului, care se îneacă în această atmosferă sufocantă.

Trecând prin suburbia fabricelor, Saturnus îi atrase atenţia lui Fidias asupra fumului ieşit în voie din coşuri semeţe.

– Strică şi pitorescul aceste vulcane nepotolite, adaogă Marte.

Sirenele anunţară sfârşitul muncii; era ora 18. Sute de muncitori şi muncitoare apărură într’o dezordine gălăgioasă prin o sumedenie de uşi, înegrite de fum şi impurităţi; păreau ca nişte urdinişuri din cari roesc vioaie albinele muncitoare. Oameni îmbrăcaţi prost, cu mâini grosolane şi vine umflate, îşi ştergeau frunţile cu mânecile soioase.... Femei cu spinarea di- formată, cu obrajii ca pământul crispat de secetă, unele ascunzându-şi zbârciturile sub farduri stridente, mergeau mai zorite la căminu- rile unde dezordinea şi lipsurile se înstăpâniseră. Copii lăsaţi în grija întâmplării, nespălaţi, jucându-se cu trivialităţile, mai abil decât cu nişte mingi, alergau în întâmpinarea mamelor, cari, în loc să-i mângâie, îi primeau cu sudălmi şi bătăi. Tinerii se găsiră, se uniră şi lipsiţi de simţul pudorii, dădeau un spectacol de bâlciu senzual.

– Fiind timpul prea avansat, ne vom opri cu altă ocazie să le cercetăm toate, zise Fi- dias, cu gândul la grijile Zeei. întoarse maşina şi o luară pe şoseaua principală, oprindu-se la spital. Marius plecase cu un ceas mai înainte ca de obicei.

*

*   *

Şiragul de becuri încercuia magnific cu jarul luminei casa lui

Fidias, şi altfel bogată în culoare şi strălucire. Aripa stângă a casei la
35
ultimul etaj era rezervată pentru aterizare. Minuscule maşini zburătoare, figuri cu aspect de pasări, populau terasa spaţioasă.

Zeea răsări în uşa salonului cu faţa albă ca de arătare. Părul negru, stropit cu nestemate, îi accentua paloarea, iar ochii, în seara aceea măriţi, purtau cerul în albăstrimea lor.

Inaintă cu legănări de gondolă; paşii ei călcau pe flori exotice... Bustul cuprins în decolteul rochei galbene, se ridică conştient şi imaculat ca o efigie concepută de creerul geniilor vizionare.

In salon o aşteptau personalităţile politice şi, dintre prietenii ei, doamna şi domnul avocat Piedro Rondi. Doamna, de talie mică şi rotunjoară, sărutând pe Zeea, îi zise: Scumpa mea, voi aţi revoluţionat toate spiritele cu faima Marţienilor; dacă nu-i vedeam în basilică, prin aparatul televiziunii, aşi fi avut certitudinea că povestea celor trei crai dela răsărit se repetă.

– E atât de reală, dar mi-e teamă că dispare ca o poveste, le răspunse cu zâmbet plin de graţie Zeea.

– A, va să zică te-au cucerit gentlemenii cerului, frumoaso! o tachină avocatul Rondi.

– Stelele îşi au destinul lor... Aş dori pentru astăseară să legăm armistiţiu domnule Rondi, eşti de acord?

– Nu, frumoaso, azi voiu încerca să fac pe astronomul şi te voiu persecuta cu privirile prin obiectivul meu de jurist.

– Ah! Piedro, bătrân incorigibil ce eşti, lasă fetiţa, n’o vezi ce înfăţişare de sfânt bizantin are?

–Soarele sfinţilor a dispărut de mult, acum trăim sub cerul realismului, faptele vorbesc, dragă doamnă Rondi.

–Ah, văd că te-ai molipsit, eşti o savantă coaptă până în măduvă; dar ce-i cu ochii tăi Zeea? Irisul ţi-e mărit, iar pleoapele tremură parcă sub povara visului şi ai ceva sublim în toată atitudinea ta.

–Veşnic fermecătoare, scumpă nepoţică, întrerupse vorbele lor pater Floriano.

–Bine ai venit unchiule, salută Zeea, întin- zându-i mâna prinţului bisericii, om în floarea vârstei, bine legat, cu faţa ca bujorul. Umorul era o necesitate a firii lui; luând lucrurile pe laturea luminoasă, avea şi o doză bună de optimism, care-1 făcea atât de sociabil.

–Ei, de ce te zbaţi ca o rândunică speriată? o întreabă, strângându-i cu ambele mâini mânuţa ei albă;

–Sunt îngrijorată de reuşita seratei, îi şopti unchiului; vreau să ofer tot ce se poate mai select şi bogat.

—Mărul de aur o să-l prindă în zbor tot degetele astea, cari îmblânzesc şi stihiile pământului...

—Nu te-am ştiut atât de iscusit în galanterii, vulpe bătrână, îl lovi pe umăr Gaius Capi- nelli, un exploatator al vieţii.

—Ehei, amice, eu ştiu una şi bună: vorba dulce mult aduce.

— Da, da, iezuitule, umbli cu bomboane după cucoane...

Sosiră alţi musafiri, domni şi doamne din e- lita Romei.

Zeea era scăpărătoare; pentru fiecare avea o vorbă plăcută, o frază de spirit, făcând să tresalte sufletele înviorate.

Marius intră de braţ cu Claudia.

Zeea grăbi să-i întâmpine, îmbrăţişându-şi prietena din copilărie. Contrastul între Claudia şi Zeea era remarcabil. Claudia purta o rochie verde, tivită cu blană de ermină, pe când a Zeei se termina în franjuri de perle negre şi o prindea aşa de bine rama neagră a părului şi a perlelor. Părul Claudiei, roşu şi ondulat pe u- meri, complecta de minune figura de copil, pe când tăietura rochiei lăsa la discreţia ochilor formele de căprioară zvăpăiată. Cercetă nervoasă, abia stăpânindu-şi curiozitatea, printre cei prezenţi, pe Marţieni.

Lumea adunată se grupă; unii în jurul lui Fi- dias întârziat puţin, alţii se alăturau Zeei, iar Capinelli grăbi lângă Claudia. Marius se retrase mai în urma lor. Alt grup animat îşi formă pater Floriano cu glumele lui pline de spirit.

Sosiră şi cântăreţii celebri dela Scala şi dela opera din Roma, apoi o trupă de dansatori din Egipt, în turneu prin Europa.

Nu peste mult îşi făcu apariţia sculptorul Fi- dias Luce iunior, vărul Zeei. O personalitate formată la începutul majoratului său. Tonul cald, exprimat prin linii simple, avea ceva iden

tic cu tendinţa compozitorilor muzicei moderne. Sosi şi reformatorul şcoalei de pictură, maestrul Darsen, apoi o mulţime de tineret din cercul de prieteni al Zeei.

In sala ovală, împodobită cu ghirlande de flori albastre, statuetele de marmoră, în mare parte opera lui Fidias iunior, exprimau alegoric sinteza preocupării omului din acel secol. Mobilierul, redus la simplitate clasică, a rămas totuşi confortabil; taburete portative erau la îndemâna oricui. Discret, o cortină de fir cu motive japoneze despărţea scena pentru reprezentaţia artiştilor.

Spiritele erau stăpânite de încordare înfrigurată. Ochii se contractau şi se dilatau; sincopele se repetau în respiraţie. O mână nevăzută parcă le răsucea gâtul spre intrarea principală, închisă ca o taină....

In mijlocul sălii, într’un bazin de porfir, cu apa săgetată de

nenumăraţi peştişori de aur şi argint şi colorată de lumina becurilor aşezate la fund, plutea o barcă, printre nuferi, în care era aşezată orchestra simfonică. Serata urma să fie deschisă cu celebra uvertură ,cântecul lebedei", dirijată de omul-automat, numit Axa.

Partitura scrisă cu semne luminoase, influenţa asupra baghetei, producând mişcări precise în timp. Instrumentele perfecţionate, adaptând cutii cu rezonanţe, amplificatoare, în colaborare cu marele maestru electricitatea, au dat o amploare muzicei; iar puritatea tonului, ajuns

39

la o subtilitate desăvârşită, exprima cu putere sugestivă motivul de inspiraţie şi gama sentimentului. Era o întrecere a metalului cu lemni.il, complectându-se cu suprapuneri de cvistale..

Crinii albi, simbolul casei Fidias, păzeau cu inocenţa lor intrarea principală. Dar o sevă ro- şietică de aur topit se urcă prin tulpină spre floarea albă, schimbând-o într’o stea aprinsă; era semnul că cineva se apropie de intrare. U- şile se deschid mulcome, trei străluciri apar spre uluiala tuturor...

Marte intră ca o personificare a viziunilor de genii; era gândul însufleţit în mirajul materiei dintr’o mână de spumă... cu cămaşa albă, lungă până peste genunchi, încinsă cu o centură parcă ruptă dintr’un corn de stea. Părul, flacără de aur, era dat peste cap şi terminat în răsuciri de melci. In urma lui intră Uranus; tot aceeaşi ţinută în îmbrăcăminte, distinctă numai prin culoarea gri de argint. El purta părul bogat şi de un negru adânc ca misterul nopţilor, despărţit la mijloc prin o cărare. Acest mag frumos, cu ţinuta de aristocrat al maturităţii, era expresia bunătăţii umane.

Cu totul aparte era apariţia lui Saturnus, îmbrăcat cu cămaşa de culoarea liliacului, cu centura neagră cu scânteeri potolite. O figură cu linii de sobrietatea bazaltului. Părul alb, frânt în unde moi, se odihnea pe umerii lui ca un cer blând pe formele de materie cosmică a dumne- zeirii. Expresia ciudată a ochilor, în care a prins restul lumei, fascină toată asistenţa. Amfitrio

40

nul făcu prezentările, apoi aeronauţii salutară pe Zeea şi se amestecară printre musafiri.

Toată suflarea inteligentă a pământului luă cunoştinţă prin aparatele de radiofonie şi de televiziune de concertul din salonul Zeei, care se repetă şi se răspândi pe întreg globul, ca razele luminii solare. Emoţia prinse inimile şi le săltă cu fanatism de cult nou, până dincolo de marginile bucuriei...

La prezentarea Claudiei de către Marius, Mar- ţienilor, Zeea şi tatăl ei prinseră într’o clipă fulgerul scăpat din privirea

Claudiei, care străpunse figura de lumină a lui Marte. Cu nimicuri plăcute căută să-l atragă spre ea; Capinelli îi ajută să debiteze fraze de spirit uşor, intercalând galanterii la adresa Claudiei. Marte rămase tăcut, doar în colţul gurei i se pronunţă un zâmbet cât o mărgea.

Zeea avu grijă ca în chioşcuri de flori, ca nişte cuiburi de pasări, să ascundă grupuri de cântăreţi.

Se formă un cerc mare în jurul Marţienilor. Bătrânul Fidias deschise serata.

Saturnus, în numele Marţienilor, salută întreaga asistenţă şi întreg globul, pe al cărui puls evenimentul escalării a pus stăpânire, răscolind sufletele dornice de a şti.

— Am adus teorii noui pentru pacea şi fericirea omenirii. Civilizaţia în sine nu e progres; bunătatea inimei şi nobleţea sufletului vor asigura lumii viitoare, clădite pe alte principii, vieaţă tihnită şi lungă, lipsindu-se de suferinţele cari

4i

se ţin lanţ dela începutul veacurilor şi continuă să se ţină de om, dacă va trăi în condiţiile de până acum. Fac apel la întreaga omenire să ne dea concursul!

...Intr'adevăr, pulsul lumei s'a oprit o clipă;... vechea civilizaţie a intrat în agonie...

— Biserica noastră a luptat cu multe neajunsuri şi poate cel mai mare a fost propria-i ignoranţă, zise ridicându-se pater Floriano. Am avut profeţi buni şi profeţi falşi; ne-a lipsit însă controlul ştiinţific. Dogmele nu s'au turnat în tiparele ştiinţei; de aici mereu contraziceri, până când molia timpului a ros scufa misticis-

% mului.

— Spuseşi un mare adevăr, Floriano; cu scufa asta aţi speriat copiii ăştia mari, până când unul a avut destul curaj să o prindă în mâini şi să vadă că tot om e şi acela care o poartă, grăbi să-şi măsoare vorba cu unchiul său Fi- dias cel tânăr, un certat cu ipocrizia profesată de falşii apostoli ai bisericii.

— Legile moralei sunt eterne, spuse cu a- dâncă convingere Uranus. Felul cum le aplicaţi este greşit; iar metodei devenită „cronică bătrână" nu i se mai pot altoi principii noui. Altor oameni, altă măsură!

— Un paradis nou, cu o nouă pereche de oameni. Dar unde-i Dumnezeu care să înceapă din nou povestea? încercă să facă spirit Capi- nelli, apropiindu-se de Uranus.

— Paradisul îl purtăm în noi, apostrofă cu demnitate Marte; iar în ce priveşte oamenii noui, se nasc în fiecare clipă.

—Şi mijloace avem la discreţie, complectă Marius, care era

laconic din fire.

Zeea îl răsplăti cu o privire duioasă, în timp ce Claudia zâmbi ironic.

— Ah! Marius, ai descoperit cumva vre-un ser de reîntinerire? grăbi să-l acosteze lacomă doamna Rondi.

— Tinereţea zace în suflet, continuă maestrul Darsen.

— Tinereţea pe planeta noastră se menţine, nici n'avem noţiunea de bătrân.

— Şi cum procedaţi, dacă îmi daţi voie, să vă întreb domnule Marte?

— La întrebarea d-voastră, domnule ministru, va răspunde Saturnus, patronul ştiinţei, se scuză politicos Marte.

Bătrânul Fidias, jenat de felul cum lumea subţire nu-şi ascunde slăbiciunile, dădu altă turnură conversaţiei.

— Noi Pământenii suntem greoi, evoluţia o legăm de experienţele trăite de alţi oameni, în alte vremuri. Deşi ştiinţa a rectificat mereu legile vechi, totuşi nu ne putem debarasa de şcoala sistemelor cu picioare de plumb.

— Inovatorii sunt consideraţi ca demenţi sau ca criminali, o ştiu din propria-mi experienţă, zise cam indignat Darsen.

— Ei, las-o mai domol! Ce compari tu pictura cu lucrurile practice? încearcă să organi
zezi un stat pe principii noui, o să vezi de ce zid te vei izbi!

— Domnul ministru uită, că religia ar întâmpina aceeaş dificultate!

— Domnule Floriano, crezi că ai mai putea organiza armate în frunte cu drapelul crucii?

— Toate revoluţiile şi-au ucis apostolii, trase concluzia Floriano.

— Cum vi se pare lumea noastră ? prinse momentul Claudia, apropiindu-se de Marte.

— Omenirea îşi trăieşte faza minoră; cultura e hibridă, imperiul este al morţii, frica stăpâneşte peste tot, iar durerea e soră geamănă cu ignoranţa, îi răspunse tăios, în locul lui Marte, bătrânul frumos ca un Dumnezeu, Saturnus.

— Totuşi, d-şoara Zeea va trage perdeaua şi va lăsa să întrezărim un colţ luminos, adunat aici unde mai găsim preocupări pentru perfecţionarea acestei lumi şi unde sufletele sunt pătrunse de principiile unei morale sănătoase, potoli asprimea concluziei făcută de Saturnus, tânărul Marte.

Sunetul dulce al gongului avu darul să îmbuneze inimile, cortina se încreţi, lăsând scena, decorată cu multă iscusinţă şi rafinament, goală o clipă. Cadrul era: un templu păgân, cu amforele fumegânde. O semiobscuritate cu cer înstelat domina atmosfera.

Siluete de fluturi, de viermi şi de şerpi, se a- propiau în

ritmuri de locul jertfei, unde preoteasa, învăluită în giulgiul pudoarei, îşi fixă privirea fanatică asupra stelelor. O muzică de
un muget sugrumat, ridică şerpii; apoi urmă un ritm săltăreţ, topit în zvonuri de metale, care înfioră fluturii; biciuirea corzilor răscoli viermii la mişcări atavice. Preoteasa ţinu cortegiul sub vraja ochilor într'o halucinare pasională. Trupurile cârcite de văpaia voluptăţii şi a spasmului erotic, la un semn dat, căzură în letargie. Muzica saltă cu furie, scoţând nişte ţipete de stihii şi de aiureală;... ipoi se potoli, terminând în şoaptă muribundă...

Preoteasa se execută; un sânge cald aburea, şerpuind printre viermii leşinaţi; era jertfa a- dusă zeilor atotputernici, era cea mai plastică demonstrare a ignoranţei crase.

Asistenţa, înfiorată de cruzimea păgână a dansului şi a execuţiei, căuta să-şi revie, luând firul conversaţiei cu o vioiciune nervoasă. Mar- ţienii consternaţi se ridicară să se retragă, dar Zeea le prinse atenţia, se aşeză la micul ei pian...; Claudia o urmă.

Zeea îşi cântă propria compoziţie „Simfonia Naturii", acompaniată de cântecul cu sonorităţi de argint al Claudiei. La atingerea clapelor, Zeea se identifică cu instrumentul. Ea sculptă fără materie fuJguiri de praf de lună, foşnet potolit din joc de valuri, suspinuri patetice din şireag de mătănii, vaier din frânturi de aripi, cari se reliefau metalic sub dalta creatorului în clipa genezii. Acum sunetul care era materia sufletului, se îmbină cu materia luminii: culoarea.

Zeea transfigurată domina asupra timpului,
armonia ridicându-i sufletul de puritate serafică, în lumea transcedentală.

Cântecul Claudiei avea un timbru de nostalgie după ceva supranatural. O bifurcare a energiei intrate în subconştient se lăsa simţită, pasiunea, oscilând alternativ între pământ şi ceresc, izbucnea când fulgerător, când în murmure de rugăciuni. Cele două suflete de femei, apropiate prin artă, păreau să aibă afinităţi. Şi totuşi... nu!

Contrastul între artă şi felul de interpretare, al celor două continente, era izbitor. Aberaţia misticismului oriental depăşea bunul simţ.

– Simfonia Naturii, ca interpretare şi compoziţie, este omagiul desăvârşit adus artei pământene, grăbi să le felicite Marte, iar Uranus zise Zeei:

– Simbolul genezii abia acum s'a pus la punct!

– Tehnica mâinilor rivalizează cu concepţia spiritului, o aprecie Saturnus.

– Tu, Venus din Milo, în atitudinea asta am să te renasc,

exclamă, sărutându-i mâinile, sculptorul Fidias.

– Mai lăsaţi-ne-o şi nouă, prea o faceţi eterică! îl mustră maliţios pe Fidias, Capinelli.

..Surle de metal răspândeau o muzică ciudată; urmă un derviş, învârtindu-se ca o sfâr- lează şi avansând între lumea mirată; era Sintaxa, omul automat, încărcat pe etajele în formă de volane, cu diferite bunătăţi. Musafi
46
rii grăbiră să ia câte ceva şi să consume, căci la repriza a doua Sintaxa îşi adună tacâmurile.

Consumaţia dădu prilej ca lumea să-şi facă reflexiile în mod mai degajat; destinderea era bine venită.

Ţipătul de argint şi de cristal, scos din ciocnirea diferitelor tacâmuri, se amesteca cu izbucnirea de voie bună şi de spirite, producând în sală un zgomot ca de acordări de instrumente, ca de hohotiri de pietriş prăvălit zburdalnic pe albii de valuri minore...

Ramurile palmierilor binecuvântau cu umbre verzi grupuri-grupuri, retrase în chioşcuri.

Marius îi oferi Claudiei braţul şi o conduse în grădina de pe terasă.

– Claudia mea scumpă n’a rezervat pentru mine nici o surpriză în seara asta minunată?

– Minunată seară... Marţienii ăştia sunt nişte dumnezei! Claudia grăbi să-şi sugrume un suspin nepoliticos.

– Dumnezei n’or fi, în orice caz, ne sunt superiori.

– Ai văzut Marius, ce fizic impecabil şi ce sclipire inteligentă are fiecare dintre ei?

– însuşirile şi forma le sunt ca şi ale Pământenilor, doar cultura îi distinge şi dă fizicului particularitatea care frapează. Dar spune-mi micuţa mea, nu cumva s’au şters urmele convorbirii noastre de azi din căpşorul tău, care străluceşte aici printre flori, ca o comoară nestemată ?

– Eşti gelos Marius? Ai un aer care nu-mi place...

– Ei, cum ai vrea tu să fiu ca să-ţi intru în voie, capricioasă păsărică ce eşti?

– Lasă-mi mâna Marius, ne poate zări cineva!

– Poate stolele şi luna, căci toată suflarea şi-a aţintit privirile asupra salonului Zeei.

– Da, parcă ar fi o stea plutitoare; să ştii că mă supără atâta importanţă câtă i se dă.

– Nu-i meritul nostru, curată întâmplare, scumpa mea.

– Doamne! ce cuvânt stupid e şi ăsta „întâmplarea".

– De multe ori poate deveni foarte grav, ba chiar fatal!

– Faci aluzii la mine Marius?

– Tu o zici!

— Lasă sarcasmul, ştii că nu-1 pot suferi!
— Eu aş prefera să vorbim despre noi, dar tu-mi aluneci mereu pe alte terenuri, unde, deşi vrei să fii calmă, îţi scapă busola fără să vrei...
— Tu Marius îmi priveşti sufletul ca pe un cadavru de disecat şi nu mă cruţă bisturiul raţiunii tale de câte ori vreau să par altfel de cum sunt.
— Nu-i nevoie să fii altfel, eu te vreau sinceră şi mereu aceiaş, divina mea păpuşică!
— Să mergem Marius, absenţa noastră poate fi comentată...

...Şi spuneaţi că nu sunt lupte politice, nici pasiuni ?

—Nu, domnule ministru, o lume clădită pe principiul binelui n’are lupte, nici pasiuni nocive.

—Dar trebue să fie plictisitoare o vieaţă lipsită de variaţii, domnule Uranus. O doamnă din societatea bună, cunoscută prin conflictele galante, avu curajul să pună întrebarea lipsită de bun simţ.

—Daţi-mi voie, doamnă, să vă întreb: într’o grădină, ce preferaţi, florile sau mărăcinii?

—Am auzit de vizita făcută la bazilica Sf. Petru; aş dori să vă aflu părerea, se adresă către Marte, Fidias sculptorul.

—Grandiosul este aproape concentrat în cupolă şi în construcţia faţadei. In „Pietâ“, artistul a frământat, în materia brută, ţipătul o- menirii; statuia parcă-i o dantelă din lacrimi pietrificate; subiectul adânc omenesc; e regretabil că artistul s’a desăvârşit eternizând durerea!

—Marius, nu uita să vizitaţi atelierul maestrului Darsen. O să aibă ocazie domnii, să facă comparaţie între metoda şcoalei din secolul XVI şi metoda care a revoluţionat lumea tradiţio- nalistă.

—Iţi mulţumesc, prietene Capinelîi, itinera- riul nostru prevede această vizită.

—De altfel, maestrul ar putea servi cu detalii asupra metodei sale revoluţionare, nu-i aşa Darsen? Luându-1 de braţ, Zeea scoase ursul, cum îl poreclea lumea, din văgăuna retragerii lui.

—E prea puţin... prea puţin nou ce aduc în favoarea artei, domnii mei; totuşi, când toate metodele s’au epuizat, maniera mea seamănă cu a sculpturii. Pânza plană în ochii mei ia pro- porţii şi durităţi de marmoră. Din culorile suprapuse, penelul meu scobeşte viziunea. Lumina o îngrop împreună cu subiectul sub maldărul de culori şi îmi place să mă joc ,,de-a v’aţi ascunselea" cu propriul meu suflet.

—Are dreptate, domnii mei, e o adevărată revărsare de suflet fiecare pânză a lui, îl apre- cie Claudia.

—Sunt cam nedesluşite contururile, obiectă un ziarist mai în vârstă.

– Şi totuşi, atât de unitare, încât ai impresia de evadarea subiectului... Necesitatea mea sufletească e satisfăcută mai mult, lăsând teren liber şi fanteziei pe care o aplic după dis- poziţia momentului, nu-i aşa maestre?

– Da, d-şoară Zeea, şi eu îmi văd propria mea operă nouă.

– Revărsarea spontană a sufletului e binefacere şi pentru individ şi pentru masse. Un suflet sensibil, pătruns de senzaţii şi emoţii, prin exteriorizarea valorilor sale, produce, intrând în alte suflete, aceeaşi emoţie. Arta-i confesiunea şi a celui care o dă şi a celui care o primeşte; religia, fiind izvorul, arta va naşte o religie nouă, afirmă cu încredere sculptorul Fi- dias.

50

...– Nu cumva susţii metamorfoza eternă, vere, reluă Marius întrebarea, adresând-o sculptorului.

– Dacă pornim dela cea mai infimă parte a materiei, electronul, atunci trebue să o admitem, mişcarea fiind eternă în cosmos, grăbi să-i răspundă fiului său Fidias bătrânul.

– Tot universul se supune acestor legi, cum şi sufletul şi evoluţia se închid în cercul vrăjit din care nu vom scăpa niciodată, explică Sa- turnus.

– In felul acesta credeţi în reîncarnarea sufletelor ?

– E credinţa noastră demonstrată, domnule Floriano, continuă Uranus.

...Aripile cortinei se adunară din nou în urma gongului.

Soliştii dela Scala, apoi artiştii operei con- tribuiră la splendoarea serii, unică prin apariţia Marţienilor, splendidă prin execuţia desăvârşită a debutanţilor.

După audiţia muzicală, Zeea mai adăogă la program încă vre-o câteva puncte: o mică dansatoare stârni admiraţia prin precizia mişcărilor şi prin abilitatea de a scoate din cutia de rezonanţă sunetele armonioase, melodii inedite.

Conversaţia mai continuă foarte animată încă un ceas, apoi Zeea încheie serata, mulţumind artiştilor şi răsplătindu-i cu o vorbă de spirit pentru concursul dat. Marţienii, la rândul lor, se închinară, salutând politicos şi se retraseră.

Claudia urmări cu privirea aprinsă figura
Iui Marte, simţi un imbold să alerge în urma lui, să-l strige pe nume, să-i prindă mâna şi să nu o mai lase...

Marius o chemă; ea tresări, smucindu-şi u- mărul şi nervoasă plecă.

*   #

Stelele ca nişte slove de argint, păstrau pe biblia cerului taina nedescifrată a existenţei cosmosului... Ochii arşi de frigurile dorului de a şti, se potoleau în strălucirea fascinantă a mirajului ceresc.

Fidias ieşi cu familia pe terasă, în grădina lui favorită.
Emoţia care le stăpânea de câteva zile sufletele fu potolită de răcoarea nopţii.
Trei fiinţe ca trei lumi, trei suflete cu idealul lor şi fiecare cu alte preocupări...
Gândul astronomului căuta să cuprindă în i- nelul raţiunii lui sâmburele adevărului, extras din noţiunile formulate asupra planetei Marte.
Zeea îşi frământa inima. Judecata o simţi supusă unei simţiri care-i producea senzaţii plăcute şi o nelinişte vagă....
Marius rămase deprimat; atitudinea Claudiei îi dădu de bănuit lucruri la cari nu îndrăznea să se gândească. Nu!., nu!... Marius îşi alungă nedumeririle care stăruiau mereu să-i vâjie în urechi...
*
* *
— Nu vrei?
— Nu!
— Mă jigneşti...
— Te priveşte...
— Ingratule!
— Ştiu...
— Cinicule!
— Se poate...
— Mă sinucid...
— Nu te cred...
— Mă desbrac!
—• Nu mă tentează...
— A! cât eşti de blazat!
— Mai mult decât atâta;... m’am vindecat... şi îţi sunt recunoscător...
— Sărută-mi mâna!., de ce mi-o laşi?., mai strânge-o! ...Odată., ştii atunci... când mi-ai sărutat-o pe furiş., tremurai. Eu ţi-am răscolit părul ăsta negru... uite aşa... uite aşa... şi tu m’ai ridicat în braţe... eram uşoară sub linţoliul borangicului de lună... parcă aşa ziceai... şi acum, când viu să cerşesc un procent din capitalul tainei noastre., mă refuzi... şi aşa de brutal... nu! nu! nu spune... vreau... fapte şi nu concluzii... şi mai sărută-mă... înc’o... dat...ă... aşa!
— Acum te las. Mâine la ora 20... m’ai. înţeles?.. vei trage cortina... Aşa dragul meu... aşa... vei tra-a-a-ge... coortiiina... ai înţeles?... Adio!
...Cu paşi de plumb alungă tăcerea, care rămase în urma ei şi vrea să-l cutropească, piro- nindu-şi ochii din când în când asupra ieşirii;

parcă ultima frază i-ar fi rămas spânzurată în cadrul uşii...

Ce bizarerie? Mă persecută stăruinţa gândului ei demonic. Nu!., nu se poate! nebunia sângelui face ravagii, creerul nu mi-e limpede... a- pasă ceva opac asupra raţiunii...

Darsen, înşfăcându-şi mâinile în pădurea părului negru, scrâşni ca o fiară! Simţi fonta topită a simţurilor, plimbându-i-se prin conştiinţa lâncezită. îşi vârî mâinile în pungile halatului, parcă voia să şi le ascundă în faţa oroarei... Se scufundă într'un fotoliu şi rămase aşa mult timp de vorbă cu sine însuşi... de vorbă cu pânzele pironite pe câte un portativ, pe pereţi, în- tr'o disordine simpatică...

Ah femeie, tu geniul binelui şi al răului! tu ispită fermecătoare, tu mama omenirii... de ce nu eşti întotdeauna Dumnezeu?.. „Ai înţeles?"., dar cine să poată înţelege? „înţelesul", îl purtaţi alături de ovarele unde germinează vieaţa, în buricul degetelor de care e legat pruncul nopţii, zămislit în bezna păcatelor... Asta-i înţelesul vostru; pentru biruirea lui lăsaţi să curgă sânge, răscolind vacarmul lumii bolnave de inconştienţă! Nu! nu! de astădată n'am să înţeleg, şarpe deştept, şarpe lasciv ce eşti!..

îşi scutură mâinile de stropii apei în care şi le purifică. Desbrăcându-şi halatul, Darsen plecă de acasă.

*

* *

54

Zeea dormi neliniştit. Capul frumos i se balansa printre volanele pernei de crin; părea în cleştele unui coşmar. Năprăsnicia visului îi ridică de câteva ori pleoapele; văzu o movilă mare de nisip pe vârful căreia stătea aşezată ea; era din marmoră brută. Un arhanghel cu aripi de flacără şi cu o sută de braţe o sculpta. Cu căderile materiei cădeau şi pături din vieaţa ei. Sângele i se prefăcea în picături de argint. Pe când arhanghelul o sculpta, diavoii în formă de furnici, trăgeau din grămada nisipului, scur- mându-1. Ea simţi o uşoară tremurare a terenului, apoi o ameţeală şi movila se topi. Mâinile erau încă încremenite în materia brută, nesco&se în relief, şi neputându-se rezima, căzu peste arhanghel, preschimbată în fulger şi-I ucise...

— Ce enigmă mai e şi starea asta de vis. Strivindu-şi ciucurii atârnaţi de semiluna pleoapelor, cu mânuţa strânsă pumn, ca un nour trandafiriu, Zeea sări sprintenă din albul patului, care o cutropea. Mireasma trupului, pătrunsă în cutele rufelor, se irosea prin dormitorul inocenţei ca tămâia vieţii... O clipă îşi scăî- dă silueta în apa de argint a oglinzii, intră în papucii de casă, pe umeri îşi azvârli în grabă o pelerină de catifea albastră cât un petec de mare, îşi încinse talia cu o eşarfă şi

grăbi pe scări în parcul din jurul palatului.

In aureola amintirilor frumoase din seara concertului, figura lui Marte o urmărea, însă dulceaţa senzaţiei fu amărîtă de reapariţia din când în când a visului barbar. Amestecul acesta

55

nepotrivit o făcu nervoasă şi îşi zori paşii, rupând trandafirii cari îi cădeau în cale; ea îi strânse la sân înfiorată.

– Ajunge d-şoară Zeea, te-au supărat florile de le ucizi fără milă?

Zeea, fulgerată, se opri.

– Zeea, poeta cântecului, te-am speriat?

– Nu Marte dar... în grădină la ora asta, ce cauţi ?

– Tot ce e firesc.

– Firea dormitează încă. Vezi colo la orizont o dâră ca o sabie? Acolo se crapă oul cerului şi puiul zilei nu şi-a vârît nici măcar ciocul de purpură înrourată...

– Atmosfera de argint vechi a nopţii intrate în agonie şi faza întâiului progres de propagare a luminii, acest fragment din minunea creaţiei, e timpul prielnic pregătirilor sufleteşti. Zeea, pe noi întâia rază a soarelui ne găseşte în plină activitate. Cântecul pasărilor stimulează dispoziţia sufletului şi. dorul de muncă. La desmorţirea naturii, cu toate simţurile, omul asistă treaz. E o manifestare firească a superiorităţii lui.

– Cât e de simplu şi cât e de natural, oftă aprobându-1 Zeea. Din ce mă lămureşti mai mult, înţeleg tot mai bine miopia omului planetei noastre.

Inconştientă de mişcările ei, luă din buchetul de trandafiri unul şi-l desfoi, mototolindu-1 cu degetele, apoi îl lăsă să cadă, strivindu-1 sub picioare. Marte îi urmărea mişcările zâmbind.

56

– Aş dori să mă iniţiaţi în tainele lumii voastre, domnule Marte!

– E mai frumos dacă mă chemi simplu pe nume. Afinitatea calităţilor noastre mă apropie să-ţi zic şi eu: Zeea!

– Sinceritatea ta e o perfecţiune plăcută şi mă încurajează să-ţi cercetez cunoştinţele.... Spune-mi, te rog, Marte, cum sunt femeile voastre?

– Bune... Zeea.

Zeea rămase cu petalele trandafirului între degete, se uită mirată la gestul inconştient şi roşi; se aplecă să adune trandafirii risipiţi ca nişte picături de sânge pe aleea parcului. Părul bogat îi alunecă din strânsoarea panglicei şi ca o comoară răsvrătită se prăvăli pe umeri şi pe coapse. O madonă îngenunchiată sub patrafirul candoarei.

Dinspre cotitura stângă a rondoului de palmieri se iviră siluetele Marţienilor. Zeea, strân- gându-şi buchetul la sânul agitat, plecă. Nici nu ajunse bine la intrarea palatului, când auzi o muzică coborîtă parcă din cer. îşi întoarse tiptil pasul, se furişă sub umbrela unui mirt, oprindu-şi mersul şi respiraţia, şi ascultă fascinată.

Marţienii îşi ridicară braţele parcă sprijinind cerul. Palmele, întinse ca nişte aripi, purtau mărturia mâinilor pure; ele emanau adoraţia omului concentrat la rugăciune. Şi oare nu era rugăciunea firii întregi, alături de om? Pământul ridicat în picioare, cu braţe încremenite în
57
lemn, cu rugăciuni scrise pe foile verzi, cu melodia gravată de acele razelor ? Da! era Pământul, care adora prin mii de guri parfumate, era Pământul, bulgări cu aripi, flori zburătoare, cântând slăviri; era Pământul, urcat în culmi, miruindu-şi fruntea în albastrul zării; şi mai era Pământul cu imensa gură a sferei lui, plină de unde sonore; şi era întreg universul, unit cu vieaţa, care căuta pe Dumnezeul perfecţiunii, să-L frământe în legile sistemelor de energii... să-L topească şi să-L identifice cu materia prin care a pornit ,,Ideia“.

Zeea simţi furnicarea ciudată a sângelui; o dorinţă a firii se cerea exteriorizată şi iată ochii ei născură mărgele sacre. Misticul sufletesc se destăinui în şiragul de lacrimi, care îi împodobi sânul, cu strălucirea credinţei. Zeea se purifică şi se boteză în propria-i aghiazmă. Cultul ei pentru perfecţiune luă proporţii de fanatism.

*   *
*

...Marius, care fusese chemat încă înaintea zorilor urgent la spital, reîntorcându-se, nuzi aceeaşi melodie, care zguduise sufletul Zeei. El cercetă parcul şi rămase încremenit lângă un brad vechiu. Mâinile, cari abia cu câteva minute mai înainte răsuciseră bisturiul în carnea o- menească, involuntar, se încleştară. A.bia a- tunci îşi dete seama Marius câtă nevoie are sufletul extenuat al omului modern de o clipă de reculegere....
58

— Şi Marius la muncă? îl salutară prietenos Marţi enii.

— Vin dela spital, unde am făcut o operaţie cesariană unei femei, care se zbătea în chinurile facerii ceasuri întregi. Operaţia a reuşit, dăruind Romei încă un cetăţean; de altfel acesta e al patrulea copil într’o familie. Am şi propus să fie premiaţi părinţii.

— La ce bun? întrebă Saturnus.

— Ca să încurajăm natalitatea; femeile noastre au oroare de naşterea mai multor copii.

— Mi se pare o noţiune ciudată: încurajarea natalităţii. Câţi copii cere statul dela o familie?

— Nu e vorba de pretenţia statului; e ceva firesc într’o familie să se împiedice fecunditatea.

— Şi cât durează această epocă?

— Până la menopauza femeii.

— Am înţeles, zise cam intrigat Uranus, care până atunci ascultase conversaţia celor doi.

— înmulţirea populaţiei stă la discreţia individului. Nu vi se pare anomalie să lăsaţi la voia întâmplării cel mai preţios factor al naturii, pe om?

— Anomalie întru atât, că lumea intelectuală nu produce decât un procent infim, iar massa muncitorească şi sărăcimea e supraîncărcată de sarcini; dar folosindu-mă de această atmosferă prielnică a dimineţii, vă rog, domnii mei, să mă iniţiaţi în tainele lumii de pe planeta Marte, care de altfel în ultimul timp ţine într’o conţi-

nuă agitaţie lumea savantă, făcându-se câteva încercări de zbor interplanetar.

— Să luăm ca subiect fecunditatea, fiindcă o atinserăm adineauri.

— E şi axa principală a vieţii, îi răspunse Sa- turnus.

— Mi se pare că nu i se dă destulă importanţă acestei noţiuni, altfel nu s’ar face risipă cu fructul iubirii. Noi punem fecundarea alături de creaţia divină. Fecundarea deschide taina întregului univers. Tu Om, care te-ai condensat într’o singură scânteie, în care e concentrată şi rânduiala şi imensitatea cosmosului, în cea mai sublimă clipă de fericire, porneşti acea scânteie din eul tău, cum se porneşte o cometă în orbita infinitului... Noi în vieaţa noastră ne întâlnim de două ori cu această clipă...

— Adică la concepere, se miră Marius.

— După rânduiala noastră, numai aşa e firesc, îl linişti Uranus.

— Şi arta noastră stă în serviciul acestei concepţii, afirmă cu mândrie Marte.

Pietrişul aleei parcă se auzea strivit de paşi energic călcaţi, cari se apropiau; Marte fu a- tent şi numai decât observă figura simpatică a bătrânului Fidias.

-— Tată, şi tu aici?

— Nimic nou. Dela moartea mamei tale refugiul meu a fost în natură; deşi sufletul mi l-am înhămat la stele, inima a cerut să-i potolesc durerea în roua dimineţii. Mă bucur că-mi pot saluta musafirii la ora asta, se adresă Mar-

ţienilor; un puternic stimulent pentru dragostea de muncă îţi dă trezirea firii. De multe ori stau ceasuri şi privesc câte o furnică încărcată peste puterile ei. Câtă energie nu cheltueşte numai ca să urnească din loc un fir de pai, iar răbdarea furnicei îmi oţeleşte voinţa, poate uneori lâncezită. Sau privesc câte un cuib de pasăre. Zorul cu care-şi deretică cuibuşorul, dragostea cu care îşi hrăneşte puişorii, e mişcătoare. Şi cercetând minuţios destăinuirea prin mii de forme a naturii... piatră să fii, trebue să devii bun. Atunci gândurile îmi poposesc pe la troi-. ţele amintirilor, iar dimineaţa îmi picură argintul resemnării şi al împăcării mele cu destinul, care mi-a rupt din paradisul căsniciei cea mai divină floare... pe soţia mea. De atunci o caut mereu prin stele şi astfel stelele au făcut din mine un fanatic al lor şi al ştiinţei...

– Destăinuirea d-voastră întăreşte cu încă un exemplu afirmarea noastră, că durerea a devenit un izvor de energie; mai mult, e macazul tuturor faptelor, zise Saturnus; de aci şi şubrezenia bazei pe care se aşează toate manifestările omenirii. Munciţi să alinaţi suferinţa şi muncind, suferiţi!

Vântul, care îi spiona căţărat pe crengi ca o veveriţă, asvârli câteva crâmpeie de fluieră- turi, ca pe nişte coji de alune; era o şansonetă la modă. Fidias, neplăcut atins că un nepoftit îl deranjează în schimbul de păreri cu Marţie- nii, îi zise lui Marius să-l prevină.

Marius făcu câţiva paşi în direcţia de unde venea flueratul. Mare îi fu mirarea, văzând pe Capinelli, care îşi luă direcţia spre Marţieni; el îşi fâlfâi pălăria şi cu multă confidenţă îi salută, în timp ce mersul i se legăna ca o pendulă. Fidias, consternat, îi făcu semn cu mâna d<i o- prire. El păru a nu-1 observa şi, gesticulând printre sughiţuri, vocifera:

– E... hei... pprietene... e hei... mmmmadam.. Denis... are fete... e... hei... bbbombonele.. pppe cinstea... mmea... Mmmarius... Zzuleica le bate pe ttoate... Ce şştii tu... de ce-i... bbună viaţa... aaaaşa-i... la la la la... la.

Marius strânse jenat braţul beţivului şi, spri- jinindu-1, îl duse să-l dea în primire portarului.

– Iată, domnii mei, la ce se rezumă vieaţa unui om în toată firea. Copil din părinţi nobili, fără alte preocupări decât femeia, jocul de cărţi, cursele şi beţia, calităţi care în societatea aristocrată îi ridică prestigiul, e foarte a- great în saloanele cu reputaţie bună şi considerat ca om subţire.

Marius se reîntoarse palid, buzele-i subţiri erau încleştate, iar fruntea concentrată. îşi în- copcià mâinile la spate şi se plimbă de câteva ori, stăpânindu-şi mânia, apoi potolit se apro-

pià de grupul Marţienilor.
– Boala omenirii, „viciul"! Toate religiile, cu feluritele metode de morale, până azi, toate au dat greş. Interesele economice ale statului încurajează viciul; şcoala nu e la înălţimea chemării ei, iar religia dă prilej să se căpătuiască sub patrafirul ipocriziei o armată de paraziţi!

– Răul zace şi în individ, căută să-l liniştească Fidias; e drept că ocazia naşte hoţul, însă oamenii cu caracterul bine format nu ascultă amăgirea ocaziei.
– Răul zace în felul de a trăi şi în nerându- iala întregului sistem, afirmă cu pătrundere U- ranus.
– Până când susţineţi energia fizicului prin felul vechi de a-1 hrăni, o să aveţi nevoie de femei, după cum am înţeles din crâmpeiul scăpat de individul acela; iar un viciu naşte altele şi astfel nu o să mai scăpaţi din lanţul infernului în care trăiţi.
– Iată un punct asupra căruia aş dori să ne oprim. Domnii mei, eu de mult sunt obsedat de ideia, că felul nostru de a trăi are multe neajunsuri şi este iraţional. Soluţii s’au dat; dar nesatisfăcătoare. Unde-i pulsul... să-l pipăim? Nu-1 găsim.
– Eu i-am spus de multe ori fiului meu: am impresia, că zidirea se începe dela acoperiş; astfel procedând, n’o să ajungă la rezultat.
– Aveţi dreptate, domnule Fidias, răul tre- bue scos din rădăcină cu totul, îl convinse Sa- turnus.
*
* *
...Pe altarul din spuma ceţii de dimineaţă, câţiva nouri se adunau, formând un potir a cărui dungă se lumină; ziua, ca o sacerdotă, cu degetele-i de safir, ridică din potir ostia aprin-să a soarelui şi se cuminecă... Cu mânecile su
flecate, ea îşi scutură poalele ravene de rămăşiţele nopţii... Stelele păleau, roua se usca pe măsură ce Vestala îşi urca braţele...
Sub imboldul obiceiului, Fidias porni spre palatul său, pe care razele soarelui îl preschimbaseră într’un bulgăre de lumină. Toţi îl urmau.
Făcură un program pentru vizitarea planetei Pământ. Itinerarul prevăzu excursii la ruinele antice: Pompei şi Herculanum. Drumul trecea pe lângă moşia lui Priboia, care avea diferite fabrici. Hotărîră să se abată şi pe la el.
Zeea intră îmbrăcată într’un matineu de dantelă veneţiană-albă; era graţioasă, era ca o le- bedă. Ascultă şi făcu câteva obiecţiuni, adăugând, că ar fi bine, la reîntoarcere, să viziteze atelierul maestrului Darsen.

— Nu ştiu când va fi dispus să ne primească.
— Intreabă-1, te rog, prin radio, şi aşa treci prin biroul tatii, vei putea afla ora.
Marţienii îi cerură lui Fidias să facă un voiaj şi în stratosferă cu racheta. Zeea se alătură bucuroasă propunerii lor.
— Darsen mi-a comunicat, zise Marius, care se reîntorsese, că la ora 20 va fi acasă şi va avea deosebita plăcere să ne arate atelierul; vizita îi face cinste.
Marţienii se retraseră în cabinele rezervate ,de familia Fidias pentru timpul cât vor fi musafirii Pământului.
*
*   *
Palatul prinţului de Priboia era o clădire veche, alături de casa de piatră a străbunilor. In ultimul timp, nimbul acestei familii a pierdut din strălucirea-i veche. Giovanni de Priboia, ultimul descendent, era un om care, deşi păstra ceva din tradiţia neamului, adoptase din spiritul mercenarilor mult simţ practic. Nu frecventa saloanele. Arta n'o preţuia mai mult decât savoarea ce ţi-o poate oferi o ţigară bună. In familia sa era despot. Soţia lui, Ifca, fostă stagiară la teatrul Pirandello, nu-şi putea valorifica faţă de soţ personalitatea ei, şi altfel anemică. Singurul copil, născut după 10 ani de căsnicie, Claudia, n'avea pentru mamă-sa decât sentimente de compătimire, văzând-o cum se reduce în faţa pumnului energic al tatălui. Sin-gură nu-şi dădea seama dacă iubea sincer şi pe tatăl său, învinuindu-1 adesea că a mutilat orice act de voinţă al mamei.
Ea se bucura de o libertate exagerată, mama nefăcându-i controlul actelor, numai ca să evite ciocnirea de oţelul negaţiei, de atâtea ori simţit al soţului. Tatăl îi adora maimuţăriile; Claudia, cunoscându-i slăbiciunea, se întrecea în născocirea extravaganţelor. Caracterul ei se formase într'o atmosferă de duplicitate şi disor- dine. Din partea tatălui purta în sânge reminiscenţa nobleţii în maniere, şlefuită de strămoşi; calităţile fizice şi sensibilitatea pentru artă erau zestrea mamei, dar şi înclinarea bolnăvicioasă pentru aventuri, pe care le ştia ascunde cu multă iscusinţă.

Dela sosirea Marţienilor o vedem pe Claudia agitându-se mereu împrejurul aparatului de ra- dio-televiziune. Ea căuta să prindă toate privirile şi conversaţiile, aflând că vor trece pe la moşia tatălui ei. In vederea acestei vizite făcu pregătirile necesare să-i întâmpine la ţară.
#
*   *
Pompei strălucea în razele soarelui. El păru

o machetă uriaşă a măestrului Pământ. Umbrele zidurilor atârnau ciucuri la giulgiul tăcerii. Din când în când câte o pasăre zbura speriată, purtând parcă pe aripi câte un spirit rătăcit, căutându-şi comoara topită în lava cataclismului. Şopârle, ca nişte frunze cu picioare, se lăţeau, otrăvind albul strident al lespezilor. Marmora îşi striga monotonia spre cerul aplecat, cataplasmă albastră pe rănile ruinelor. Ici, colo, curios, vizitatorul îşi rătăcea paşii, vârân- du-şi capul prin câte o frântură, încât părea o stafie răsărită din huma cimitirului.

Grupul Marţienilor, ghidul şi familia lui Fi- dias răscoleau cu sonoritatea verbului, liniştea mucegăită a oraşului mort.

Fidias le istorisea Marţienilor erupţia Vezu- viului cu potopul de lavă, care a înecat oraşul carbonizând toată suflarea pe care o prinsese prăpădul.

— Şi experienţa tristă de atâtea ori repetată, nu v’a servit, precum văd, să luaţi măsuri pentru a evita catastrofa. Mă miră cum staţi insensibili faţă de atari primejdii; după cum am vă zut, pagubele întâlnite în drumul nostru, survenite în urma inundaţiei, sunt grozave.

— Se iau măsuri, întrucât ne servesc institutele de meteorologie, totuşi, multe sunt inevitabile, îi răspunse lui Satumus ghidul.

— Omul în perpetuă luptă cu tainele firii, cu despotismul Pământului, s’ar fi putut deştepta de atâtea veacuri; precum văd, firea i-a dat a înţelege pericolul care îl pândeşte, prin nenumărate şi prea triste lecţii. Asta dovedeşte că omul încă nu-i înţelege graiul şi n’a ajuns la adevărata lui maturitate, replică Uranus.

— Fatalismul a ţinut omenirea în miopie prea mult timp, se scuză Fidias; numai eu am înregistrat nenumărate prăbuşiri survenite în urma cutremurelor şi mi-am zis: parcă Pământul îşi bate joc dinadins de opera şubredă a omenirii!

— Lupta se va perpetua, Pământul rămâne să-şi asvârle şi mai departe, cu ingratitudinea obişnuită, comorile înşirate pe spinarea-i rebelă. Trebue să luaţi măsuri urgente, să nu mai fiţi la discreţia lui, explică Saturnus.

— Am remarcat şi în biblioteca frumoasă a Vaticanului, ce puţin precauţi sunt oamenii, scriind lucruri preţioase pe materia cea mai u- şor destructibilă, hârtia, spuse Marte; ar fi trist să mai suportaţi o lovitură ca cea dela Alexandria, care cred că a întors cu câteva pagini îndărăt toată civilizaţia.

— Toate sunt şubrede, accentuă Marius; eu am constatat, nu spre mica mea durere, cum

se reduce opera noastră la simple jucării de copil, expuse capriciului întâmplării. Ne uităm neputincioşi cum mătură

puhoaiele truda miilor de braţe, cum se răstoarnă, ca o cetate de carton, oraşe sub palma uriaşă a Pământului, iar cicloanele se joacă cu toată munca noastră, plămădită în lacrimi, parcă ar fi nişte popice.

– Te mai împaci cumva cu ravagiile inconştiente ale naturii; distrugerea omului, însă, rămâne cea crudă şi barbară!

– Faceţi aluzie la războaie, domnule Fidias?

– Da, domnii mei, abia cu vreo 25 de ani mai înainte s’a închegat pacea definitivă.

– Şi când te gândeşti că femeile au pornit cu ramura de măslin, sunt mândră de geniul sexului meu.

– Fiica mea are dreptate, continuă Fidias, proptindu-se de o columnă a unui templu; toate proiectele oamenilor, mari politicieni, au rămas pe hârtie, ca document posterităţii.

– Şi cum au procedat femeile? Ai fi dispusă Zeea să ne povesteşti? o rugă Marte.

– Războiul ca poveste e prea lung, ca adevăr e prea trist! întâia piatră, ridicată să lovească strămoşul omului, până la ultima bombă cu gaze ucigătoare, a pătruns un drum lung, tăbăcit cu sânge, oftă adânc Fidias. Mă credeţi, domnii mei, când vorbesc de războiu, mi se pare că prin inimă mi se canalizează drumul acesta de sânge şi toată oroarea şi gemetele îmi răcnesc în suflet. Sărmanii mei strămoşi!

Pe faţa lui Fidias se adânceau cutele. Ceva

înăbuşit îşi luă expresie prin răvaşele vremii. Mila desveli vălul, chip de lumină, dedus din suflet. Gigantul urcă culmi neumblate. Veteranul clipea; geana îi ridica lespezi de veacuri, ruginite în sânge; suspinul, oprit ca un ceas mort, i se dilua pe buze.

–Tata retrăeşte viu clipele de vacarm ale ultimului războiu, durerea dublându-i-se prin pierderea scumpei noastre mame; fratele ei cel mai mic, adorat de mama, a murit în luptă. L-a plâns, căzând în melancolia care a răpus-o. Sentimentul puternic de iubire l-am moştenit şi noi, aşa-i Marius?

Ochii lui grăiau muţi: Aşa-i scumpa mea soră.

–Am plătit scump treapta civilizaţiei la care ne-am oprit, continuă, recules, Fidias; dela organizaţia cea mai primitivă a nomazilor am e- voluat până la cea mai ideală formulă de gu- vernare a statului de azi, Pax Animae, care uneşte într’o singură massă toate popoarele Europei.

–Vă puteţi închipui toată Europa în flăcări ? Vrajba a tulburat spiritele. Omul nu mai era stăpân pe propria-i raţiune. Glasurile pacifiste se înecau în tunetele infernale ale armelor ucigătoare ; frate nu cruţa pe frate, dacă nu era de aceeaşi culoare. Tatăl şi fiul se ucideau cu o cruzime de bestie, şi

atunci închipuiţi-vă, femeia: mamă, soţie şi soră, s’a ridicat albă din cloaca sângelui şi ne-a mântuit!.. Aşa-i sora mea?

—Aşa e Marius! Una s’a ridicat, una a fost
69
care a suflat în trâmbiţa de arhangheli suflul păcii... Şi glasul ei a intrat ca lumina în toate inimile de femeie. S’a declarat războiul: femeie contra bărbat. Femeia a ridicat arma elo- cinţei şi arma iubirii în luptă contra bărbaţilor ca să-şi smulgă tatăl, bărbatul, copilul şi fratele de sub teroarea lor proprie.

Zeea, cu retorică de eroină, într’o suflare depănă frază după frază, iar trupul ei luă ţinuta crinului; mergea pe aleele părăsite ale Pompe- iului, parcă ar fi fost trimisa cerului să insufle vieaţă oraşului — cimitir.

—Aşa ceva oribil n’am întâlnit pe nici-o planetă! zise grav Uranus. In fine pacea odată stabilită între oameni vă lasă timp să împăcaţi şi vitregia naturii faţă de om şi a acestuia faţă de sine însuşi.

—Le vom asigura colaborarea noastră, nu-i aşa Saturnus?

—Trebue să rămânem aici până punem toate la punct, îi răspunse cu multă înţelegere Marte, în timp ce ochii lui urmăreau mişcările Zeei.

*

*

Ulise se descărna impetuos de impurităţile massei. Dalta tremurată de puterea emoţiei a- luneca mângâietoare pe glesna de marmoră, a- poi ochii sculptorului cuprind tarsul bărbatului voinic, cu adoraţia creatorului... Ulise biruise materia. Ulise era rugăciunea marmorei, cântată de oţelul ferecat cu gratitudine ingenuă, de Omul maestru. Fidias în halatul alb îşi pri
veşte opera. Dalta îi străluceşte în mâna care a strâns visul şi a scos flacăra eternităţii. Perdeaua de postav negru o aranjase cu multă pricepere în dosul statuei. Umbrele cutelor dădeau culoare formei, iar negrul perdelei armoniza cu fondul alb, scos în relief. Mai netezi câte ceva pe ici pe colo, mai luă sub unghiu poziţia lui Ulise, când un porumbel mic cu un plic în ciocul de argint se învârti pe un piedestal de marmoră de Păros. Fidias scoase plicul, apăsă butonul. Porumbelul se retrase în colivia-i de fildeş.

Ah! se poate? o scrisoare dela ea! Ce să însemne asta?

„Scumpul meu, mândria m’a reţinut să-mi plec urechea glasului tău!... Afecţiunea pentru geniu am simţit-o mocnit. Graţiile nu te mai resping; exclamarea ta a fost o mărturisire. Inima vrea să te împărtăşească astăseară cu darul tinereţii. După cortină... la prietenul nostru, caut-o pe Zeea“.

— Nu, nu... nu se poate; e o halucinare... Zeea, vara mea! şi totuşi iată scrisoarea... graţiile mele nu te resping!... astăseară cu darul tinereţii. Zeea, scumpa mea!... şi eu care am crezut păcătoasă afecţiunea mea! Nu! nu-mi vine să cred... tu te vei pogorî de pe piedestalul inocenţei tale?.. Tu ai primit exclamarea mea ca o mărturisire;... o ce bună eşti, sfârta mea incomparabilă!

Fidias strânse halatul, împătură scrisoa ea, după ce se încredinţă încă odată de realitatea

71

textului şi fluerând apucă câte o statuie, o mută în alt loc, puse vazele cu flori în preajma lui Ulise ca un prinos vieţii, prinse'n linii, frecân- du-şi mâinile cu o mulţumire nouă. Mai aranjă câte ceva prin atelier, neputându-şi stăpâni vâlvătaia care-1 cuprinse; imediat grăbi afară, a- fară la lumina soarelui!

— Dar felinarele acestea la ce vă servesc? întrebă Saturnus, întorcându-se în drum spre moşia lui Priboia.

— Sunt acumulatoare pentru atracţia insectelor şi în deosebi a muştelor, răspunse astronomul.

— O, muştele! cea mai detestabilă creatură a naturii. Când văd zburând deasupra o muscă ce poartă pe picioarele-i cu peri moartea, mă revolt contra creaţiunii care i-a dat acestui vierme posibilitatea zborului, parcă ironizând magnifica raţiune omenească.

— Nici nu le cruţă fratele meu; inventează mereu otrăvuri şi gaze noui pentru combaterea lor.

— Dacă stau lucrurile aşa, cum de mai dăi- nuesc? se miră Marte.

— Vechiul tratament simptomatic. Se procedează fragmentar acolo unde trebuiau stârpite toate focarele. Lămpile acestea sunt adevărate parodii, păcat că nu poartă inscripţia: poftiţi la moarte benevole, răspunse Marius cu iro
nie... Dar iată ne apropiem de moşia lui Pri- boia.

In formă de potcoavă uriaşă erau aşezate grupuri de fabrici. Potcoava se împrejmuia cu o şosea, apoi se încercuia cu un şir de case: cartierul muncitoresc. Zeea dori să cerceteze întâi acest cartier, ştiind că femeile sunt în toiul pregătirii dejunului.

Priboia îşi primi în salon musafirii. Cu o vervă inepuisabilă îi curgea din gură, ca o serpentină de hârtie, frază după frază. Melodia fiind mereu aceeaşi, era nevoie de încordare să-i poţi urmări mersul gândirii în toate nuanţele ei. Luară câte o gustare, afară de Marţieni, cari în acest timp îşi schimbau părerile în graiul lor de melodie. Priboia anunţă Claudiei, care avea ceva de aranjat la conacul din apropiere, sosirea

vizitatorilor şi plecară spre cartierul muncitoresc.

– Cartierul muncitorilor dela fabrica noastră se deosebeşte de toate celelalte câte sunt în ţară, le explică Priboia. Am pus la dispoziţia fiecărei familii un apartament complect mobilat, după numărul membrilor, cu bae care, bineînţeles, este indispensabilă!

Zeea intră în bucătărie, interesându-se la fiecare ce găteşte şi cum prepară bucatele. Marius făcu câteva observaţii cu privire la dezordinea şi lipsa de igienă. Mâncările erau simple şi sărăcăcioase, mai erau şi prost gătite. Găsiră a- proape în fiecare casă copii mişunând pe lângă masa de gătit, atingând adesea, în lipsa contro
lului, alimentele. Musca îşi plasa în plină libertate infecţia. Copii anemici şi relativ murdari, dădeau un colorit de mizerie aproape fiecărui apartament.

– Văd o energie rău gospodărită, îi zise lui Priboia Saturnus.

– Cum înţelegeţi asta?

– Fiecare familie îşi pierde unul din membri şi cum văd pe cel mai nobil, femeia, calităţile ei reducându-se numai la gătit şi dereticat. Sim- plificându-se şi raţionalizându-se menajul, pu- tea găsi alt teren de activitate mai propice.

– Eu cred că am organizat clasa muncitorească nu se poate mai ideal.

– Da, domnule Priboia, însă sub organizaţie ideală se înţelege altceva decât să muncească un popor întreg pentru îmbogăţirea câtorva, cari sunt proprietarii şi stăpânii lor.

– Aminteaţi ceva de simplificarea gospodăriei, domnule Saturnus, îl întrerupse Zeea.

– Simplificare întru atât, că pregătirea alimentelor s’ar putea face în massă; sistemul centralizării trebue aplicat mereu, altfel se risipesc mii de braţe pentru acelaş lucru. Iar puzderia de copii fără control şi educaţie, lăsaţi în grija mamelor mediocre şi bolnave, dovedeşte lipsă de organizaţie, domnule Priboia.

O siluetă se apropie sprintenă, părea un fluture multicolor în rochia cu motive japoneze.

Claudia îşi îmbrăţişă prietena parcă cu mai multă afecţiune ca de obiceiu, salută pe rând pe cei prezenţi.

– îmi închipui că sunteţi încântaţi de poporul meu! Eu i-am dat sugestii tatălui meu ca să-i construiască fiecăruia apartament şi cameră de bae.

– Ar fi bună ideia dacă s’ar face uz de bae, dar copiii ăştia nespălaţi, nu ne dau impresia să fie trecuţi dimineaţa prin vre- o deosebită îngrijire, îi răspunse cam ironic Marte.

– Faţă de alte vremuri, chestiunea muncitorească s’a pus la punct. S’au stabilit principii mai umane, răspunse Priboia.

— Cât beneficiază din câştigul muncii lor? îl întrebă Uranus.

— Pe lângă plata săptămânală primesc anumite procente.

— Rămâne de văzut întrucât sunt coordonate plăţile în raport cu munca pe care o depune individul, domnule Priboia.

— Vă pun la dizpoziţie registrele de contabilitate. Eu sunt un om foarte altruist, am cheltuit averi ca să îmbunătăţesc vieaţa cetăţenilor mei; am biserică, şcoală şi spital, susţinute pe cheltueli proprii. Se ţin conferinţe iar în sala festivă se organizează distracţii; în fiecare a- partament am instalat radio; vedeţi domnilor, eu sunt un adevărat părinte al muncitorilor; am încrederea şi stima lor, cum nu o au mulţi!

— E frumos optimismul d-voastră; aş dori însă să-i cunosc mentalitatea muncitorului, domnule Priboia.

— Avându-şi cele necesare şi confortul, aş

vrea să ştiu pentru ce n’ar fi mulţumit!

— Nu e vorba numai de mulţumirea fizică, d-şoară Claudia; spiritul muncitorului se deosebeşte de al burghezului; sunt două paralele care nu se întâlnesc niciodată.

— Mare adevăr aţi spus domnule Uranus, îl aprobă Fidias, care până atunci urmărea tăcut conversaţiile. Aceste două clase nu se unesc, necesită o conducere şi o educaţie conform structurii lor sufleteşti.

Marţienii aprobară logica lui Fidias, mai a- dăugând că întreg sistemul de muncă pentru câştigul numit plată sau salariu, e foarte imoral. Individul nu se simte nici când răsplătit după munca depusă, cu dreptate, de aici ura unei clase faţă de alta şi ura pentru întreaga organizaţie socială.

— Noi, femeile, simţim mai mult plăgile societăţii; cât ne stă în putinţă ameliorăm suferinţa; văd însă acum că şi organizaţiei noastre trebue să-i aducem îmbunătăţiri.

— Zeea tu eşti mereu în fruntea carităţii; spune-mi cum de ai îmbrăcat rochia asta?, culoarea nu te prinde, iar liniile sunt deja demodate, şi aranjându-i o cută, Claudia căută să cerceteze pe furiş chipul frumos al lui Marte.

— Ce faci azi Claudio, unde petreci seara?

— Nu ştiu Zeea, n’am nici un program...

— Fă-mi plăcerea să rămâi împreună cu noi; mai trecem pe la atelierul prietenului Darsen, stărui Marius.

— Spune-i Claudia că vii; uite, cum te roagă ochii lui.

Zeea, apucându-i braţul, avansară spre fabrici.

Priboi a era în elementul său; alerga dela a- cumulatoare la turbinele uriaşe, explicând rolul important pe care-1 are lumina în conducerea maşinilor.

Felurite maşini, cari lucrau automat, economisind materialul

omenesc, fură admirate de cei prezenţi.

Trecură în fabrica de ţigări şi ţigarete. Ingeniozitatea omului a pus la contribuţie metalul îmbinat cu lemn până la măsura care atinge limita practicului. Energia condensată în aceste două mijloace ale naturii s'a exploatat miraculos cu ajutorul ştiinţei, în favorul civilizaţiei. In atelierele mari era o mişcare furioasă; abia zăreai câte o fiinţă, controlând preciziunea braţelor de metal, părând un vraciu care, cu o baghetă magică, stăpâneşte energia misterioasă, scoasă din împărăţia lui Vulcan, îmblânzită în cătuşele diferitelor „forme" şi mişcată de inima inepuizabilă a cosmosului: electricitatea. Ritmul plin de vervă al melodiei produse de mişcarea roţilor şi a diferitelor maşini intra în nervi, producând emoţie şi admirare. Vizitatorii simţiră o reculegere ca într'un templu; cugetul îngenunchia la altarul Muncii.

Marţienii cerură detalii asupra scopului şi folosului urmărit şi asupra necesităţii de producere în cantităţi atât de mari a tutunului.

— Obiect de lux şi de plăcere în primul rând, care aduce câştig de sume enorme statului şi producătorului.

— Procedură conştientă în uciderea sigură a masselor omeneşti. Nu vi se pare neuman acest mijloc de îmbogăţire?

— Dacă stăm să analizăm lucrurile astfel, a- tunci găsiţi aproape în orice manifestare ceva imoral, grăbi să se scuze Priboia.

— Corupţia o face banul, care e dinamul vieţii noastre economice; individul e numai agentul mai mult sau mai puţin lacom al banului. Eu, continuă Fidias, sunt adânc revoltat, văzând banul devenit idolul omenirii.

— Cult fac din el aceia cari exagerează adunarea lui; altfel banul, privit raţional, e doar un mijloc convenabil de schimb.

— Te cred Marius, tu care trăeşti pentru idei şi nevoile societăţii, excluzând plăcerile fizice, nu-i vezi valoarea banului.

— Tot astfel judeci şi tu... nu-i aşa Claudia?

— Mda... eu ştiu însă să-mi procur şi puţină plăcere; prea puţină însă, pe care o cred totuşi necesară ca să menţin elasticitatea spiritului.

— A! fiica mea e o adevărată artistă; ea colecţionează case vechi; în Veneţia, abia acum câteva- zile, a cumpărat palatul dogilor cu o vechime de câteva secole.. Claudia, ai putea să le oferi o masă bună, servită în sufrageria unde cândva benchetuiau regii.

— Vă mulţumim, domnule Priboia, sunteţi prea gentili. Itinerariul nostru e făcut; de alt
fel rostul venirii noastre pe Pământ exclude plăcerile!

— Zeea, tu, precum văd, ai pus monopol pe Marţienii ăştia, îi spuse pe şoptite, cu vădită răutate, Claudia.

— Sunt musafirii tatălui meu, dragă prietenă; eu personal n'am nici-o influenţă asupra lor.

— Nu te-am ştiut ipocrită Zeea!

Zeea păli.

— De unde îţi iei îndrăzneala să mă jigneşti aşa... prietena mea? Crede-mă, nu înţeleg!

— Am crezut în prietenia ta! dar azi simt că ai taine faţă de mine... Ochii mei văd destul de bine... nu mă amăgeşti!

— Claudia, te rog să te clarifici! Ai vre-o nedumerire, eşti atinsă în amorul propriu prin refuzul Marţienilor? spune-mi dragă! ştii cât de mult ţin la tine şi la prietenia ta.

Dialogul se desfăşura palpitant; fetele înde- părtându-se puţin, Marius grăbi să li se asocieze. El prinse ultima frază a sorei sale, fu a- fectat; un zâmbet de mulţumire i se desprinse din colţul gurei.

— Aripa aceasta e construcţie nouă, instalată cu maşini mai noui şi mai perfecţionate; priviţi vă rog două puncte diferite, manevrează întreg atelierul, iar registrele automate uşurează controlul producţiei. îmi daţi voie să vă demonstrez ?

Priboia îşi conduse musafirii în sala mare, unde batalioane de sticle fură trecute în revistă,
ca apoi să fie supuse diferitelor tratamente. El apăsă un buton, totul se opri; îl apăsă din nou şi buteliile, în decurs de cinci minute, umplute şi etichetate, aşteptau în sute de vagoane încărcate pentru a fi transportate la destinaţie. Musafirii priveau tăcuţi toată manevra de sticlărie. Priboia, prin apăsarea butonului, puse la punct toate instalaţiile şi grăbi să detaileze mai departe cum procedează ca să profite în scurt timp de maximul de producţie.

— Ce conţin aceste sticle şi unde grăbesc cu aşa zor? îl întrebă Satumus.

— Toate sunt cu alcool dela cea mai inferioară calitate până la cele mai rafinat preparate şampanii şi licheoruri. O să luăm o gustare să vedeţi ce minunăţii preparăm noi aici, grăbi să le explice, cu multă încântare de sine, Priboia.

— Pentru noi încântarea d-voastră e încă o mare decepţie, domnule Priboia. In sticlele acestea suple şi cochet decorate cu etichete atrăgătoare, aţi închis chinurile infernului, înmulţind suferinţa, tot rezultatul ignoranţei acestei omeniri. Tutunul, alcoolul şi viciul, pe care le exploataţi ca mijloc de îmbogăţire, fac atâta rău semenilor d-voastră încât, dacă s'ar putea coborî infernul pe pământ, toţi aceia cari propagaţi păcatele, aţi fi pilonii acestui infern. Şi dacă vom avea tot dispreţul pentru aceste creaturi, vă puteţi trage concluzia....

Ar trebui să mai inventaţi un aparat să vă înregistreze victimele pe care le produceţi zilnic şi te rog să dărâmi biserica şi şcoala, să zideşti în locul lor
80
un azil de alienaţi, un spital, un crematoriu în mijlocul unui cimitir enorm!

Căzură cu greutăţi de ciomege frazele lui U- ranus. Marţienii, ne mai luând în seamă prezenţa lui Priboia, urcară în maşină şi plecară.

Claudia nu-şi mai privi părintele rămas ca opărit, uitându-se cu braţele încleştate, cu pumnii strânşi, în urma maşinii; scrâşnind şi ea cuprinsă de ciudă, grăbi cu o altă maşină, ocolindu-i, să poată ajunge înaintea lor la atelierul prietenului Darsen.

îşi trimise maşina acasă, se urcă în ascensor, şi, fără să-şi lase haina în antreu, intră în atelier. Darsen era palid; ochii scobiţi adânc, purtau chinuri incinerate în noaptea albă. Schimbară câteva păreri; ea urcă să-şi spioneze terenul pe scena luminată potolit, ca să dea tablourilor expuse un colorit de basm.

Claudia apăsă butonul din partea stângă a scenei şi perdelele de postav albastru se închiseră tăinuitoare... Clipa se aşeză ca o lespede de cavou. încordarea nervilor se extenua în aşteptare...

...Se auziră paşi. Claudia se retrase în dosul unui tablou aşezat în preajma cortinei... Venea sculptorul Fidias. Bucuria ca o flacără îi palpita pe obrajii lui cuprinşi într’un oval accentuat. Bărbia înclinată puţin avea reacţii de spasm.... Buzele, frământate nervos de fildeşul dinţilor avizi, erau congestionate. Ţinuta lui a- vea un amestec de bucurie şi ezitare... îşi salută prietenul, vorbind stacat şi fără culoare. Ii
ceru voie să contemple valorile selecţionate pentru expoziţie; fără să mai aştepte răspuns, prinse cu mâna aripa perdelei aşa ca o rufă şi se urcă pe scenă. In colţul stâng o sofa ascunsă sub o velinţă de pluş roşu, brodat cu crini de argint, îl ispiti. Nici nu-şi veni bine în fire să poată simţi realitatea, când auzi pe Dar- sen primindu-şi musafirii. Ne mai având timp de pierdut, el se retrase lângă sofa sub draperia de frunze a unui palmier... Desprinse glasul de harpă al Zeei. Baritonul îi dădu un timbru de catifea. Două inimi băteau opus. Numai Zeea păşea angelic pe câmpul candid al fecioriei sale...

-— Eşti suferind, prietene Darsen? Prea îţi consumă varul rumeneala obişnuită a tenului.

— Nimic decât o uşoară indispoziţie şi asta trecătoare.

—Amice! mai multă lumină... şi munca numai cu măsură; te

neglijezi, îi spuse vesel bătrânul Fidias, bătându-1 amical pe umăr.

– O să te luăm cu noi la proxima excursie în stratosferă, dragă prietene!

– Eşti prea drăguţ Marius, dar nu cred să primesc. Am o comandă urgentă.... pentru o familie faţă de care am obligaţii.

– Unde îţi sunt pânzele, Darsen?

– Pe... pe scenă... Zeea!

– îmi dai voie să le privesc înainte de a trage cortina?

– Voi femeile nu vă puteţi stăpâni; mereu vă închinaţi zeiţei Curiozitatea.

– Nu, tată dragă, eu vreau în linişte să le admir.

– N’am nici-unul demn de admiraţie.

– Veşnic modest, uite aşa îţi şade bine; adevărat geniu. Şi, fără să mai aştepte, trase mul- com perdeaua; se formă un val ca de mare, înghiţind silueta ei de nimfă. Zeea fixa sub unghiul ochiului pânză după pânză. Se apropie, se distanţă, făcând nişte paşi ca de ritual, apoi se lăsă pe genunchiul drept, proptindu-şi şoldul fraged de muchia sofalei. îşi aşeză genunchiul stâng în leagănul mâinilor împreunate. Ochii ei culegeau din noianul de culori motivul de inspiraţie.

In timpul acesta, Darsen mai schimbă cu Marţienii păreri asupra experienţelor câştigate pe Pământ.

...Inima sculptorului bătea ca descărcarea cerului în ajun de furtună. Făcu un pas dibuit; îl făcu şi pe al doilea, iar al treilea era ca un arc care-şi avântă săgeata.

...Fidias, mut în nebunia lui, o cuprinse pe Zeea, sărutând-o cu furie unde o nimerea... Aiurit îi şoptea prin suspinuri.... Zeea mea. Te iubesc... te ador... Zeea!.. ce bună eşti... Zeea mea!

Zeea se zbătea în neputinţă; în situaţia penibilă în care se găsea, potopul de sărutări, încleştarea îmbrăţişerii îi încremeniseră voinţa şi îi striviseră graiul.

...Darsen auzi că ceva se petrece pe scenă; faţa de var îi deveni deodată şi mai albă. Bu- zele-i tremurau ca de friguri şi rămase cu pri

virea pironită asupra cortinei, parcă voind s’o pietrifice.... Cortina se deschise... ca două mâini, care erau îmbinate şi terminaseră rugăciunea... Doi ochi ascunşi ardeau diavoleşte!

..Era o clipă de zăpăceală, dar Marius care observă fulgerător, din zbaterea sorei sale, situaţia, îşi vârî mâna cu repezeală în buzunarul vestonului şi îi zbură la picioarele lui Fi- dias, care privea năuc, o mânuşă neagră, ca o pată de sânge închegat al fatalităţii.

Fidias înţelese. Ridică mânuşa, se uită la ea ca la o

catastrofă, o vârî în buzunar, salută mut şi plecă.

Marţienii, reţinuţi prin desbrăcarea supra- pielii, intrară în salon. Atmosfera era parcă după o vijelie; abia îşi veniră în fire Pământenii, aşezându-se fiecare pe un jilţ să privească tablourile expuse.

Pânza cu „Dansul Ielelor", a rămas încoronată de aprecierea Marţienilor. Fondul de alge, crescut din ochi de mare, avea accente lirice. Un soare în coborîre spre amurg se topia în pro- pria-i lumină, de un galben metalic şi cald. Ielele se prelingeau înflorite pe câte o vertebră de rază. Braţe de paloarea lunei dădeau mişcării o apropiere între materie şi vieaţă. Execuţia maestrului în ridicarea motivului era atât de subtilă încât pânza părea mai mult a fi o viziune apărută pe un fum de amforă.

Zeea era absentă; peste sufletul ei trecuse o furtună cu tot cortegiul ei sinistru. Nu-şi putea limpezi gândurile de sub clocotul simţurilor.

Se poate să fi avut un acces de nebunie vărul meu, altfel cum şi-a permis gluma asta compromiţătoare şi stupidă, aici în casa unui prieten, ori şi cum om străin, fără să-l încurajez măcar cu o privire la o astfel de izbucnire?

Zeea bănuia o simpatie la Fidias; niciodată însă n’ar fi crezut-o aşa vulcanică... Şi Marius iată-1 cum luptă cu o durere care parcă îl sugrumă... ochii au o strălucire tăioasă ca de sa- bie...

Zeea tremura, o apucă un sughiţ intern.. îşi simţi inima zdrobită de nişte pumni de fier. La părintele ei abia mai putea să privească, deşi bătrânul părea că şi-a păstrat calmul obişnuit; şi totuşi nu, iată că-şi umezeşte buzele cu vârful limbii, semn că îl munceşte ceva adânc.

Sărmanul meu tată! cum aş şterge din amintirea ta tabloul acesta care o să te persecute până la mormânt... Ce întâmplare stranie! cel puţin Marţienii nu bănuesc drama care dărâmă altarele de cristal ale acestei familii, poate e u- nealta unui joc diabolic.

îşi trase degetele de câteva ori peste fruntea umedă; erau lacrimile sufletului, răsucit ca o rufă de mâna fatalităţii.

Alături de Zeea, Darsen suferea chinurile infernului; el se simţi de piatră; doar în tâmple îi vuia ca o prăbuşire, picătură, picătură, sângele scurs din creeri.

Fidias se ridică ca un apostrof de lumină în

bezna atmosferii de enigmă, îi mulţumi lui Dar- sen. Marte mai adause câteva adjective, încu- rajându-1 să lucreze numai în clipe de inspiraţie şi mari emoţii...

Musafirii au plecat, lăsând amintirea rămasă fantomică şi

jarul durerii în casa lui Darsen.
*
* #

A doua zi soarele încă nu-şi beatificase întreg poporul cu razele vieţii, apele nu-şi povestiseră visul unei nopţi de primăvară, trandafirul zilei nu-şi scuturase petalele, când sculptorul Fidias, vărul Zeei, era o mână de cenuşă. Trupul tânăr, care purta pe umerii voinici, cu încredere, un cap frumos de roman, un creer de visuri şi scântei, gânduri pline de nădejdi şi seva unei vieţi creatoare, se redusese la un singur cuvânt: a fost!

Zeea prinse cu mâini de ghiaţă urna cu ultimele rămăşiţe ale Unui om. O ridică sus aşa cum ridici sacerdotal un potir de cuminecătură, oftă adânc, cu lacrimile paralizate în ochii ei candizi şi îşi transpuse tot sufletul într'o rugă de purificare... Aşeză urna pe o etajeră între florile preferate şi plânse mocnit.
*
* *

Racheta aştepta echipată gata sub arcul de safir al zorilor. Enzo Gambetta căpitanul, o figură cu muşchi vânjoşi, cu oţel în privire, dădu ordin în fraze scurte şi comprimate personalului cu mişcări agere. Interiorul, redus la minimul de confort indispensabil, comportă totuşi lux şi artă. Selecţionarea uneltelor şi felul de întrebuinţare practică stârnea admiraţie pentru genialitatea omului.

Bătrânul Pidias, Zeea, pater Floriano împreună cu Marţienii, sosiră cu un avion mic pe Câmpul Libertăţii. Populaţia Romei, aflând de acest voiaj, veni în număr mare să admire solii cerului.

Racheta suplă cu străluciri de oglinzi descrise câteva cercuri de umbră pe terenul liber, apoi se ridică dreaptă ca un minaret şi ţâşni cascadă de lumină spre nemărginirile cerului.

Eviva!... eviva!.. străbătu văzduhul ca un reflector de unde sonore, iar mii de aripioare albe îşi fluturau salutul spre cei plecaţi.

Zeea, mişcată, privi dela ochianul rachetei toată furnicarea omenească. Roma îi păru o gură imensă cu dinţi de fiară, rânjind hain spre cerul de mătase. Numai câmpiile vaste împăcau ochiul cu variaţia de culori potolite; apoi o pânză cenuşie o despărţi de tot ce era pământesc. Se retrase în cabina ei, se desbrăcă din jacheta gri şi rămase în bluza bej ca o migdală proaspătă. Marţienii la rândul lor îşi scoaseră supra-pielea; de astădată purtau cămaşă maron şi erau încinşi cu centură de argint. Floriano îmbrăcă peste costumul obişnuit un halat alb şi se legă cu o centură împletită. Atmosfera interiorului avu o notă de

intimitate şi spiritele parcă se apropiară patriarhal.

Floriano scoase o cutie cu tutun, umplu ciu

87

bucul şi-l aprinse; flacăra, la tactul pocnit de buze, pâlpâi ca o dansatoare roşie cu aripi, a- poi stingându-se, dansatoarea dispăru prin inele de fum, lăsându-şi aripile de jar pe gura ciubucului. Uranus îl privea cu zâmbet ironic în ochi.

– Dacă ai face această manevră să alungi spiritele rele, mai înţeleg, pater Floriano; dar să consumi nişte frunze, sugându-le toxinul prin ţeava asta prin care nicotină şi-a depus igrasia, să-l plimbi prin gură şi să ni-1 redai nouă descompus, spălându-ţi nările, parcă e ceva prea barbar, nu ţi se pare?

– Tot un obiceiu rău, neputându-ne desbăra de el.

– Aş dori să mă lămuriţi asupra teoriei o- biceiului; ne izbim mereu de el ca de un zid obscur. Eu văd cum stăpâniţi văzduhul şi apa şi multe altele; obiceiul însă pare a fi un element încă neîmblânzit, ori este pârghia tuturor manifestărilor; nu-i aşa domnule Fidias?

– In principiu sunt şi eu duşmanul obiceiului şi în deosebi al celui rău. Noi cei bătrâni, durere, nu adoptăm uşor alte teorii; poate generaţia nouă, făcându-i-se o educaţie mai raţională, va scăpa de sclavia obiceiului.

Racheta ajunsă în stratosferă, viteza zborului se frână. Zeea ieşi pe balconul de sticlă, a- târnat de marginea rachetei, desfăcu urna, prinse cu mâna dreaptă, vârâtă în mănuşa izo- latoare, un mănunchi din cenuşă, o scoase pe un geamlâc şi o spulberă în văzduh. Trandafirul alb, prins în părul ei negru, îl rupse şi-l vântură petală cu petală în urma cenuşii; petalele rămaseră aproape suspendate în aerul rarefiat şi liniştit, al stratosferei; se formă parcă o dantelă din petale, un linţoliu de parfum pe un crâng frânt în miezul vieţii. Aşa a înţeles Zeea să răsplătească iubirea neîngăduit de pătimaşă din sângele familiei Luce.

Marte, văzând-o pe Zeea palidă, grăbi să i se ofere cu politeţă, alungându-i indispoziţia. Se retraseră într'un colţ lângă un ochi an, spunân- du-şi lucruri de spirit. Zeea părea înţelegătoare.

La o masă rotundă se discuta civilizaţia celor două lumi. Zeea prinse momentul şi îi ceru detalii asupra rostului femeii pe planeta Marte.

– Exact acelaşi rol îl au ca şi bărbaţii, în familie şi în stat. Statul nostru nu-i decât o familie mare, iar femeile un stat în miniatură, îi explică zâmbind politicos. Ne deosebim de Pământeni prin statul femeii alături de statul bărbatului.

– Cum asta, Marte?

– Prea simplu; cum sexele se deosebesc nu numai prin fizicul

lor, ci şi prin psihic şi nevoile lor fiind altele, cine ar putea să le mulţumească decât propriul lor sex; nici că se poate mai natural. Eu cred că Pământenii suferă mult prin felul greşit al împărţirii rolurilor.

– Dar îmbrăcămintea întru cât diferă?

– Intru nimic; supra-pielea e ceva ca vieaţa. In interior purtăm cu toţii această cămaşă u- niformă; culoarea se schimbă după împrejurări.

– Spune-mi te rog pentru ce numai tu porţi coafura fără cărare?

– Cărarea asta este un simbol şi o poartă cei căsătoriţi.

– Cum, tu eşti necăsătorit?

– Da Zeea, nu voiu fi mult, apropiindu-mi-se limita timpului, care ne obligă să ne împărţim vieaţa cu soţia, după cum vezi că ne este şi coafura împărţită în două.

– înţeleg, clipi Zeea, cuprinsă de un fior plăcut.

– Şi dacă bărbaţii n'au niciun amestec în conducerea statului de sex opus, cine împlineşte serviciul divin?

– Tot femeile, Zeea.

– In acelaş templu?

– Nu, singură casa de locuit e comună, întrucât stăm sub acelaş învăliş; altfel femeia îşi are celula de dormit, atelierul de muncă şi baia separată; o singură sală e comună, unde se întâlneşte familia, pentru a-şi schimba părerile; încolo e libertate ideală.

– Ce simplu şi ce grandios! exclamă Zeea. Cum împliniţi obligaţiile în felul acesta faţă de societate ?

– Societatea, divizată după sexe, îşi are întrunirile stabilite în programa statului; ea prevede întruniri mari şi mici după necesitatea cercului de activitate a specialităţii. Sunt întruniri festive, însă la fiecare zece zile se ţine o întrunire pentru schimb de păreri şi controlul muncii.

– Spuneai ceva de învelişul caselor; poate a- veţi alt stil arhitectonic?

– Casele noastre sunt mobile. Solul, având aceeaşi compoziţie, doar s'a rupt dintr'o mamă comună, cutremurele şi vulcanele fac aceleaşi ravagii; însă omul planetei noastre s'a sesizat dela întâia experienţă tristă şi nu şi-a mai lipit casa de solul revoluţionar.

– Interesant şi foarte logic.

– Şi plăcut; schimbând mereu locul, ne bucurăm de variaţia peisajului, când pe apă, când pe munţi, când pe câmpii înflorite...

– Ce minunăţie! Sunteţi foarte practici. Dar noi unde suntem oare acum?

Marte deschise o cutie mică, scoase un fel de binoclu

complicat construit, îl oferi Zeeei. Ea îl puse la ochi şi privea cu respiraţia reţinută. Bluza bej se încorda deasupra sânilor ca pânza unei gondole. Luându-şi aparatul dela ochi, rămase câteva secunde cu privirea încremenită.

—Cum ţi se pare Zeea?

—Mai mult decât extraordinar! Am avut senzaţia că sunt pe Pământ şi mi se părea că acu, acu, ne izbim de etajul caselor; pare-mi-se era Londra, prea avea multe fabrici.

—Vezi ce aproape suntem de Pământ, doar o sticlă ne desparte. O să tindeţi şi voi să ajungeţi la o civilizaţie şi cultură care să vă despartă de trecutul mediocrităţii.

—Crezi că vom ajunge?

—O ştiu, Zeea!

Marte se ridică, îi oferi braţul Zeei, făcură câţiva paşi, apoi privirea lui Floriano îi opri.

La masă se discută optimismul; Fidias susţinea că omul niciodată nu poate fi obiectiv.

— Fiecare epocă şi situaţie îşi are ochelarii ei, replică Floriano. .

— Aş fi dorit să te văd cum îţi şedeau pe nasul cezarian nişte ochelari trandafirii acum vreo douăzeci de ani, dragă unchiule!

— Uite aşa ca şi ţie; nici nu te vezi cât de gravă vrei să pari cu năsucul ăsta, încălecat de ochelari albaştri, cât o roată, ştrengăriţo!

— De multe ori ne prind bine ochelarii optimismului, altfel prea greu am suporta mizeriile vieţii.

— Mizeriile sunt nişte gloabe jigărite dar rezistente, înhămate alături de caii sprinteni ai progresului. Cine vă opreşte să le goniţi dela carul vieţii?

— Nu sunt gloabe jigărite, domnule Satumus, sunt balauri cu mii de capete, unul îl smulgi, sute îi răsar.

— Dacă s'au inventat bombe şi gaze pentru uciderea omului, o să-i găsim leac şi balaurului, domnule Fidias!

— Poate în persoana d-voastră s'a ivit un nou Sf. Gheorghe, domnule Saturnus, răspunse Floriano vesel.

— Tot ce se poate, domnii mei, eu însă nu mai cred să ajung atari vremuri.

— Să nu crezi tată! N'aduce anul ce aduce ceasul; nu-i aşa Marte?

—Dacă sunteţi doi contra unul, închin steagul.

—Cine-şi măsoară sabia cu două stele, tu nu vezi Fidias? zâmbi cu bunăvoinţă pater Flo- riano Luce.

*   •
*   *

Marius îşi purtă sufletul în oase, parcă ar fi închis în ele

un ocean înfuriat. Aparenţa liniştii în atitudine era subminată de vâlvătăiele autocriticei. Integritatea conştiinţei suferi o mare lovitură. El simţi în gură dizolvându-i-se o pilulă amară. Când se aşeză să ia masa, alături de el fâlfâie o umbră ca un prapore negru. Seara intra târziu în dormitor, păşea moale, în pat se lungea atent, nu cumva să trezească pe cineva. La îmbrăcare proceda timid; la atingere, hainele i se păreau umede şi reci. Intra cu silă în pantofi, ca şi când ar călca pe un picior mort, iar sărmanul creer înregistra mereu ecoul unui glonte care s'a oprit stupid într'o inimă caldă. Putea să se fi oprit într'a lui! O simplă întâmplare căreia de acum îi datoreşte vieaţa şi care îl ţintueşte mereu cu ochi de cobră... Poate a procedat prea aspru, alegând ca armă revolverul; dacă era sabia s'ar fi ales poate numai cu o mică tăietură. Cine e de vină? El a fost intransigent. Mândria lui m'a pus pe gânduri, a-vea aerul parcă ar fi fost tras pe sfoară. Zeea? A nu, nici când n'a dovedit vreo afecţiune faţă de el; şi ce i-ar fi stat în cale să se căsătorească dacă se iubeau? E firesc. Sărmanii mei bolnavi!

De câte ori n'am fost în dilemă la alegerea procedurii doctoreşti să-i salvez vieaţa unui nenorocit, cu tot cortegiul de mizerie care-1 aştepta; şi acum iată, mâna mea care a cusut atâtea tăieturi, degetele mele înfipte cu dragoste şi răbdare de mucenic în rănile atâtor oropsiţi au împroşcat cu viteză nebună moartea asupra sângelui meu, asupra unui om sănătos, tânăr şi geniu... Ah, societate ticăloasă ce eşti, cum te-ai aşezat cu trupul tău de puroi pe conştiinţa mea!... Unul e mort... altul mort viu... Cine mă va răscumpăra din spasmul acestor chinuri?

Semnalele înregistrau o convorbire de pe rachetă. Marius îşi îndreptă talia, grăbi la aparatul televiziunii. Iat'o pe Zeea' alături de Marte; îi ceru informaţiuni de acasă, îl întrebă cu interes cald cum se simte şi ce mai face.

– Muncesc mult Zeea, e singurul meu refugiu; te rog să nu te gândeşti atât la mine, profită de plăcerile voiajului, de frumuseţile naturii.

Le trimise salutări, în deosebi se interesă de starea sănătăţii tatălui, apoi închise aparatul şi plecă la spital, făcându-şi ruta pe sub balconul Claudiei, care dela ultima vedere se lăsa dorită. Nu-i fu prea mult să-şi repete de câteva ori plimbarea, aşteptând-o: rază de soare ţâşnită de sub cerul umbrelei roşii. Mai adastă ca vre-o jumătate de ceas; i se mai urcă privirea cercetătoare prin ramurile boschetelor de pe balcon, apoi îşi văzu de drum. De multe ori drumul scurt pare o veşnicie când dispoziţia su

fletului schimbă nu numai culorile, ci are repercusiune şi asupra timpului şi spaţiului... Astfel Marius lăsă să-i treacă prin retorta judecăţii fluidul faptelor, bagatelizate până aci. Acum aşeză pe vârful de sabie al criticei obiective firul de păr smuls din caracterul Claudiei. Dar iubirea îşi întinse aripele parcă ocrotind-o, încercând iarăşi să-i lege ochii raţiunii cu basmaua naivă a credulităţii; însă de astădată izbuti mai puţin. Perdeaua, care plesnise ca un ou, a scos la iveală puii de crocodil ai răzbunării. Ai cui sunt aceşti crocodili bastarzi?

*

..Cu un an mai înainte într'o zi de Iulie soarele scuipa flăcări, iar căldura năvălea în oraş ca o lavă fierbinte. Marius îşi făcea drumul său obişnuit. La prima cotitură a străzii se întâlni cu sculptorul Fidias, merseră împreună până la intrarea principală a palatului Priboia. Marius mai stărui asupra unei întrebări, intrând în acelaş timp în vestibulul ascensorului; se opri brusc, îl strigă pe Fidias, care se îndepărtase cu câţiva paşi. In ascensor pe fotoliu, înclinat spre stânga, era un cadavru. Marius repede îi desfăcu vesta, pipăindu-i inima, în timp ce Fidias puse mâna pe un teanc de hârtii, ivite din buzunarul interior al vestonului; luă una, era o scrisoare, o citi şi şi-o ascunse fulgerător în vestonul său. Mai cercetă altele din care află că individul era bancherul Franco Bianchi.

— E mort deabinelea, constată Marius.

— Din ce cauză?

— Apoplexie.

— Te rog du-te la Claudia, află când a plecat domnul acesta dela ei, ca să putem verifica unde a murit; trebue să fie vre-un cunoscut al familiei. A încetat din vieaţă cu un ceas mai înainte. Vezi şi cercetează: a fost la Claudia sau a murit imediat ce a intrat în ascensor. Eu anunţ poliţia şi voiu dispune transportul cadavrului.

Fidias ocoli palatul şi când vru să intre prin poarta de est, zări silueta Claudiei, grăbind pe stradă. Zorindu-şi paşii, o ajunse. Claudia tresări, era palidă. Fidias o rugă să se întoarcă a- casă, având să-i comunice un lucru important şi trebuind să răspundă la interogatorul poliţiei. Claudia făcu un pas înainte ca de căprioară urmărită; ochii ei mari se strânseră sub punga pleoapelor, numai tremurul nărilor trăda lupta ascunsă.

Claudia intră în salon fără să-şi lase din toaleta de stradă nici măcar pălăria, în antreu, se întoarse brusc spre Fidias, îşi mări ochii sfre- delindu-1 cu privirea, se apropie încet. El îi simţi respiraţia parfumată ca pe un furtun cald.

— Ce doreşti Fidias?

- Să aflu relaţii asupra morţii bancherului

Bianchi.
— Ce spui?
— In ascensorul dela intrarea principală se
9 6 ■
găseşte cadavrul lui. Marius a rămas să-ţi şteargă urmele păcatului... Claudiaî
— Ştie Marius ceva?
— Şi dacă ar şti, ar fi aşa grav?
— Ţin la Marius, o ştii, e băiat bun, nu vreau să-l supăr.
— Am o mărturie care nu te aranjază...
— Fidias! vorbeşte clar, n'am timp de pierdut şi nici dispoziţie de glumit.. Cu Marius stau lucrurile altfel decât cu voi; aş vrea să ştiu cine ar fi în stare să facă o crimă, spulberându-i i- luziile; iubesc inima de copil a unui savant, şi atât! Spune-mi ce s'a întâmplat?
— Tu o ştii mai bine, dacă era să se întâmple! Sau omul acela fericit a trecut dela sânul cald al Claudiei, fără trezire în sânul eternităţii?...
— Fidias te rog nu glumi! Unde e bancherul şi ce e cu el?
— Eu aş vrea să aflu unde a fost; e mai nostim! şi o prinse pe Claudia de braţ, strângând-o cu putere. Eşti a mea păsărico, fără compromisuri. Ei, nu te opune, nu-ţi şade bine să faci pe mironosiţa când îţi port scrisoarea de rendez-vous, trimisă lui Bianchi, deasupra inimii mele. Nu te înţeleg, ce vrei cu vărul meu ? Şi când mă gândesc... el te crede inocentă...
— O necesitate sufletească mă atrage spre el; voi toţi sunteţi blazaţi şi-mi răscoliţi numai sângele, sufletul parcă ar fi un paznic al cărui ochiu vă stinghereşte... Sunt şi mândră de afecţiunea lui.
— Spune-mi Claudia, atunci cum de nu ţi-e silă de oameni ca bancherul?
— Nu-ţi dau voie să mă ispiteşti. Să văd ce scrisoare ai, arată-mi-o!
— A nu, asta e un cec cu care pot să-mi procur clipe de reculegere în edenul senzual al gurii tale....
— Şarlatanule!
— De ce spui aşa, păsărico?
— Detest bărbaţii laşi şi exploatatori de situaţii !
— Iar faci pe moralista, nu simţi mirosul hoitului din pragul casei? Fii mai prudentă fe- tiţo! Ia gândeşte-te, ţi-am salvat-o, păstrându-i iluzia lui Marius, la care ţii aşa de mult...
— Vino să-ţi scot ochii, tiranule! Dă-mi scrisoarea !
..Marius, fără să vrea, îşi aduse aminte de bancherul sucombat, de confuzia răspunsurilor Claudiei, deşi dibăcia cu care manevra frazele atunci îi învinsese bănuiala aridă a judecăţii pripite.

Câtă duplicitate nu ascunde un fizic atât de gingaş, atât de drăgălaş, şi totuşi, n'am nici-o certitudine de infidelitate. Bancherul poate avusese intenţia să-i facă o vizită; ce-i mai natural decât o vizită? Parfumul ei de unde l-a adus dacă nici n'a urcat la catul Claudiei? Ori se poate să fie îmbibate fotoliile ascensorului cu aroma Claudiei. Şi firul de păr roşu, găsit
pe umărul stâng ca o vinişoară de sânge, se poate să fi căzut tot de pe fotoliu; de câte ori pe zi nu se serveşte familia Priboia de ascensor.*. Paloarea ei a fost naturală, e im proces biologic survenit în urma spaimei, a neprevăzutului, chiar şi a surprizei...

Şi totuşi, aceste două cadavre, recolta unui an, îi cangrenează judecata şi cer mereu amputarea argumentelor de desvinovăţire... II doare fiecare dovadă nouă, justă sau aparentă.

Simt cum îmi scapă de câte ori o prind, ca pe un porumbel speriat, în cleştele mâinilor mele, care cercetează. De ce se joacă? Nu-i cer decât să mă asculte şi să mi se destăinuiască; ori nu-i inspir încredere? Ar fi trist să alerg o vieaţă întreagă după o himeră. Sufletul meu crede şi iartă; nu astfel stau lucrurile cu inima; ea sângerează mereu fără consolare. De n'ar fi nopţile aşa de lungi, când mă persecută strigoii raţiu-nii!.. Spitalul meu cu sărmanii suferinzi... suspinele chinurilor parcă sunt un balsam al rănilor mele... Zeea, acum la polul nord, va pleca cu impresii noui din regiunile arctice. Impresii... sufletul nostru e flacăra tuturor impresiilor. Timpul cu buretele uitării le mai şterge şi e bine aşa, altfel durerea ne-ar copleşi. Durere! Câtă depreciere din partea Marţienilor; ei detestă just această plagă a planetei noastre, dar nici că se poate ceva mai ideal, să reducem noţiunea durerii până la absurd! — Ah! muncă, muncă!.. Inima omenirii cât o însufleţesc eu cu propriile mele mâini... Ideia concepută dela so

sirea lor mă chinuie; aş vrea să am trei vieţi, să-mi ajungă pentru a pune la punct inovaţiile în favoarea omenirii. Apostolii văzduhului vor face dogme noui pentru cultul muncii!

*

*   *

Popasurile rachetei, făcute în centrele lumii, dădură prilej pentru examinarea mai minuţioasă a diferitelor popoare şi civilizaţii. Istoria religiilor şi fazele evoluţiei erau răsfoite, pagină cu pagină, de mâinile pricepute ale Marţienilor, cari îşi însemnau comentariile instructive pe fiecare margine. Astfel, ei priveau cu regret marea întindere de

nisip a Saharei, unde făcură câteva schiţe pentru trasarea canalurilor de necesitate primordială.

Contactul prea apropiat dintre animal şi om li se păru respingător şi anormal. Explicară Pământenilor cum animalul e vehicul prielnic răspândirii microbilor multor boli, altoite în sângele omenirii. De altfel omul Pământului abia numai dela îndoitura superioară a nasului în sus se poate numi în adevăratul sens al cuvântului Om; restul, fiind comun cu animalul, va urma să rămâie tot animal, până când se va des-brăca de însuşirile comune acestuia.

— Şi cum credeţi să ajungem la perfecţiunea ideală, domnule Saturnus, îl întrebă Fidias, când se plimbau printr'un şir de pagode, zidite în formă de cactuşi şi ananaşi enormi.

— Două lucruri vor suferi schimbări radicale: felul de alimentaţie şi vieaţa sexuală, până
acum ambele detestabile, sub toate aspectele. Celelalte urmează dela sine să-şi schimbe metoda de procedură.

— Ca mâine o să mă văd răspopit, domnule Uranus; o să-mi vină greu, neavând altă specialitate decât mătăniile şi crucea, zise Floriano,. admirând între timp statuia grandioasă a lui Budha.

— Ca concepţie e adâncă, iar ca stil unitară; expresia redă cu preciziune de vârf de ac Fcopul religios, urmărind să dea misticului sufletesc formă artistică. Rezultatul: pe o mare, închegată din picături de rouă, un val de spumă care se topeşte în amurg.

Uranus se întoarse spre apus, admirând jocul de culori, asvârlit în voie şi la întâmplare pe fondul albastru, unde soarele, ca un crainic strălucitor, îşi ia rămas bun dela ziua albă. Ghirlande roz-pal, tivite cu aur, se îngrămădeau, formând un cais bogat în floare, apoi nouraşi albi îşi vârau căpşoare de îngeri pe ramuri verzi-gri. Figuri fantastice se alungau cu trup de umbră pe alei şi pe casele decorate cu înflorituri orientale.

Zeea, alături de Marte, rămase captivă frumuseţii inedite a apusului de soare pesta variaţia bogată de culori şi forme, rezultate din munca omului şi a naturii.

Figura de bronz a lui Enzo Gambetta venea dinspre amurg masivă şi gravă.

— Vom descăleca mâine în zori prin pădurile virgine ale Africei; o să vedem o variaţie
exuberantă a vegetaţiei exotice şi a reptilelor luxuriante, unde nici cultura nici ştiinţa n'au deformat încă unitatea de bloc viu a naturii.

Printre lumea care mişuna în jurul unui templu, unde serviciul divin se terminase, o figură se distinse prin armonia liniilor şi printr'un mers ca ritmul cântecului de leagăn. Era o negresă cu oase subţiri; muşchii aveau linia arcului de curcubeu, iar

ochii purtau focul diamantului negru. Cu toată stălucirea pielei şi a îmbrăcămintei, pline de pietre scumpe, înfăţişarea ei avea un aer de melancolie, de evadare din sine. Idolul negru, cum o numiră excursioniştii, îşi purta capul, greu de podoabe şi păr negru creţ, cu demnitate de regină în fruntea suitei sale. Era o nobilă.

Enzo rămase prins în mrejele frumuseţii de floare cu arome tari a idolului negru. Scuzân- du-se prin formulele obişnuite ale politeţii, se desprinse din grupul lor, urmărind-o.

– Fac prinsoare că Enzo pune la cale o aventură, zise Floriano.

– II mână tinereţea şi legile firii, căută să-l scuze Fidias.

– Glasul firii îl ascultă animalul, omul tre- bue să-şi supună firea legilor raţiunii Noţiunea aventură e ca o spoială frumoasă pe un fond urît.

– Vraja necunoscutului e covârşitoare, domnule Uranus!

– Unchiule! tu grăeşti astfel?..

– Să nu te crezi mai bună nepoţică! ia vezi,

102

parcă şi tu strângi în mânuşiţele tale o cutie miraculoasă, în care stă ascunsă valoarea nestemată a necunoscutului, pentru care tremură şi inima ta. Ai vrea tu să profanezi cutia deschi- zând-o dar, mi se pare, ţi-e frică nu cumva porumbelul alb, atins de lumina soarelui, să se topească, rămânând în urma lui o inscripţie: aici a trăit necunoscutul, ucis de barda adevărului. Să ştii, micuţo, că dela dorit până la împlinit duce un drum de aur; tu mergi pe el într'o stare de vis şi bucurie cerească, însă, de îndată ce îţi aşezi mâna pe ivorul adevărului, ţi se deschide o uşă ca de ceaţă şi te vei găsi în camera sură 3 realităţii; aci termometrul bucuriei suferă o lovitură aspră şi, prea de multe ori, cade sub zero. Enzo, tot astfel, bate acum drumul de aur; se va reîntoarce cu încă o decepţie în plus.

– Spusele d-voastră aveau menirea să stârnească ilaritate dacă n'aveau un miez de tristeţe. Trăiţi şi acum cu o mare doză de misticism. Ce spuneaţi adineauri pare să fie apoteoza hi- merii, domnule Floriano. Noi am redus misticul până la realitatea de cristal a adevărului. Forme precise, calcule indestructibile stau la baza societăţii noastre, iar falsul e noţiune necunos- cută.

Zeea îşi făcu vânt cu un evantai mare din pene de struţ, pe când pater Floriano îşi tampona cu o batistă fruntea transpirată.

– Faţa congestionată şi lucioasă dovedeşte o suferinţă fizică, continuă Saturnus, vă e prea cald, nu-i aşa?

– Cred şi eu; teoriile d-voastră, asupra erorilor întregului sistem de vieaţă, parcă ne picură plumb topit în creer, iar

soarele la retragerea lui ne trimite tifle de suliţi aprinse; parcă am fi nişte toarte stricate şi aţi dori să ne topiţi, făurind ceva mai bun, zise zâmbind cu voie bună Floriano.

–Uite, Zeea, noi nu simţim schimbarea de temperatură, având mereu aceeaşi atmosferă necesară corpului.

–Voiam să-ţi cer explicaţii asupra îmbrăcămintei voastre ciudate, pe care mereu o admir, dar nu mai puţin vă admir pe voi cum suportaţi greutatea ei; îmi închipui că trebue să fie foarte grea, nu-i aşa Marte?

–Nici de cum! Materia din care e construită cântăreşte câteva grame, iar atmosfera interioară o face uşor portativă. Vezi în cutia aceea mică, arătând spre spatele lui Uranus, nu-i altceva decât un plămân şi o inimă mecanică; ea purifică la fiecare respiraţie atmosfera interioară.

–A! va să zică între pielea veritabilă şi cea rutificială circulă un strat de aer? Am înţeles! La ce vă servesc aceste canale de diferite grosimi, care par a fi o garnitură de galoane?

–Pistonul manevrat de aerul care intră şi iese pe nări are acelaş rol ca valvula inimei, iar garnitura noastră de galoane, e întocmită pur şi simplu după modelul circulaţiei sângelui. Inima noastră artificială e mişcată de un mic aparat electric. Cum organismul are calitatea de

a desvolta o căldură conform variaţiilor atmosferei, aşa şi materia suprapielei, la influenţa atmosferei, prin urcarea sau scăderea mercurului din termometru regulează temperatura interioară; astfel, noi habar n'avem dacă afară e căldură tropicală sau ger aspru; rezistăm la toate.

–Şi mie parcă-mi place mai mult să-i văd ochii fără mască, murmură Zeea aproape gândit...

–Cu ochiul sufletului să mă vezi Zeea, a- cela nu greşeşte, fu răspunsul lui Marte.

Zeea păli.

–Cum, tu m'ai auzit? doar era aproape o fulgerare a gândului..

–Al şaselea simţ al nostru a prins gândul tău frumos, Zeea! Adu-ţi aminte, noi avem un aparat mic, care prinde undele gândului, răspândite prin firele de păr...

–Din zi ce merge şi vă cunosc mai bine simt cum se reduce prin mine toată valoarea omului pământean... şi te văd atât de mare încât mintea nu mi te cuprinde, Marte!

Fidias şi Floriano deveniră atenţi la explicaţiile date Zeei, se apropiară de grupul tinerilor.

–Vezi aici un ceas mic pe o brăţară la mâna stângă, continuă Marte; crezi că arată mersul timpului? nu, de loc. Uite, acul

acesta subţire, care se mişcă regulat, arată bătăile pulsului, iar semnele de pe margine ne spun la câte grade s’a urcat temperatura corpului şi atmosfera lui. Nici-o mişcare, nici-o bătaie a inimii, nici-un gând nu ne rămâne necontrolat.

— Ce zici domnule Floriano? Faţă de ochiul iluzoriu, propovăduit de pe amvon, noi avem o- chiul mecanic, care ne persecută în toate manifestările noastre cu înregistrarea adevărului, controlabil şi de tine însuţi şi de toţi semenii tăi.

— Da, e mai puternic mijloc educativ controlul sever şi pozitiv, decât cel abstract; vezi, noi nu ne-am gândit la aşa ceva.

...Zeea începu să se neliniştească şi gonea aerul cu evantaiul.

— Vă supără ceva, domnişoară Zeea? o întrebă îngrijorat Saturnus.

— Da, nu ştiu parcă simt o înţepătură usturătoare şi nu văd nimic. Locul unde se frecă cu mâna deveni roşu umflat. Fidias grăbi şi scoase un lichid dintr’o sticlă şi îi puse comprese pe braţul congestionat.

— Să mergem la rachetă; cu apusul soarelui apar nişte ţânţari minusculi a căror înţepătură poate deveni primejdioasă, spuse Fidias cam îngrijorat.

— Să mergem, dar de unde-1 iei pe Enzo? aş vrea să ştiu.

— Nu-i purta grija, Floriano, vine când îl pişcă ţânţarii, leacul e la mine.

Abia ajunseră la rachetă, apăru şi Enzo, umflat ca un ardei roşu, plin de înţepături, în tovărăşia unui băiat arab cam de vre-o 12 ani.

— Ale dracului bidigănii, fac din om neom... Of! cum mă ustură!

— De, ce să-ţi fac dacă nu-ţi aduni călcâiele,)

îl mustră Fidias şi scoase flaconul, punându-i comprese.

— Unde mi-e luleaua Fidias? N’ai pus-o la tine în valiză? Acum îmi prinde bine să alung spiritele rele, cum îmi zicea odată domnul Ura- nus.

— Ucideţi ca să vă ucideţi! cam inteligentă metodă nu-i vorbă, glumi Saturnus.

— Ce remediu simplu se găseşte, pentru toate neajunsurile climei, în suprapielea noastră i- deală.

— Se poate, dar cui i-ar conveni dintre poporul meu să se vâre în coşciug de îndată ce i se crapă ochii?

— D-voastră nu vedeţi, daţi-mi voie să vă spun, cum vă roadeţi cu dinţii propriul trup? Când vă adunaţi în jurul unei mese

bogate, văd cum faceţi priveghiu timpului ucis, care era hărăzit să-l trăiţi.

—Mai lasă-le iluzia, Uranus, nu vezi ce dureroasă li-e trezirea?

—Ce va să zică, Marte, ai devenit ocrotitorul Pământenilor?

—Mai ştii ce stea dela răsărit s'a ivit în persoana lui, pentru răscumpărarea bietului meu popor?

—Dacă nu i-aţi fi ucis apostolii, n'aş avea nimic de zis, domnule Floriano. Noi nu jertfim materialul nostru pentru idei; ideia poate să trăiască fără să-şi înfigă rădăcinile în sânge.

Enzo îi dădu nişte monede ca bacşiş lui Lutfullâ; el se ploconi oriental, de mai multe
ori, îşi puse picioarele cruce şi se aşeză pe ele, privind cu mirare ciudăţenia făpturii Marţie- nilor. Avea nişte ochi blânzi şi totuşi ageri. Enzo le explică cum aceşti copii îşi agonisesc pâinea, ghidând străinii.

—Cum te înţelegi cu el, ştii limba arabă Enzo? îl întrebă Floriano.

—Nu, în schimb ştiu ei şi engleza şi franceza şi chiar italiana. Lutfullâ vorbeşte bine englezeşte.

—încă un lucru, asupra căruia vom sta de vorbă.

—Animalele de aceeaşi speţă au un fel de a comunica al lor, dar unic; omul nu se poate înţelege cu semenul său de altă culoare. Or, undele sonore n'au nici-o frontieră de culoare sau neam, ele cuprind în braţe moi de melodie întreg pământul; atunci ar urma să fiţi înţeleşi de toţi, explică Saturnus.

—E şi o risipă de energie însuşirea atâtor limbi şi fărămiţirea massei unitare va împiedeca să-şi ajungă măcar una perfecţiunea pură şi clasică, adause Uranus.

Racheta tăia întunerecul în noaptea cu stele, ca un arcuş de argint, purtat cu artă de mâna maestrului Progres, pe lira de ametist a zenitului. Pământul o privea cu ochiul său de tăciune, gelos de văzduhul care i-o zmulgea cucerind-o. Şi sâmburele de lumină se înfipse între stele ca un dar adus nemărginirii de mintea geamănă cu fulgerul.

*

*   #

Spitalul forfotea de bolnavii sosiţi cu duiumul: victimele unei explozii la o fabrică din suburbia Romei. Marius, agitat, aleargă, dă ordine, pansează, munceşte parcă s'ar fi multiplicat în zeci de exemplare. Marius aici, Marius colea; surorile şi sanitarii nu înţeleg de unde energia şi avântul cu care ţinu sub hipnoză tot spitalul. Ii ceru şefului sanitar să-i transporte muribunzii în departamentul lui de serviciu, unde îşi avea amenajate câteva saloane pentru bolnavii de maladii rare şi

cazuri extrem de grele.
De un timp, fruntea lui, devenită tabla de granit a decalogului muncii, se ilumină parcă de o viziune serafică. Ochii lui adânci se cufundau în orbite, ca într'o mină de aur. Vorbea prea puţin, numai strictul necesar, şi atunci vocea lui avea un timbru de prăváliri cereşti. Muribunzii îşi lăsară sufletele în laboratorul lui, ca pe nişte monede mărunte pentru schimbul marei idei care-1 captivase. Cadavrele mărunţite se trimiteau la morgă, cum se duc tărâţele de lemn dela strungari. Ochiul şi bisturiul sfâşiau carnea- lut cu aviditatea înfrigurată a bolnavului după o picătură de apă. Marius prinse mărgelele de rouă cu vârful bisturiului, le puse în retorte şi, ca un vraci, răvăşi foaie după foaie, cu nenumărate semne şi formule, quantumul de energie necesară vieţii. Sforţările supraomeneşti îl făcură dârz faţă de nevoile firii, ne mai ascultând
nici glasul strident al foamei; nici nervii nu şi-i potolea pe culcuşul moale; sfida eroic totul, zile şi ceasuri întregi.
Picătura de apă îşi făcu drum; mică şi firavă străbătu pătura dură, diluând-o, supunând-o. Scamele se deşiră, energia se plămădeşte cu o altă energie mai dulce, mai blândă. Firicele de nisip se dau înlături, se prăvălesc şi apa biruie pământul, aşa cum biruie gândul materia, aşa cum îşi vede Marius gândul tăinuit biruind triumfător asupra cătuşelor, care îi ţineau a- ceastă scânteie, germen al vieţii, în robia inerţiei milenare.
Dela plecarea Zeei în voiaj, Marius renunţă la confortul şi atmosfera casei părinteşti. In- tr'o celulă a spitalului îşi improviza un culcuş pentru prea puţinele clipe de repaus. Evită să mai treacă pe lângă palatul Priboia, ne mai a- vând pentru el aceeaşi atracţie; din contra i se părea cuibul unui coşmar. Avea impresia că şi Claudia ocolindu-1 a plecat la Veneţia.
Trecuseră două săptămâni dela urcarea rachetei şi şase zile de când Marius încerca să pună în aplicare marea lui descoperire, care a- vea menirea să schimbe cu desăvârşire forma veche a vieţii.
Marius zărea în bezna viitorului o altă mişcare, supusă unui ritm cu totul inedit, aşa cum se zăreşte, în lumina opacă a serii, silueta de lumină a peştelui, într'o mare cu apă fosfore- scentă.
In atmosfera sufocantă de iod şi formol, Ma-
rius se trezi abia după un ceas de reculegere, cutropit de năduşeli; îşi zise: surmenaj şi sări pe tălpi, îşi întinse oasele, intră în camera de bae, luând câteva duşuri înviorătoare, apoi călcă iarăşi cu sprinteneala obişnuită, mergând să-şi revadă florile favorite şi căminul părintesc.
*

*

La casa pictorului Darsen era mare jalea: unele pânze erau sfârtecate, altele purtau răni de pumnal. Disordinea crasă stăpânea lucrurile. Pături de praf şi pământ acopereau sinistru duşumeaua cu obiectele mobile. Murdăria şi obscuritatea se împerechiaseră trivial. Intr'un colţ al atelierului, printre hârtii dubioase, o şorecoaică fătase câţiva pui roz, pelegi, ca de celuloid, dă- dăcindu-i cu ţiuituri tăietoare în nervi. Roto-goale mari de păianjeni îşi întindeau pecinginea păroasă iar un maldăr de piatră, adunat în mijlocul atelierului, lăsa bănuite linii imperceptibile. Mirosul urît de atmosferă constipată su-focă.

Marius păşea dibuind, fiorul care-1 cuprinse se mărea la ţipătul ţâşnit de sub paşii lui, cari când striveau lutul uscat, când frângeau pietricele şi beţigaşe asvârlite claie peste grămadă r disordine de incendiu ori cutremur de pământ.

Darsen şedea pe dunga sofalei, gol. Un petec rupt dintr'o blană de vulpe şi legat cu sfoară îi atârna de umerii uscaţi. Barba crescută, părul tăbăcit, ochii absenţi de lumina inteligenţii îi dădeau fostului dandy de abia câteva săptă mâni o înfăţişare de sălbatic dement. Inima lui Marius simţi o strânsoare. Atinse cu vârful degetelor umerii ca o muche de topor. Darsen nu simţi. Pumnii, de care îşi proptise bărbia, se contractau. Marius îl strigă pe nume. Nimic. El privea fix grupul de piatră. II mai atinse, scuturându-1 puţin. Nimic. Se întrepuse obstacol în linia privirii, se înfioră de ochii cari parcă îl perforau. Marius luă una dintre daltele la îndemână, dădu o lovitură în piatra-soclu. Fierul şi granitul refuzau îmbrăţişarea brutală, scăpărând scântei, scoţând nişte sunete aspre. Darsen deveni atent, privirea şi-o îndreptă spre Marius, fără să-l recunoască.

– Ce mai faci Darsen? îl întrebă domol Marius, părându-i-se a fi ascultat.

Darsen sări, avântându-se ca un lup flămând spre grămada cu pietre; îmbucând cu mâna o piatră, o asvârli spre tavan. Marius, speriat, se retrase şi aşteptă trecerea crizei. încercă din nou să-l strige, mai mult înfruntător. Darsen îl privi o clipă cu ochii injectaţi, apoi căzu zdrobit la picioarele lui şi plânse... şi râse... sinistru. Spectacolul era oribil! Ii trecuse şi criza plânsului, toată revolta topindu-i-se în icneli sughiţate, apoi ridicându-se îl privi pe Marius cu ochii implorători.

– Prietene Darsen, ce mai faci? şi-l atinse blând pe umeri.

– Eu?.. Darrsen?.. Nu... Eu... nu sunt Darr- sen, l-am... oomorît... cu mâna mea... Eu suunt Fiidiias, sculptorul... tu nu vezi?

– A! da, da, uite, am greşit, dar ia spune-mi ce mai faci?

– Biinee. Veezi... ăsta-i copilul meu, fruu- mos coopil... buun... coopiil. ha... ha... ha ha! şi rânji.

Ca o scorbură într’un putregai, îşi diformă gura, din care prelingându-i-se saliva se opri în barbă, râmă scârboasă. Darsen prinse cu mâna un cearceaf murdar, îl trase aspru şi des-veli... Dumnezeule! Marius recunoscu în atitudinea şi expresia statuii pe Zeea, în instantaneul fatal de pe sofa. Talia şi braţele erau Ve- nus, iar din pântecul croit ca o mandolină, se ridica suplu o lebădă. Aripile întinse îmbrăţişau tarsul statuii, iar gâtul, prins într’o linie impecabilă de arc, se sfârşea la sânul rotund, su- gându-1 lasciv.

Darsen o privea rânjind, cu expresia de nebun iluminat, apoi o cuprinse în braţe, încleş- tându-şi mâinile, formând în juru-i un inel viu. Se ridică şi se aplecă, lăsând să-i treacă statuia prin inelul braţelor tremurate, făcând un gest de act dur, parcă vrând să fecundeze piatra.

Impresionat, Marius privea adânc omul peste al cărui creer se lăsase tabla obscură a mărginirii. S’a stins o scânteie ca să rămâie în locu-i cea mai detestabilă scrânteală de humă defor-mată.

In sufletul încercat al lui Marius, se desfăşură drama în toată grozăvia ei. Compătimi victimele şi în deosebi cazul Darsen părea să fie cel mai grav, rămânând să-şi poarte ororile peste cerul vieţii lui înourat.

Ce-1 va fi scos din ţâţâni pe Darsen? Să fie şi el complice al scenei care a vrut să defăimeze onoarea familiei Pidias-bătrânul, în ochii noştri sau, se prea poate, în ochii Marţienilor? Nu-i găsesc motivul. Ori, se poate? Să fi iubit în taină pe Zeea şi găsind-o în braţele lui Fi- dias să i se fi zdruncinat nervii? Ciudat! Coincide cu exclamarea vărului meu în seara concertului: „te voi renaşte din piatră Venus din Milo!“ De unde ideia în creerul lui Darsen? De unde dibăcia cu care scoate figura de vis a Zeei aşa simbolizată? El mânuise numai penelul. Sau să fie un caz concret care verifică teoria creaţiei pure şi inconştiente? – O, sora mea, tu femeie cristal, pe care nici firul de praf al celei mai inofensive bănueli nu poate să te atingă, cum uciseşi, cu aroma ta de crin, două vieţi tinere, fără să pierzi din albul petalelor o fărâmă!

Luă din nou sub critică amănunţită piatra- statuie, care vorbea graiul trist al unei valori strivite sub călcâiul fatalităţii şi rămase prostit în faţa enigmei care-1 zdrobi.

*   *

Lumina boreală cuprinse gheţarii parcă de sticlă cu aureolă de

aur vaporos. Pe apa de o- ţel, rudimentare blocuri de marmoră pieptănau singurătăţile polare şi peste tot o culoare vie se aşternea glacial.
ii4
Aeronauţii păşeau pe urmele lui Amundsen, făcând un popas la statuia ridicată în amintirea morţii martirului îndrăgit de misterele nordului virgin.
Zeea admiră calmul urşilor albi, aşternuţi pe oglinda apei împietrite, iar orizontul îi păru o imensă brăţară de foc.
— Iarăşi un teren neexploatat, observă Sa- turnus. Ne-am întâlnit în drumul parcurs cu a- tâtea cimitire, regiuni moarte, cărora, după cum constatarăm, li s'ar fi putut da altă întrebuinţare. Era şi mai igienic să instalaţi la polul mort palate cadavrelor omeneşti.
— Se şi conservau mai bine, concluse Fidias.
— Aţi făcut din cadavre filtrul pentru apa de consumat; ce oribil să-ţi imaginezi cât le semănaţi antropofagilor, pe care îi văzurăm a- cum câteva zile.
— Nici morţii nu mi-i lăsaţi în pace? glumi Floriano.
— Nu mi-aşi fi închipuit să găsim oameni pe Pământ într'o stare atât de primitivă, grăi Marte.
— Revolta ţi-o stârneşte faptul, că restul o- menirii tolerează astfel de stări paradoxe, a- dăogă Uranus.
— Am jertfit material omenesc prea mult prin martirii misionari; ei şi-au făcut datoria, jertfindu-şi vieaţa.
— O mare greşeală, domnule Floriano, continuă Uranus. Aţi schimbat moneda de aur pentru cea de plumb. Lucrurile acestea cer
schimbarea doar a metodei. Aici trebuia să porniţi în masse, cu armată bine echipată, şi, dezarmând canibalii, să-i izolaţi complect de pădurile virgine, mediu prielnic pentru sălbăticia lor. Iar instalaţiile moderne ale electricităţii şi oamenilor mecanici vă puteau face mari servicii. De ce războaie: om contra om civilizat? Pentru câteva petece de pământ cultivat? pentru idei absurde? Când globul are încă mult teren ignorat şi n'ar costa atâta cât s'a cheltuit pentru distrugere.
— Atmosfera din aceste regiuni rtu-i prielnică, domnule Saturnus.
— Sunt şi ţânţarii aceia păcătoşi, oftă Zeea.
— Da, da, aproape îmi curmau firul vieţii, dacă nu era flaconul cu ser la îndemâna domnului Fidias.
— Ar fi fost o pedeapsă prea aspră pentru evadarea dumitale, domnule Enzo, şi zău nu făcea pentru o scurtă înviorare, îl mustră cu i- ronie Fidias.
— Vedem noi că bidigăniile Pământului se bucură de mai multă libertate decât omul şi ideia, replică Enzo.

Cupeul săniei electrice aştepta musafirii să-i poarte pe câmpiile cu zăpadă. Tălpile săniei alunecau, lăsând în urmă o dâră strălucitoare; două paralele îşi întindeau braţe subţiri, urcând sania spre înălţimea cerului, ferecată la bara o-rizontului.

Bazilici de ghiaţă aduceau tăcerii adorarea picăturilor de apă, coagulate milenar, şi vârtejul vitezei le trecea în revistă sacră.

Două ceasuri petrecute în panorama feerică a polului le încântară ochiul. Marte aprecia frumuseţile firii, rezervate parcă anume pentru o epocă ce se deşteaptă.

Sania se reîntoarse fără nici un accident. Se dădură raporturile staţiei de radiofonie. Sania fu demontată şi înmagazinată în câteva clipe.

Membrii expediţiei îşi depuseră autografele în cartea mare a vizitatorilor din biroul de mişcare al polului nord.

Ca o cloşcă de argint, racheta îşi adună puişorii, apoi o zbârnâitură uşoară, urmată de u- ralele şi fâlfâielile de batistă ale personalului de mişcare, şi zborul îşi luă avântul unui satelit. Marţienii îşi desbrăcară suprapielea, Zeea îşi schimbă costumul greu de piele cu pijamaua moale. Atmosfera deveni, prin apropierea spiritelor, iarăşi patriarhală. Glumele se succedau cu explozia ilarităţii.

Se mai vorbi mult asupra felului de vieaţă de pe planeta Marte, Pământenii aflând lucruri extrem de interesante şi uşor de aplicat la vieaţa trăită într'adevăr dandăratelea, după cum a- junseră la concluzie ulterior. Apoi, înspre a- murg, se făcu muzică de cameră. Zeea luă o cutie de rezonanţă, Marte o acompania cu vocea lui serafică.

—Muzica urneşte pietrele şi apropie sufletele, în vechime a dărâmat zidurile biblice, acum dă
râmă obstacolele firii, constată cu accent de lirism Floriano.

—Sunt abia o sută de ani de când erau mare taină undele sonore şi undele cosmice, cărora azi le dăm întrebuinţări practice.

—Ar trebui să le daţi, domnule Fidias, sunteţi prea departe însă de realizări desăvârşite. Sunetul, lumina nu şi-au ajuns apogeul. Ce zidiţi azi, mâine se surpă. Pământul nu îngăduie să-l stăpâniţi. Firea omului nu-i îmblânzită. Vom avea să învingem greutăţi enorme până să punem la punct toate valorile. Greutăţi mai mult pentru d-voastră; la noi ordinea s'a stabilit de-finitiv; fiecare element îşi are rolul său, iar omul rostul lui. La discreţia întâmplării ingrate nu lăsăm nimic. Ritmul vieţii viitoare va fi mult apropiat de natură şi va fi mai omenesc decât cel de azi.

Zeea şi Marte trecură în salonul de recepţie, traseră perdeaua

dela geamul principal şi se aşezară în fotolii unul lângă altul, contemplând în tăcere frumuseţile cerului din ajunul nopţii.

—Ştii, Zeea, că îţi citesc gândurile?

—Mă intimidezi până la sincopă, îi răspunse cu vocea tremurată. Veşnicul control mă face să-mi pierd siguranţa asupra faptelor mele proprii...

—Fiindcă nu sunteţi obişnuiţi cu autocontrolul, Zeea dragă! Să nu te supere sinceritatea şi superioritatea noastră. Sufletul tău inocent e pentru mine o comoară neîntâlnită încă.

118

— Cum asta Marte? voi nu aveţi femei inocente ?

— O, da, toate sunt nevinovate, dar totodată şi savante, prea de multe ori trecând peste gradul de inteligenţă al bărbaţilor.

— Uite... uite! ce frumoasă e steaua aceea acolo, e Vega.

— Da, e frumoasă prin farmecul pe care îl împrumută distanţa. Dacă o privim prin obiectivul acesta mic, se schimbă cu totul.

— Lasă-mă atunci să le privesc cu ochiul meu pământesc şi dela distanţă. Apropierea care ţi-o dă sticla e numai iluzie, cunoscând distanţa ce ne desparte... Marte îmi dai voie să te întreb ceva? -

— Cu multă plăcere, Zeea!

— Spune-mi, dela plecarea ta de acasă nu te-a cuprins nostalgia stelei tale?

— De când sunt atât de aproape de ea, nu! şi îi prinse mânuţa între mâinile lui. Zeea tremura ca o rândunică speriată.

— O, Marte, e prea mult ce mi-ai spus...

— Iubirea le învinge pe toate, scumpa mea Zeea! Nu te exprima, ştiu ce gândeşti; nedumeririle tale nu sunt motivate, de ce n’aş putea să iubesc o fiinţă ca tine? Da, eşti departe de perfecţiunea noastră. Vei ajunge acolo, ţi-o promit, şi vei fi mai preţioasă între toate femeile. Zeea... tu vei fi creaţia mea! Afecţiunea care mi-o porţi, în cadrul de crin al sufletului tău, am simţit-o dela prima înfiripare. A fost o reculegere, a fost o mulţumire soră cu fericirea...

119

Zeea! aici în atmosfera de cristal a zenitului, aici unde numai celula de metal a rachetei poartă vieaţa, unde stelele îmi sunt martorele fericirii... te întreb: Zeea, vrei să fii soţia mea?

— întrebarea întrece posibilităţile mele de a-ţi răspunde. Dă-mi răgaz, Marte, să-mi adun puterile! Răspunsul meu trebue să fie la înălţimea întrebării tale, care mi se pare sosită din cer şi mă cutropeşte sub potopul de flori al fericirii mele nebănuite... Şi aşa, suspendată în atmosferă... între cer şi pământ... ca un gând... ca un vis... îmi par ireală... îmi pare că sunt viziunea eului meu propriu...

Marte zări pe pieptul ei doi nuferi legănaţi de bătaia

sângelui zvâcnit în vine albastre, apoi razele stelelor o botezară în lumina sacră a fericirii, ivită sub geana ca o petală de trandafir înrourat.

Două destine se uniră, aşa cum se uneşte pământul cu lumina, sufletul cu materia, apa cu vieaţa, şi ideia cu fapta, pentru ca din unirea lor austeră să răsară una nouă, puternică şi divină.

Marţienii primiră, la stăruinţele lui Fidias, o colaborare pentru reorganizarea, după modelul vieţii lor, a întregului sistem de vieaţă pământească.

– Schimbarea va fi radicală. Scopul suprem al vieţii noastre este unul: creaţia.

– Un întreg, o massă compactă şi solidă constituie poporul nostru în crez, limbă şi ideal.

–Deşi continentul Europei, fărămiţit pe vremuri în state cu diferite religii, naţionalităţi, azi se găseşte unit într’un singur stat numit Pax Animae, restul lumii se sbate căutându-şi formula de vieaţă adevărată. Noi va trebui să realizăm unitatea desăvârşită a tuturor popoarelor, zise Saturnus.

–Un singur stat, o limbă şi un crez va fi deviza noastră de muncă, adăugă Uranus.

–Nu uitaţi, vă rog, că alături de împărăţia lui Dumnezeu mai avem o altă împărăţie a lui Satan, zise Floriano, şi cu asta va fi mai greu de luptat decât cu neajunsurile firii.

–Lasă misticismul Floriano, el a reţinut a- tâtea veacuri civilizaţia. Faptă şi rezultat, atât! Rămâne să vedem efectele acestei noui confesiuni. Misticismul, durere, tulbură şi azi judecata pură a continentelor cu civilizaţii mai vechi decât a noastră, rămase însă staţionare.

–• Celula familiei trebue să se topească în massa mare, în familia unică. Oamenii trăind răsleţi, de capul lor, sunt într’o mare dezorientare, fiecare căutând la disperare să avanseze pe lacul vieţii, luându-se la goană şi întrecere furibundă, fără consideraţie pentru confraţi şi pentru rezultatul în ansamblu al întregii for- foteli. Astfel condus, statul îmi face impresia unei trăsuri enorme, la care de jur împrejur stă înhămată omenirea, trăgând-o din toate părţile, în direcţii opuse, nu-i aşa ? Numai n’o s’o urnească din loc, ci cu vremea se va deşira în atâtea bucăţi câţi oameni vor trage-o.

– Ce se va întâmpla în felul acesta cu individul şi personalitatea lui?

– îmi puteţi demonstra, domnule Fidias, întrucât ajunge personalitatea fiecărui individ în organizaţia d-voastră de azi la justa ei desvol- tare, apreciere şi judecare obiectivă?

– Domnul Saturnus are pe deplin dreptate, tu o ştii mai bine, Fidias, cât ai avut de luptat cu prejudecăţile societăţii noastre, cu oamenii capitalismului, cu militarismul şi cu câte

altele, până când s’a pus emblema „Pax Animae“, pe frontispiciul statului nostru. Da, noi credem, un lucru e bun şi ideal numai până atunci până sau noi îi descoperim laturile umbrite, sau ne atrag alţii atenţia asupra lor. Abia acum văd şi eu câte erori nu comitem şi cât e de şubred terenul pe care s’au zidit teoriile vieţii noastre.

— Va fi greu să descărnăm omenirea din cojile ei milenare şi de multe obstacole ne vom izbi, dar operaţia trebuie începută, altfel toată societatea intră în cangrena regresului, fără remediu.

— încântarea noastră e fără margini, pronia cerească ne-a hărăzit prin persoanele d-voastră deşteptarea la realitate şi realizarea unei împărăţii aproape similară cu cea făgăduită după a doua venire, grăi Floriano cu entusiasm.

Târziu, când Zeea se retrase în celula-dor- mitor, fu cuprinsă de o senzaţie neobişnuită. Se ştiu urmărită de ochii lui. Gândurile ezitau să se înfiripe în creerul agitat, de teamă să nu fie

auzită. Simţul ei de pudoare copleşea explozia bucuriei. Un tremur firesc îi cuprinse figura gingaşă, iar somnul binecuvântă cu pacea lui sufletul renăscut din fluidul fericirii.

*

*   *

Fraţii se doriră. Fiecare îşi păstră taina, a- ducând-o ca un dar celuilalt. Zeea îşi căuta forma plăcută ei pentru a-i da un cadru spiritual, aşa cum îi cerea inima. Marius se chinuia cu formulele să le simplifice, pentru a fi mai u- şor înţeles de sora nespecializată în materia medicinii. Nici într’un caz nu bănui că destăinuirea ei va răscoli sufletul şi altfel chinuit al fratelui.

Adevărat, Zeea n’a avut timp să-şi facă reflexiile, poate nici posibilitate fizică. Fericirea îi orbi judecata şi paraliză pentru o clipă simţurile, nefiind altceva decât un fior plăcut şi dulce.

Inima lui Marius sângera, văzând-o pe Zeea cuprinsă de extazul iubirii; va trebui fatal să-i deschidă ochii, să judece cât de nepotrivită e firea şi felul de vieaţă; două linii diametral opuse cum vor putea fi unite? Să piardă pe Zeea pentru totdeauna? Să plece ea cu Marte? Nu, aşa ceva e imposibil! Cum crede Zeea realizabilă unirea lor? Micuţa mea surioară, naivă, în ce lujere ţi s’a încurcat inimioara de porumbel nevinovat? Or fi aducând Marţienii ino vaţii şi concepţii noui şi necesare Pământului, eu însă ştiu că am simţit năpasta fatalităţii care-mi apasă sufletul de când au intrat în casa noastră şi acum iată, o nouă încurcătură. Să nu fie oare posibil binele, fără să

lase victime şi să ceară sânge? Undeva, la plăzmuirea acestei lumi, un şurup nu s'a montat la locul lui. Prea simt contrastele, prea nu-şi au succesiuni logice. Să o pun faţă în faţă eu realitatea, ar fi un gest de călău. S’o las, o pierdem, nenorocind-o. Va trebui să-l consult pe bătrânul meu tată. Sărmanul, o nouă încercare poate să-i fie fatală!

In timp ce Zeea vorbea, vorbele curgându-i ca un râu de mărgele, Marius îşi făcu reflexiile şi admira schimbarea miraculoasă care se lăsa vădită prin mişcările ei, prin strălucirea ochilor şi expresia cu totul neobişnuită a figurii. Să vii tu ca frate, cu adevărul şi raţiunea ta zdrobitoare, să stâlceşti tabloul acesta minune, să dai cu buretele îmbibat în zmoala realităţii peste armonia culorilor divine, iată-mă iarăş criminal! Marius îşi făcu mereu reproşuri. El îşi purtă sentimentele între polul negativ şi pozitiv al argumentelor, ca pe nişte muceniţe devotate.

– Şi cum crezi posibilă realizarea acestui mariaj, scumpă Zeea?

– Voiu pleca... Marius?

– Unde Zeea?

– Cu el...

– Unde?...

– Unde se va reîntoarce... Marius.

– Ţi-ai dat seama bice, dragă Zeea?

– Eu... eu... eu cred că... da!

– Te-ai gândit şi la urmări.. Zeea?

– Da!

– Nu se poate! eşti orbită, fericirea ţi-a întunecat judecata, iar simţurile sunt ca o navă fără busolă.

– Să nu crezi Marius! II iubesc, este adevărat şi mă voiu supune tuturor examenelor pentru a mă forma pe măsura lui.

– Te cred Zeea, tu ai intenţia să muţi chiar şi munţii din loc şi nimeni n’are voie să-ţi ia în nume de rău acest optimism, care nu se dă poate numai odată în vieaţă şi numai unora; alţii trăiesc căutându-1 fără să-l găsească. Dar tu uiţi că ai luat o sarcină care întrece puterile tale şi mă doare că eu trebue să te lămuresc, scumpa mea Zeea!

– Vreau să mă reculeg în fericirea mea!

– E sublim înţelesul adânc al cuvântului, dar gândeşte-te, înălţarea ta deschide r;”ni, surpă ani. Bătrânul nostru tată va putea îndura oare pierderea? Tu eşti lumina ochilor lui, tu mândria neamului nostru... Zeea! Uiţi că eşti fiică de Roman? Uiţi deviza lui Iuliu Cezar? Tu vrei să-l urmezi pe Marte, ai încercat să te compari cu el. Or tu, Zeea, eşti podoabă romană! Cea dintâi femeie din Roma! Ai putea suferi comparaţia

pământească cu cea stelară, scumpa mea Zeea? O! vezi, simt cum se înfige tăişul argumentelor în inima ta şi te doare Zeea; o simte sângele tău, fratele.

– Mă doare că vedeţi regres în înălţarea
mea. Lasă-mi timp Marius, nu voiu zdrobi inimi, te asigur! Şi acum spune-mi, ce taină păstrezi pentru mine?

– Am studiat şi compus un ser, Zeea, care poate înlocui alimentaţia obişnuită.

– Cum asta, Marius?

– Pare simplu şi totuşi am muncit enorm să-i dau proporţia necesară, să fac dozarea zilnică, urmărind efectele şi defectele serului. Ara izbutit în fine!.. Rămăsese un mare inconvenient: tubul digestiv cu toate anexele lui; în- tâiu am făcut încercări cu animale mai mici, apoi m’am decis pur şi simplu să-l extirpez...

– Ţi-a reuşit?

– Da!

– O cerule! asta înseamnă o eră nouă pentru întreaga omenire!

– Să sperăm, Zeea.

O lumină albastră dădu semnalul la radio- post.

– Uite, mă cheamă la spital, am dat ordin ca să mă anunţe numai decât, la vre-o schimbare în domeniul experienţelor pentru ideia nouă. Adio Zeea.

Ghimpii trandafirului! Imperfecţiune pământească! Soare! nici tu cu lumina ta puternică nu poţi alunga umbra, ea stăruie pe materie şi în spirite. Iată o pată de umbră asupra fericirii mele. Tată! Frate! Consideraţia rasei şi a sângelui! Toţi îmi cereţi tributul; numai eu să-mi port cununa de spini, singură, pentru tot

restul vieţii. Ah, vieaţă, greu o să te îndur!.. Şi totuş, omul fericit pare a fi cel mai egoist. Adică de ce să-mi smulg rădăcinile din pământul părinţilor, lăsând răni, pentru un sentiment al meu, din care nu beneficiază nimeni decât eu şi al doilea? Fericitul devine exclusivist şi barbar. Sărmanul meu tată! Cât am fost de ingrată şi orbită, gândindu-mă la mine, fără să iau în seamă durerea ta!.. Nu, nu se poate!.. Marte va înţelege; îl voiu închide în sufletul meu ca pe o icoană de altar., şi voiu munci alături de Marius, pentru binele întregii omeniri...

Zeea îngenunchie la tabloul mamei, îşi puse capul pe perniţa mâinilor şi plânse suspinând.

Uşurată de povara lacrimilor, ea se ridică încet, parcă să nu-şi sperie simţurile; vru să plece; un zid viu o reţinu. Marte sta privind-o în marea ei spovedanie. Apucându-i mânuţa, îi vorbi blând:

—Zeea, ştiu totul; erau de prisos şi durerea şi lacrimile... Nu te zbate şi nu te opune, te-ai ridicat şi mai mult prin nobleţea renunţării tale. Ştii principiul nostru : „vieaţa fără durere“. Nici mândria ta, de altfel justificată, nu va suferi înjosire, Zeea!

—O, Marte!

—Da, Zeea, lucrurile s’au aranjat dela sine. Ştiu nedumeririle lui Marius şi e frumos cultul pentru părinţi. Marius, fratele nostru, va fi mulţumit: Voiu renunţa să plec, Zeea mea! Voiu rămânea al vostru, al tuturora!

tor
tirpez
Bisturiul
rea
sângele

— O Marte! ce spui?., nu se poate!

— Da, Zeea, este cel mai mare dar al cerului, trimis Zeei mele în clipa hotărîtoare. Să mergem la tata să-i cerem binecuvântarea...

— Zeea, tu-mi ceri prea mult. Dacă ni-au reuşit zeci de cazuri, nu e sigur să reuşească şi al tău.

— Marius, eu am atâta încredere în tine şi în siguranţa mâinii tale, nu mă refuza!

— Gândeşte-te Zeea, dacă... dacă... vai, ar fi oribil... Zeea te rog să renunţi!

— Nu! Marius. Faţă de gestul pe care l-a făcut el, trebue să aduc şi eu unul; altfel cumpăna mea sufletească va suferi. Şi tu nu mă vei însărcina cu o durere eternă! Gândeşte-te, copilul nostru cere să aibă părinţi cu aceiaşi structură fizică. Nu ezita Marius, mâinile tale sunt croite din alt lut decât restul semenilor tăi... Hotărăşte ziua, nu e timp de pierdut. Marte doreşte cununia până la reîntoarcerea lui Sa- turnus şi Uranus acasă şi mai sunt multe altele de pus la cale!

— A fost Zeea aici şi mi-a vorbit ? Ori surmenajul meu a trecut limita permisă unui munci- ? E o halucinare, Zeea să-mi ceară, să-i ex- tubul digestiv şi eu., eu să-i fac operaţia... meu să spintece pântecele... moşteni- mamei... şi poate... să dea greş... să vărs nobil al sorei.. şi să-i sting lumina vie-

ţii?... O Zeea, prea multe îmi ceri! „Nu! Marius" aşa spusese calm şi cu hotărîre dârză. A doua oară îi cer să renunţe. Ce rol pervers mi-a hărăzit destinul şi mie. Şi când te gândeşti, enor-mă e jertfirea de sine a femeii!.. Să se pună faţă în faţă cu moartea, să fie la discreţia unui bisturiu, care a greşit de atâtea ori.. O! iubire inconştientă, mare e puterea ta!

Numai eu n’am certitudinea iubirii din partea Claudiei, şi nu ştiu de ce mi-a pierit din orizont... O caut şi n’o găsesc. Plec s’o văd numai decât... e o necesitate sufletească destăinuirea; durerea se uşurează, bucuria se dublează, când o împărtăşeşti... Ea n’a simţit nevoia să mă vadă? Şi n’avea un gând pentru schimb sufletesc? E ciudată atitudinea ei, rămâne o enigmă nedes-cifrată. De n’ar avea atracţia covârşitoare, aş lua o decizie definitivă: să rupem legăturile sufleteşti. Am s’o văd cu ce ochi priveşte descoperirea mea, va fi decisivă pentru a lua o nouă atitudine...

Pe neobservate i se scurtă drumul. Marius ajunse la intrarea principală a Palatului Priboia, unde se întâlni faţă în faţă cu Capinelli; el venea dela Claudia, fluerând o arie de romanţă uşoară.

— Bună ziua, Marius! Unde erai? nu te mal vede lumea, ai intrat în vre-un ord călugăresc, pare-mi-se!

— Ce crezi, numai la chefuri se pot întâlni şi vedea oamenii?

— Eşti bine dispus, Marius, aşa îmi placi!

— Omul mulţumit e veşnic dispus, Gaius!

— Mulţumirea ţi-o dau femeile şi banii, iar tu nu te închini

acestor idoli încântători. Ce poate să te facă aşa de mulţumit? Voi, savanţii, sunteţi pierduţi pentru vieaţă.
— Lasă vieaţa, ea este un dar pe care-1 ştiu preţui oamenii ca tine numai după ce au risipit-o. Adio, Gaius!

*

* *

— Bine ai venit Marius! a trecut un veac de când nu ne vedem!
— Nu e vina mea... Tu citeşti cartea lui Ful- ga? Luând-o de pe masă o răsfoi.
— Da, mi-a adus-o Capinelli, e bună.
— Trebue să fie uşoară, ca toate operele lui. Mă miră cum te amuză spiritul trivial al acestui scriitor ratat?
— De vreme lungă, Marius.
— Fericiţi voi care nu ştiţi ce face cu timpul! Uite ceva ce nu se poate împrumuta. Păcat, ţi-aşi fi cerut o mare doză, am nevoie de timp şi nu-1 pot creia.
— La ce bun să te surmenezi atâta, parcă ţi-ai câştiga pâinea?
— Lucrez pentru pâinea omenirii, Claudia!
— Iarăşi vre-o descoperire nouă?
Claudia scoase tabachera şi i-o oferi cu graţie lui Marius, scoţându-şi în timp o ţigară.
— Nu intră în reforma noastră viciul, deci te refuz.
— Ce spui?

130

— Desfiinţăm în noul stat, la proiectul căruia se lucrează cu zor, toate viciile şi obiectele cari procură plăceri uşoare.
— A! ştii că e nostim. Şi vei avea consimţământul tuturora? Mă îndoiesc, Marius.
— Cred că da, intrând în judecata omului cu mintea sănătoasă folosul şi binele general.
, — Uite, eu una nu mă supun, îmi place liber
tatea şi sunt ca epicurienii: fiecare, clipă cu plăcerea ei.
— Plăcerea poate fi culeasă: floare de pe apă clară, Claudia, şi nici vârful degetelor n’ar purta stigmatul fumului.
— Ai devenit moralizator, Marius! Te-au stricat Marţienii. Apropo, ce mai fac? Raidul, văd, le-a reuşit bine.
— Enzo Gambetta e stăpân pe văzduh.
— Nu însă pe destinul său.
— Destinul e ca pendula ceasului mânat de legea cauzalităţii.
— Ah! Marţienii, ce oameni superiori!
— Va veni o zi, când evoluţia ştiinţei ne va pune alături de ei.
— Eşti optimist ca nici când, Marius, te-au vrăjit stelele...
— Nu e greu să cazi în vraja lor, zise Marius, urmărind-o cu privirea.
— Ce zici de moda nouă? Italiencele vor o rochie naţională.

— In curând o să-i dăm lumii o rochie universală.
— De ce nu citeşti cartea lui Fulga? E roman cu subiect italian.
— Voiu tăia eu, în curând, un volum din care lumea va profita mai mult decât din fantasmagoriile indecente ale lui Fulga!
— Iar îmi aduci parfum de eter în conversaţie; voi savanţii sunteţi veşnic preocupaţi de problemele voastre.
— Se prea poate, Claudia, eu credeam că preocupările mele au puţin farmec şi le priveşti cu interes; imboldul ţi-1 dă sentimentul, nu-i aşa? Şi afecţiunea cere să primeşti cu înţelegere bucuriile şi decepţiile iubitului, nu crezi Claudia?
— Voi scăpaţi din vedere că bucuriile sunt mai puţine şi le cutropeşte decepţia, iar firea noastră înclină mai mult spre distracţie decât să mirosim drojdia din care dospesc anumite rezultate ştiinţifice.
— Claudia, aş vrea să stau cu tine puţin de vorbă, vreau să-ţi fac nişte destăinuiri...
— Nu cumva din domeniul medicinii?
— Da!
— A, scuză Marius, cu altă ocazie cu plăcere, dar uite, sunt invitată la o şedinţă feministă şi nu pot să lipsesc.
Se ridică, îi întinse mâna lui Marius şi plecă să-şi schimbe toaleta...
Adio Claudia! îşi zise în gând Marius. Am încheiat capitolul. Adio. Şi plecă să nu mai treacă nici când acest prag, unde o fiinţă ingrată i-a spulberat unui cugetător singurele flori de primăvară, cu mâna ei de păpuşă ucigătoare...
Zorile căţărate pe cercevele cercetau cu privire de copil interiorul sălii, atârnând cu mâna de rouă ghirlande mici de trandafiri şi mânjind pereţii de sticlă cu aur potolit. In sală atmosfera tremura, nămila o apăsa greu, totuşi trupu-i aerian nu putea strivi umbrele sumbre ale nopţii..
— Iar pui la cale ceva?
— Vrei să zici, iarăş încerc să-mi măsor puterile cu tine, despotule!
— Ei da, sunt despot; lupta noastră fiind e- ternă, nu mă impresionează pişcăturile tale.
— O ştiu, mă bagatelizezi... Nu uita că ai pierdut multe lupte, datorită Dragostei şi Răbdării mele, unelte ignorate de forţa ta nemărginită.
— Ei da! Tu zideşti pe nisip, eu n’am decât să suflu şi palatul ridicat din spume se topeşte, fără să pierd mai mult decât o infimă parte din armata mea fără număr.
— Tu ai morţi, eu n’am decât material prăbuşit, spuma după cum o numeai. Forţa mea e tot aşa de eternă ca vieaţa ta şi armata pe care o rupi din propriu-ţi trup, pe când eu rămân întreg! Eu

zidesc, iar tu distrugi. Nu crezi că
134
odată totuş voiu sta alături de nemărginirea ta?
– Te bizui pe spirite?
– Colaborez cu ele.
– Colaborarea primejdioasă a spiritului îţi va surpa, cu ajutorul meu, opera mică.
– Raportul cu spiritul e dela egal la egal. Dar uiţi că mai este şi morala care apasă în cumpăna mea?
– De Adevăr nu te încânta, îi schimb culoarea când vreau, o ştii doar.
– O ştiu, cu toate astea serva mea Nădejdea, cu surorile ei, nu-i mai puţin activă; în furnale ele făuresc, ciocănind cu ciocanele raţiunii, închegarea Adevărului şi ciocanele lovesc în armata-ţi minusculă, de care eşti altfel atât de mândru. Iar eu, cu servele cari nu cunosc moartea, voiu ridica pe soclul adunat din cadavrele armatei tale Adevărul, care va fi un soare nou şi va străluci etern.
– O, furnică mică! cum te încânţi de propriile miraje, cari, după cum o ştii, sunt efemere!
– Rămâne de văzut. Vorbeşti ca un leu rănit, simţindu-ţi trupul de matahală străpuns de suliţele copiilor mei.
– Faci aluzii la bisturiu şi Ia siringă, parcă ai vrea să-mi dai cu ele lovitura de graţie. O Destinule! tălpile de fier ale încălţămintelor tale mărunte nici odată nu vor călca creeri mei croiţi din veşnicie!
– Zorile îmi sunt martore, uite-le cum pân-
dese la colţurile geamurilor să prindă ceva din marea taină, urzită de servele conştienta ale voinţii mele; ele simt că am pus la cale, pe acest pământ ingrat ca şi tine, ceva care va schimba culoarea gri a Vieţii cu una asemănătoare Luminii pure... Bisturiul, strâns în mâna de humă şi purtat de braţul meu, va tăia adânc în trupul tău putred şi bătrân, Timp avar ce eşti!..
– Mă numeşti avar fiindcă cucereşti cu greutate, fărâmă cu fărâmă, din comorile mele; nu sunt însă crud şi încrezut!
– Cruzimea se datoreşte interpunerii tale între mine şi Dumnezeu, încheie Destinul.
Figuri, ce păreau lumânări cu mucuri stinse, se agitau în jurul meselor. In sala mare de o- peraţie o mişcare înfrigurată trezi liniştea. Vii păreau picioarele, furnicând nervos sub halatele în alb de var. Măreţia evenimentului era povară purtată inconştient de sufletele active. Iar clipa se apropia, strângând în cleştele aşteptării inimile surorilor şi medicilor asistenţi. Zeea îşi aştepta destinul cu încrederea mire- selor virgine. Săptămânile petrecute în pregătire sufletească lăsau urme: dungă

de cer pe plăci de mărgean, ape împietrite pe spumă de marmură, pulbere de stele culese de amfore maree, nave de nouri încărcate cu ambre şi a- gonia floarei de mirt pe frunţi îngereşti. Cununa de prietene tinere o alintau cu cântece de vestale; Zeea asculta, primea şi se pri-

X 3 6

menea. Metamorfoza sensibilităţii se urca pe punţi de aur la nimbul stelelor. Sufletul în ascensiune se propti pe o columnă a sentimentului iubirii de frate şi pe altă columnă geamănă, a sentimentului de mireasă. •

Duioşia cu care îşi consultă Zeea fratele impresiona simţit sufletul integru al lui Marte, stimulându-1 cu accente de harfă lirică.

Era în ajunul zilei mari. Zeea îşi adună cunoscuţii şi în cercul intim şi patriarhal le împărtăşi taina zilei de mâine.

Fidias îşi privea cu nedumerire şi nemărginită dragoste copiii. In sufletul veteran se perindau anii şi clipele de zbucium, de muncă şi bucurie. I se păru că a trăit o veşnicie, cuprinsă într’o singură clipă. îşi simţi copiii ca două a- ripi crescute din coastele-i proprii, atât de unit era cu concepţia lor de vieaţă, cu avântul şi încrederea lor. Se topea în ochii copiilor ca aurul picurat din soare. îşi aduse aminte de emoţiile înălţătoare; acum simţi că această clipă, cu bucuria ei, le covârşeşte pe toate cele trăite mai înainte. O căldură binefăcătoare îi mângâia în taină, cu mâna de catifea a reminiscenţii, inima , lui încercată. Curcubeul viitorului îşi flutura culorile vieţii. Fidias văzu cerul deschizându-se şi vărsând mana binecuvântării peste omenirea oropsită. Urechile lui prindeau melodia prevestitoare a mântuirii omului.

Amin, murmurau surorile... Amin... îngână
calm Marius, ştergându-şi bisturiul în vată şi punând vata cu ultimele picături de sânge sfânt al sorei în urna cu măruntaele şi intestinele încolăcite ca un şarpe săturat.

Trupul de crin al Zeei fu ridicat şi transportat uşor, fără atingere, încă în stare de anestezie, produsă printr’un sul electrie, în salonul de repaus.

Abdomenul Zeei primi, în locul reţelei de panglici otrăvitoare, o pungă compusă sintetic din elementele organismului ei. Punga conţinea o substanţă radioactivă, care ordonă alături de inimă circulaţia sângelui din vinişoarele mici, ajutând procesul de asimilare al organismului, primind prin injecţii dozate cu ser, după cerinţele organelor, substanţe nutritive. Un lichid de săruri şi metale împrumută organismului o energie mare şi-i sporeşte vitalitatea, făcându-1 controlabil prin mijlocirea razelor externe.

Marius cercetă pulsul cu atenţie încordată. Fruntea lui din

când în când avea reacţii de spasm; buzele subţiri, imite într'o singură linie, fură cuprinse în paranteza cutelor durerii. Privirea fixată asupra Zeei era totuş rece şi încrezătoare. Intr'o fulgerare i se păru că aude râsul straniu al hazardului, prevestitor de moarte. O! grea e câte o clipă... grea, pe care se aşează întreaga veşnicie! Destinul Zeei era la căpătâi şi-i netezea fruntea pe care mărgele reci de nă- duşeli o încununau. Fratele şi Destinul îi ţineau firul vieţii.

Marte ştiu ce se petrece; simţurile lui înregis
traseră pericolul care îşi fâlfâia aripile sinistre... Sufletul i se concentra... şi fluidul lui magnetic aduse celei de pe marginea prăpastiei toiagul de echilibru.

Mâna lui Marius deodată simţi ciocă nitul vieţii accelerându-se; clipa ridică zăbranicul morţii, lăsând-o pe Zeea în puterea fluidului miraculos al vieţii, emanat dela cei doi supraoameni cari şi-au dăruit energia şi dragostea pentru trezirea ei.

Ochii Zeei, ca două turturele culcate în sicriaşul orbitelor, zbătându-şi aripi de pleoape, se înviorau. De sub arcul cu ciucuri negri, o dâră de lumină se prelingea umedă. Ascuţimea senzaţiei profane îi pătrundea în creer, înfigându-se, întâi dureros apoi plăcut, în conştiinţa-i lâncezită. Se simţi purtată de o apă de lumină eterică. Vieaţa o recucerea şi o mângâia. Simţurile îi palpitau sub năvala sângelui şi o vervă nouă o stăpânea.

– Sora mea!.. Zeea!.. Scumpă surioară! o chemă fratele desmierdând-o cu ondulările dulci ale glasului său.

Chemările lui păreau Zeei un bâzâit, o tremurare, o topire a cerului intrat prin urechi şi scurs până în vârful unghiilor.

Marius văzu pe buzele Zeei, răsfrânte ca o dungă de scoică, mărgele de spumă înşirân- du-se. Limba se ivi pe muchea dinţilor, umezin- du-i. Pleoapele se ridicară, lăsând să izbucnească năvala văpăii din privirea care îşi recuceri sprinteneala ageră.

– Marius!.. murmură Zeea,

– Sora mea sfântă!., replică fratele. Eşti a noastră, a tuturora, micuţa mea surioară; te simţi bine?

– Iţi mulţumesc... Marius!.. Iţi mulţumesc... sunt bine... prea bine; apoi pleoapele ascunseră din nou sub capacul de catifea nestematele albastre, iar respiraţia stacată dovedi apariţia somnului binevenit.

Zeea adormi; figura ei, devenită albă, era ca o plăzmuire în marmură, suflată cu duh de miresme.

Marius purta întipărit pe faţa lui chinuită răspunsul aşteptat cu înfrigurare de lumea întreagă. Marte îl cuprinse în braţe, strângându-i cu căldură şi dragoste mâinile creatoare de fericire a viitorului omenirii.

Bătrânul Fidias, emoţionat, îi sărută fruntea; Marius, cu tropit de senzaţii noui şi covârşit de atâta încordare spirituală, îşi propti, o- dihnind o clipă, capul de umerii tatălui. Dumnezeu îşi îmbrăţişă omenirea. Cerul atinse cu muchea frunţii marginea pământului încins[1] cu chenarul păcatelor. Inima bătea ritmul trezirii, Pământul se înfiora.

Marius ordonă să fie transportată urna pe piaţa Sf. Petru, unde publicul Romei aştepta dovada plauzibilă a descoperirii creatoare de eră nouă.

Uralele închegară un strat sonor deasupra pieţei. Fidias cu familia şi Marţienii asistară la solemnitatea actului.

Fidias, veteranul şi apreciatul savant al Romanilor, cu părul ca o glorie de argint, se ridică pe tribună.

— Fraţilor! Escala Marţienilor pe globul nostru să fie salutată ca cel mai mare eveniment trăit vreodată. Superioritatea culturii lor, integritatea caracterului ne sunt modele vii. Domnul Saturnus, reprezentantul ştiinţei, domnul Uranus al moralei şi domnul Marte, reprezentantul artei, au binevoit să ne dea concursul lor preţios la schimbarea felului nostru de a trăi. Ochii Pământenilor, din vitregia firii, au rămas miopi. Acum, privite lucrurile şi rănile prin obiectivul culturii domnilor Marţieni, a- vem prilejul să facem schimbări radicale.

S'a vărsat mult sânge din ignoranţă. Suferinţa dovedeşte absenţa civilizaţiei pure. Vom începe o luptă dârză împotriva ignoranţei şi a suferinţii, spre mântuirea definitivă a tuturora.

Una şi cea mai formidabilă cătuşă a Pământului, care ne-a robit dela creeare până azi, este / felul nostru de nutrire, aidoma cu cel animalic.

Foamea ne persecută din leagăn până la mormânt. Foamea, în forma ei primitivă a fost motorul întregei noastre activităţi; de aici şi rezultatele atâtor păcate şi paradoxe. Foamea a zdrobit echilibrul sufletului; foamea a fost mama animalică a destinului nostru!

întâmplarea a voit să ne ciocnim în ruta noastră cu stele; descinderea a venit la timp, ca
o mântuire cerească. Lipsa de foame şi lipsa organelor teroriste la Marţieni au cucerit cree-
rul gânditorilor noştri. Fiica mea Zeea s'a jertfit să demonstreze eficacitatea ideii. Fiul meu, Marius, a operat-o cu succes de aceste organe.

Fraţilor! iată rezultatul: urna aceasta conţine tubul digestiv cu toate anexele sale, proprietatea de până acum abia câteva ceasuri a fiicei mele Zeea. Ştiinţa a călcat pe capul şarpelui, zdrobindu-1.

Marius ridică capacul urnei, turnă alcool peste conţinutul vasului şi-l aprinse. Flacăra albastră pâlpâia privită de ochii umezi şi extaziaţi de fericire ai întregei asistenţe, prezentă la toate aparatele de radio şi televiziune; filmele şi plăcile eternizară momentul. Incinerarea dură prea puţin timp pentru ca să-şi simtă fiecare în parte bucuria exaltată până la conştiinţa miracolului săvârşit în preajma lor. Bucuria desechilibră calmul cerut de bunul simţ; oamenii se îmbrăţişară la întâmplare, într'o beţie furioasă.

Uralele nu mai conteneau şi tribuna fu ameninţată să fie ridicată de publicul care se prosterna.

Apelul se făcu lumii savante de pe întreg globul de către Fidias, chemând-o să participe cu prezenţa şi acţiunea sa la congresul mondial ce se va ţinea la Roma, sub prezidarea Marţieni- lor.

Marius închise urna cu cenuşă, apoi se adresă publicului aiurit:

– întâiul pas s'a făcut, rezultatul întrecând aşteptările mele. Capitolul foamei fizice s'a încheiat.

Era nouă se va boteza în numele spiritului creator, ridicând „Munca" la apogeu.

Zorile lumii noui ne surâd trandafirii. Eviva lo Spirito! Eviva l'Uomo!

Apoi se întoarse spre Marţieni, închinându-se cu adânc respect. Marţienii îi strânseră mâna lui şi savantului Fidias; apoi plecară în acla- mările şi uralele nesfârşite ale poporului, cucerit pentru ideile noui.

#
*   *

Figura Zeei îşi schimbă înfăţişarea. Liniile deveniră mai suple, puritatea pielei primi şi o frăgezime şi o nuanţă de roz mai diafan. Ochii
i se măriră şi irisul strălucea mai negru. Urzeala strălucirii ei de până atunci se învrâstă cu o nuanţă nouă, ce părea ireal de cerească. Simţurile aveau ascuţimi de cristal iar sufletul îşi purta haina cu uşurinţi serafice.

Se făceau pregătirile de nuntă. Balonul-casă se construia cu zor; el avea menirea să adăpostească pe întâii oameni din epoca de aur a lumii noui.

Zeea îşi petrecea timpul într'o încordare creatoare, înviorându-se de prezenţa lui Marte, muncind şi el intensiv la proiectul de organizare pentru congresul anunţat. Marţienii stabileau o normă pentru aplicarea sistemului de vieaţă din planeta lor, adaptându-1 cerinţelor pământeşti.

Zeea controla cu înţelegere şi dragoste activitatea lor, făcându-şi obiecţiunile şi potri/ind linia la măsura necesară.

— Zeea, logodnica mea! va trebui să punem la punct şi proiectul pentru organizarea statului femeii!

— După indicaţiile tale, bine înţeles, nu-i aşa Marte? Se şi simte nevoia nivelării anumitor colţuri supărătoare din contactul şi colaborarea celor două sexe.

— In deplin acord cu tine, Zeea, fără să uităm că jertfim puţinul timp de logodnă, cu toată măreţia lui.

— O Marte! cum aş fi bănuit vreodată să fiu învrednicită de o fericire atât de sublimă!..

— Tu erai aleasa cerului, înainte de a te cunoaşte eu, scumpă Zeea; podoaba firii tale, armonia fizică şi sinceritatea privirii te făceau şi fără afecţiunea mea suprafemeie! Iar abnegaţia până la jertfirea de sine te ridică pe deasupra tuturor femeilor noastre din Marte, cari nu cunosc aceste sentimente prin absenţa imperfecţiunii pe planeta noastră.

— Fericirea mea va fi întreagă, ştiind şi se- menele mele desrobite de lanţul pământesc, a cărui absenţă îmi dă impresia că abia acum m’am născut în adevărata formă omenească. Enorm e contrastul dintre ieri şi azi; iar mâine, omenirea botezată prin sânge va săruta urmele venirii voastre spre mântuirea lor.

— Nobila mea logodnică, care nu se poate bucura fără să-şi împărtăşească sufletul cu sufe

rinţa omenirii. O, cât eşti de mare şi bună, dragă Zeea!

—Nu pot să râd cu tot sufletul când mai sunt fiinţe cari gem; nu pot să mă las cutropită de mana cerească fără să o risipesc peste cei oropsiţi. Aşa mi-au fost părinţii, aş? cum îl cunoşti e şi Marius, fratele şi izvora! meu de vieaţă. El şi-a instalat săli speciale pentru a- ceastă operaţie, devenită rituală.

—Marius este omul cel mai altruist şi integru pe care îl are Pământul. Mâna lui va binecuvânta întreaga omenire. II iubesc prin el şi prin tine, sora lui sfântă!

—îmi vei da răgaz încă o săptămână să-mi îndeplinesc toate îndatoririle faţă de ai mei?

—Gândul tău e şi dorinţa mea; voiu fi la discreţia iubirii tale, cât îţi cere sufletul.

—Nu mai mult decât o săptămână îţi cere Zeea să mai aparţină rănilor Pământului...

—Ştiu şi ce simţi şi ce gândeşti; te admir şi te iubesc, fii binecuvântată!

*

* #

Congresul universal de ştiinţe sociale închega valorile cerebrale într’o massă umană conştientă şi morală. Aportul adus cu prisosinţă trecu spre discernământ în consiliul tehnic, prezidat de reprezentanţii marţieni.

O dimineaţă clară, ca o suprafaţă de mare calmă, primi cu graţie jună trezirea la muncă a populaţiei. Soarele înfipse cu săgeţi de aur părul omului, desvălit în faţa problemelor. Jo- cui luminii era de un capriciu palpitant. Spiritele cu tensiunea accelerată îşi fortiîicau energia voinţii. Atenţia se îndrepta cu vitalitate o- riginară spre tribunalele instalate în semicerc în Piaţa Libertăţii din preajma Romei.

Era ziua congresului. Marţienii sosiră între aclamările de simpatie ale populaţiei adunate ca o putere cosmică. Agitarea cu care continuau să fixeze pentru posteritate fiecare cuvânt şi gest întrecea măsura obişnuită. Aparate de radiofonie şi televiziune, perfecţionate cu rafinamentul ştiinţei, transmiteau pe întreg globul pământesc ansamblul grandios al acumulării personalităţilor zbuciumate do id^i şi fantezie creatoare. Marţienii, prin raţionament de claritate cristalică, se identificară cu nevoile omului pământean. Urcară elastici şi im- punători scările tribunei; purtau suprapielea cu strălucirea ei de argint şi instalaţiile pentru e- miterea graiului.

Câmpul părea o grădină enormă cu răsad de capete omeneşti, cu ochii sămânţa vie a lui Dumnezeu. Ce speţă nouă va răsări din sămânţa vie a acestor ochi, va răspunde ziua de mâine. Nădejdile se leagă cu fanatism feroce de puterea lor promiţătoare.

Fidias, frumos, radios, se ridică ca un mag iluminat de o profeţie cerească. Obrajii lui ascund emoţia virilă sub emblema de catifea a timpului trăit. El îşi priveşte poporul prin la- crima sufletului, cu răsfrângeri de raze şi fee

I

rii de curcubeu. Simte cum se lipesc privirile de figura lui, ca strugurii de cotorul ciorchinelui.

— Fraţilor! Minunea era aşteptată! Era în subconştientul omenirii, purtată prin veacuri şi trudit frământată de creerii omului. Minunea
0 vedem, o pipăim şi o auzim, e ceva verificat. E fructul timpului sau darul Providenţei, nu importă! E aici, e a noastră! Reforma lumii noui cere efortul ştiinţei; îl vom aduce cu toţii, cu voinţă şi cu dragoste! Cunoscând mizeriile de până azi ale omului şi neajunsurile prin imperfecţiunea naturii, avem posibilitatea să ne des- robim de jugul ignoranţei şi al nevoilor fizice.

Embrionul se hrăneşte cu substanţele celulei sale, fără senzaţia foamei, fără să-şi satisfacă cerinţele fizice pe cale bucală; totuş ajunge nu numai să se nutrească, dar să se şi formeze; vieaţa îşi duce la bun sfârşit puterea condensată în germen. Vieaţa fiind energia vitală, puternică şi eternă se manifestă prin miliarde de variaţii şi forme precise şi

minunate. Se adaptează mediului, folosindu-se de mijloacele cari 1 se oferă. Vieaţa omului e complexă şi se a- propie de perfecţiune; n’a ajuns-o deplin, o vedem şi o simţim. Omul originar a ridicat piatra să ucidă fiara flămândă, la pândă asupra vieţii lui. Ucisă, şi-a potolit foamea. Foamea cu fiica ei, durerea, au tiranizat lumea dela Geneză până azi. Strigătul ei ucide pe Dumnezeu şi propagă dogmele infernului. Foamea s’a plămădit în pământ; pământul dă pâinea foamei şi lanţurile mizeriei strâng despotic în inele infinite
tot ce e vieaţă. Iar vieaţa manifestată prin foame a ucis şi a zidit pe moaştele Pământului tot ce se desfăşoară sub ochii noştri. Materia purificată prin raţiune a discernut zgura, lăsând efectul luminii să crească alături de ruină. S’a născut foamea sufletească. A trecut şi ea prin fazele primitivismului, cu victimele-i fatale.

Cu ajutorul ştiinţei domnilor Marţieni, vom încheia capitolul foamei fizice, canalizând-o spre foamea sufletească, foame după frumos şi perfect, foame după înălţare spirituală, foame după iubirea creatoare. Cuvântul îl va lua domnul Saturnus, reprezentantul ştiinţelor, încheie Fidias.

Figura zdravănă a lui Saturnus se ridică, statuie de argint. Verbul sonor, ca o trâmbiţă de metal, sfâşie atmosfera cu săgeţi de cristale. O emoţie nouă şi puternică răscolea sufletele încordate.

— Doamnelor şi domnilor! Spiritul activ şi e- tern, spiritul, substanţa divină încarnată în om, cere o formă nouă! Mişcarea din Univers în neastâmpărul ei deplasează energie în vieaţa care o duce mai departe ca o explozie perpetuă. O parte subtilă din această mişcare vitală e Manca. Munca e vieaţă! Distrugerea şi zidirea cer cheltuirea energiei vitale; spiritul va distinge prin ascuţimea simţurilor în ce formă eă se dis- tribue energia şi va face selecţiunea muncii. Munca trebue să aibă strălucirea stelelor, să fie parfumul florilor şi năzuinţa pură a omului. Materia se va mirui prin atingerea degetelor o

meneşti. Munca ridicată la înălţimea credinţei se va beneficia prin sudoarea muncitorului. Intre om şi materie se va lega o apropiere mistică, y' atracţia magnetică şi cosmică va commica ’ taine sacre dela om la materie cu ajutorul muncii, a muncii ziditoare, a muncii din necesitate şi foame sufletească, a muncii oxeeutetă cu virilitate fecundătoare, cu iubire sacră din instinctul sângelui.

Masa, eşafodul şi catafalcul de ieri, unde s’a ucis cu spada ignoranţei, crud şi barbar, timpul, mâncând şi chefuind, va fi altarul de mâine al întregii omeniri. Braţele voastre vor odihni pe masa-altar, fanatic creatoare.

Masa va atrage ademenitoare coatele dornice până azi de moliciunea patului. Instinctul de fecundare abrutizat va găsi prin îngenunchierea braţelor pe masă, o saturare nouă, mai pură, mai satisfăcătoare. Extazul căutat cu lascivitatea bestială de până acum, mâine îl va oferi omului Munca. Munca palpitantă de ştiinţă şi fecundată prin plăcere de mâna omului va naşte progresul clipelor de aur. Munca va fi idealul suprem al tuturor!

Saturnus încheie, închinându-se uşor, luându-i Uranus locul pe tribună.

— Concepţia moralei noastre diferă mult de morala Pământenilor. Manifestarea conştiinţei; purificată prin faptă şi simţire, atinge măsura spirituală a moralei. Binele se propagă în mod firesc. Prin munca raţională, executată cu pasiunea Creatorului, s’au închegat dogmele mora
lei noastre, unice şi generale. O morală născută în timp şi trăită în suflete, fără concesii şi compromisuri, fără zgură şi putreziciune e mama născătoare de auroră, este esenţa vieţii spirituale, sfântă şi concentrată, e columna de lumină a fiecărui ins, rezemătoarea paradisului câştigat prin noi înşine!

Lipsa de moralitate prin imperfecţiunea rutinară a felului de a trăi, cunoaşterea foamei, a fricei şi a durerii explică coincidenţa multelor păcate săvârşite, în mare parte inconştient, de omenire. Uciderea foamei fizice şi reformarea vieţii sexuale, ridicarea muncii la idealul suprem vor da naştere unei morale noui, asemănătoare moralei marţiene. Trăită în astfel de condiţii, vieaţa nu va mai fi povara sufletului şi nu va deveni un non sens, ca de atâtea ori până acum. Vieaţa spiritualizată va fi purificarea omului şi ridicarea lui, prin năzuinţe eroice, la orizonturi divine.

Arcul atenţiei încordat aspru trimitea asupra Marţienilor săgeţi din privirea ochilor a- sistenţi şi tremuraţi de emoţia produsă instantaneu de fiecare cuvânt spus cu căldură convin- gătoare, cu modulări sonore şi claritate de lumină strălucitoare.

Massa vie unduia bătută de vântul înţelepciunii marţiene. Uranus se aşeză lângă Fidias, care mereu îi strângea mâna, cu faţa radioasă de mulţumire.

In urma lui Uranus se ridică Marte, îmbrăcat în togă romană, urmărit de ropotul de aplauze
150 safifigfifigggfiggfigggggggggfifigggggi
şi urale nesfârşite, provocate spontan de figura lui angelică, de expresia primăvăratică a feţii lui, din care emana, ca o promisiune, tinereţea şi bunătatea sufletului.

Sonoritatea graiului dădea frazelor un basorelief sculptural. El se adresă asistenţii cu o confidenţă caldă:

— Fraţilor! E mişcător aportul adus artei de omenire. Sfidând nevoile fizice şi ignorând durerea şi obstacolele, a dus la bun sfârşit, prin jertfe mari, ideia frumosului.

Dragostea pentru artă e prima manifestare puternică a omului în tendinţa lui de spiritualizare. De acum înainte vom introduce în conştiinţa individului ideia că arta e o necesitate, e manifestarea concretizată a moralei.

Năzuinţa omului spre culmile de lumină feerică se va topi în fluidul stelar, cu sufletul înfiorat de senzaţia covârşitoare a creaţiei.

Arta e lacrima lui Dumnezeu culeasă cu vârful de cristal al degetelor mişcate de emoţie.

Marte cedă locul său reprezentanţilor diferitelor specialităţi, fiecare expunându-şi principiile de reformă generală.

S'au luat dispoziţii pentru construirea case- lor-aeronave şi a nenumărate suprahaine.

La reforma învăţământului, Uranus a mai reliefat importanţa care va trebui să se dea învăţătorului: maestrul lumii noui.

— Maestrul, domnilor, e persoana cea mai valoroasă dintre toţi, prin calităţile pe cari tre- bue să le posede şi prin îndeplinirea celei mai
151
grele şi frumoase misiuni: de a ajuta la desăvârşirea omului şi personalităţii lui. Strălucirea unei personauităţi va fi în mare parte o- pera maestrului, care se va identifica cu calităţile copilului pe măsura creşterii lui. Şcoala ideală reduce la zece numărul elevilor unui maestru. Copilul, după un an dela naştere, aparţine în primul rând şcoalei şi numai în al doilea familiei.

Până la anul zece i se face educaţia, pe*fec- ţionându-i-se însuşirile şi dându-i-se directive noui de morală, prin intuiţie şi concluzia faptelor. Dela anul zece înainte se munceşte la des- voltarea individualităţii şi specializarea după normele însuşirilor înăscute. Igiena şi distracţia sufletului prin muzică ocupă locul întâiu in metoda de educaţie.

Se ceru apoi un plan pentru reorganizarea tu- tuturor continentelor pe bază confederativă, cu statul femeii alături de statul bărbatului, cu proprietatea absolută a statului, în care familia e o celulă, ca celula fagurelui în organizaţia i- deală a albinelor. Astfel va dispare supără'-oa- rea bară între „al meu“ şi „al tău“, producătoare de atâtea discordii şi războaie.

Produsul devine bunul tuturora nelimitat, cum sunt soarele, aerul, apa şi pământul. Prin cultura inimii se va stabili armonia între popoare, aşa cum o cere numele şi demnitatea de om.

Uranus anunţă termenul apropiat al cununiei lui Marte cu fiica

Pământului, Zeea.

— Ne despărţim de fratele nostru, Marte,

152

continuă cu vădită înţelegere Uranus, să contribuim nu numai cu sfaturile ci şi cu exemplul aducerii de jertfă din partea noastră. Marte, elementul de valoare al planetei noastre, îşi va uni vieaţa cu elementul cel mai distins al Pământenilor, cu fiica marelui astronom Fidias.

Unirea lor va produce o rasă nouă, lipsit' de orgoliu şi viciu, lipsită de zgura atâtor milenii trăite iraţional.

Salut tot poporul ale cărui bătăi de inimă se îndreaptă cu înţelegere spre noi, aducătorii de inovaţii şi idei salvatoare. Da, am împământenit legile noastre şi am adus înţelegere şi dragoste pentru mântuirea poporului.

Urăm lumii noui, al cărei germen a fecundat toate sufletele, să-şi realizeze prin năzuinţa creatoare toate aspiraţiile de inobilare.

Congresul se încheie cu fixarea termenului pentru al doilea congres.

Piepturile explodară în urale şi tremurarea sufletului producea o atmosferă de bucurie şi fericire nesimţită până atunci.

*

*   *

— Tremuri, soţia mea fecioară?

— Sunt vibraţiile necunoscutului... emoţia fericirii s'a strâns ca o comoară în cutia inimii... Simt domolindu-mi-se imboldul sângelui, când mă apropiu de strălucirea ta.

— Priveşte în ochii mei, sufletul îţi grăeşte, mirajul te cheamă. Apa vieţii, cuprinsă în mărgeaua ochilor purtători de visuri, te îmbie cu da

153

rul senzaţiilor transpământene. îmbrăţişarea cu împărtăşiri virile a privirii e mai cast înfiorătoare decât atingerea profană a cărnii... Tinereţea, vrăjitoare de instantanee, pătrunde în simţurile noastre numai prin mireazma darului difuzat de suflet. Zeea, iubirea mea! Noutatea traiului spiritualizat te închide, cu sfiala mimozei, într'o fermecătoare graţie pudică. Vino, litania gândului meu! Vino, zbuciumul dumne::eirn prins într'o perlă de spumă! Vino, scufundă-ţi trupul cu linii din parabola rutei cometelor, în ochii mei cu adâncimi nemărginite...

— O, Marte! asupra mea pogoară o lumină care mă orbeşte, o lumină pătrunzătoare în oase şi suflet; ea mă ridică, mă topeşte. Iubitule, priveşte-mă! trupul meu străluceşte, simt uşurimi eterice... sunt lumină...

— Eşti lumină din lumina mea, eşti gândul desrobit de materie, eşti esenţa simţirii recu- leasă în puritatea dorinţii. Acum voiu plămădi sămânţa, reînoitoarea eului meu, în sângele de lumină pregătit prin iubire. Aceasta e clipa în care legăm veşnicia de materie, aceasta e clipa aleasă a Tatălui, creatoare de vieaţă nouă cu har ceresc.

Zeea transfigurată se lăsă purtată pe braţele cu muşchii încordaţi ale lui Marte; el o aşeză pe altarul alb încununat cu coroniţe de crini. Florile încărcară atmosfera cu mireasma ino- cenţii. Aeronava Gondolarex plutea singură sub arcul de azur, ferecat cu stele. O muzică lirică, plăcută şi surdinată, furnică mângâietor 3im-
ţurile unite. Realitatea părea un vis!

*

* #

Pater Floriano aşteptă la Fidias reîntoarcerea soţilor tineri, cununaţi în înălţimile albastre, în casa construită, după indicaţiile Marţie- nilor, din materie neinflamabilă şi imună faţă de atacurile oxigenului şi apei din atmosferă. Un vid despărţea pereţii exteriori de cei interiori.

Atmosfera era produsul laboratorului, fără primeniri externe. Gondolarex procură locuitorilor lumină, aer, muzică şi confort raţional. Săli pentru muncă, celule cu material, laborator chimic şi saloane de recepţii asigurau omului o vieaţă trăită plăcut şi igienic.

Pilonii demontabili şi transportabili fixau casa ideală unde o doreau locatarii. Seismograful ordona automat deslipirea aeronavei de solul ameninţat. Pilonii se ridicau ca nişte aripi mobile, ataşându-se la corpul casei care îşi lua direcţia spre locuri paşnice, plutind în atmosferă sau pe valurile catifelate şi împodobite cu scântei de pietre scumpe ale oceanelor.

—Ceasul ţi-a bătut a noroc, frate Fidias!

—Norocul îl purtăm în noi. Destinul e copilul inteligent al voinţei.

—Era de prevăzut că sensibilitatea Zeei va atrage stelele. Mi-e dragă copila asta delicată ce pare a fi ea însăşi o rază de stea...

—Nu pune atâta preţ pe calităţile fizice, ea
e frumoasă prin exteriorizarea sufletului ei rai şi distins.

— Mă uimeşte curajul ei.

— Eu îl găsesc foarte natural. Nu suntem expuşi în lungul vieţii să avem de a face cu chirurgia, în urma ingratitudinei acestor măruntae? Iar operaţia îşi are riscul ei.

— Nici nu mă gândeam la riscul operaţiei. Renunţarea totală la plăceri şi abnegaţia de a- postol o consider ca un mare curaj. Tu nu ţi-ai dat seama câte nu sunt legate de gestul ei!

—Nu, Floriano, ţi se pare ţie grea renunţarea pentrucă ai făcut din a mânca şi a trăi bine un cult. Pentru mine mâncarea a fost o povară, un rău necesar şi am regretat timpul pierdut cu a- tari îndeletniciri. Iar ce priveşte apostolatul castităţii, tu o ştii, dela pierderea scumpei mele tovarăşe, mi-am însuşit benevol celibatul.

—Dar e ceva contra firii, Fidias!

—De ce? Nu avem dovezi produse de însăşi natura, care caută să experimenteze diferite forme de nutrire, mult abătute dela cea bucală: vegetaţia, specii de peşti, crisalide, fluturi, puii păianjenului cari un an întreg trăiesc pe spinarea mamei şi se hrănesc numai cu raze de soare, apoi rezistenţa atâtor animale îndurând zile, luni şi ani lipsa hranei ? Tot dovezi cari pun un mare semn de întrebare în faţa raţiunii o- mului. Noi, cei obişnuiţi să îndurăm mizeria legată de aceste infime plăceri, n’avem necesarul criteriu de judecată să vedem ce jug de nevoi am depune, refuzându-le.

I56 85gg«ggi^«8gS88^^

—îmi place însă, nespus de mult, inovaţia a- dusă construcţiei caselor. Ce lucru ideal să pleci cu casă cu tot, ca melcul!

—La timp a venit şi reforma arhitecturii; vezi câte ravagii s’au făcut în ultimul secol prin neliniştea naturii. Cataclismul ne ameninţă mereu, bine că s’au luat măsuri raţionale.

—Biblia prevede „Cataclismul", nu însă bărcile moderne ale lui Noe.

—Istoria se repetă, vieaţa se fortifică şi îşi caută remediu pentru conservare. E impunătoare năzuinţa omului de ştiinţă!

—Bine de tine, Fidias! Vieaţa ta are rost şi nici bucuria nu ţi-a lipsit; eu am crezut în frumuseţea ideală a misiunii mele, dar, pe măsură ce trece timpul, simt o trezire în suflet şi simt goliciunea anilor trăiţi. Am crezut că voiu fi a- postolul cuvântului şi adevărului; a fost dureros să înţeleg că adevărul n’are sens şi cuvântul n’are culoare.

—Să nu-ţi fie cu supărare; tu n’ai fost fanatic şi n’ai avut convingere. Ţi-ai ales cariera de preot pentrucă trebuia să-ţi alegi şi tu una. Conjunctura legăturilor familiare te-a ridicat la gradul unde eşti, iar vieaţa ţi-ai trăit-o ca un gurmand, executând ritualul mai mult în jurul altarului gurii, şi acum la bătrâneţe vezi că ţi s’a aplecat de atâta bine.

—Mi-aş da jumătate din vieaţă s’o pot începe din nou, în alte condiţii!

—Pentru a săvârşi lucruri bune şi mari nicicând nu e târziu.

Marius, cu un dosar mare strâns subsiori, intră şi-i salută pe cei doi fraţi cufundaţi în discuţii.

—De unde vii Marius şi ce tot scurmi cu vârful creionului, ca o cârtiţă, necunoscutul?

– Lucrez unchiule! Saturnus şi Uranus îmi sunt de mare folos la rezolvirea problemelor grele; vreau să profit de puţina şedere a lor pe Pământ.

– Cum, vreau să ne părăsească în curând? Era vorba că aşteaptă sosirea Zeei din călătoria de nuntă.

– Zeea soseşte încă azi, am primit ştire dela ei, sunt veseli şi fericiţi; întrebară de tine, tată, iar ţie, unchiule, urări de voie bună din partea lor.

– Vine lumea la operaţie, Marius?

– In număr atât de mare cât nu mi-aş fi închipuit, unchiule! Se resping însă mulţi, neîmplinind norma cerută. Avem organe de control, cu oameni âleşi, şi se procedează extrem de sever la selecţionarea materialului omenesc. Precum o ştii, tinerii cu sângele pur, din părinţi fără trecut păcătos şi cu însuşiri intelectuale, trecuţi prin examene de specialişti, aceştia se primesc pentru „botezul prin sânge".

– Aveţi şi cazuri mortale?

– Până acum nici unul.

– Ce se va întâmpla cu restul omenirii?

– îşi va trăi traiul, încheindu-se astfel epilogul dramei jucate prost.

– Bine, bine, dar progenitura lor în seama cui o lăsaţi?

– Omenirii rămase în afară de inelul lumii noui i se dă un termen de cinci ani pentru ca să-şi dea tributul inteligenţei, punându-i-se la dispoziţie tot ce-i doreşte sufletul, ca să nu fie împiedicată în creaţia ei. Produsul va fi examinat de juriul de specialişti, aleşi de pe întreg globul, din genii şi personalităţile ştiinţei. In cazul când produsul nu atinge măsura, bărbaţii sunt consideraţi ca element fără valoare, pomi fără fructe, şi se vor steriliza pur şi simplu.

– Ce zici la astea, Fidias, nu ţi se parte metoda severă până la barbarie?

– La nici un caz mai barbară decât un răz- boiu, unde valorile tinere şi nevinovate se ucid fără milă, îi răspunse calm Fidias.

– Unchiule, dar cine atacă vieaţa cuiva? I se ia doar posibilitatea de fecundare. Grădinarul de ce pliveşte mărăcina? Pentru ca sămânţa nefolositoare să nu-i răsară şi la anul. Ereditatea face mai mult rău decât însuşi criminalul. Vino la mine la spital şi vei plânge de mila nenorociţilor din părinţi vicioşi şi bolnavi; la ce bun să încurajăm năpăstuiţii? Vor trăi bine câte zile mai au de trăit, apoi le vom presăra sare în urmă, nu cumva să răsară din cenuşa lor vre-un strigoi. Raiul trebue dobândit, unchiule, prin fapte nu numai prin rugăciuni şi fapta se va cântări bine, altfel Sf. Petru al nostru nu face concesii.

– Vre-o sfântă frumoasă nu aveţi, să-mi scot biletul de intrare cu concursul ei?

– Unchiule, unchiule, toată vieţa ţi-a plăcut mâncarea grasă, cum te cunosc eu, nici pentru două raiuri nu te-ai supune la postul nostru etern.

– Ce folos de raiu, când n'ai cu cine duce traiul.

– Să mergem, peste un sfert de ceas sosesc tinerii, voiu anunţa şi pe Marţieni, zise Marius, şi luându-şi dosarul plecă.

*

Raidul experţilor se termină în condiţii favorabile. Globul fu scormonit în toate cutele tăinuite, luându-se măsuri pentru nivelarea terenului rămas viran din cauza configuraţiei accidentate a solului.

Meteorologii studiaseră cu pricepere şi cu ajutorul instrumentelor regularea curenţilor calzi şi reci. Un alt grup de zoologi şi botanişti aflară de bine stârpirea prin curenţi electrici a vietăţilor sălbatice şi veninoase din pădurile virgine ale Africei.

La regiunile polare se făcură planuri pentru construirea unui mausoleu enorm, cimitirul lumii viitoare. Iar istoricii adunară pe filme copiile în miniatură de marmură şi bronz ale tuturor valorilor edilitare. Oraşe, sate, cu tot tezaurul de folklor şi coreografie rămaseră adunate în albume-film pentru posteritate. Selecţionarea dădu o muncă uriaşă organului formidabil de direcţionare care îşi îndeplinea cu mult avânt chemarea istorică. Fiecare ins se simţi în misiunea lui ca un arhanghel alungător al răului. Furnicarea ţinu o jumătate de an, rămânând altă jumătate pentru punerea la punct a tuturor proiectelor inovatoare.

In timpul cât lumea savanţilor şi a specialiştilor urnea cu umerii Pământul din ţâţânile ruginite, Marius, într'un enorm spital amenajat pentru chirurgie, zilnic îşi controla, cu viu interes, botezaţii prin sânge. Paralel se lucra la sterilizarea bărbaţilor trecuţi de 40 de ani, o- sândiţi şi vicioşi, oameni şi altfel sortiţi morţii pentru societate. Aici se petreceau scene duioase. Regretul pentru vieaţa greşită, fără remediu, durerea prin excluderea lor din statul de mâine, dădeau accente dramatice şi sfâşietoare. Marius încuraja pe aceşti oropsiţi, cu blândeţea înţelegătoare a sufletului mare, zicându-le mereu: Voi veţi fi albinele muncitoare şi ziditoare ale acestei lumi noui, voi sunteţi roţile carului fericirii, voi răscumpăraţi prin abnegarea voastră, durerea viitoare!

Figura lui Marius, subţiată şi zmălţuită cu paloare de mucenic, apărea vorbind şi încurajând cu atâta convingere şi blândeţe, încât ascultătorul părea că vede un cerc de nimb deasupra frunţii de apostol mântuitor.

*
*

Intr’o atmosferă de basm, caldă, luminoasă şi parfumată Zeea îşi transporta sufletul cu în-
' \
demânări materne, peste icoanele viziunilor de născătoare. Latenta schimbare îi mişcă sângele adecuat sarcinii. Mozaicuri de vapori coloraţi i se ridicau din amfora fanteziei. Inima îi pâlpâia ca un far asupra micjilui univers, strâns în brăţara mâinilor încleştate peste darul fericirii. Ca o podoabă regală se încadră fructul nou în conştiinţa mamei.

Zeea auzi paşi pe terasa Gondolarex-pi. Marte ateriză. Ea pomi spre întâmpinarea lui cu paşi legănaţi de şolduri pline.

Mângâierile soţului cădeau pe rotunjimile mătăsoase ca rostogoliri de perle, din potir de lumină. O muzică mulcomă, ca o harpă de cristal, grăia soţiei desmierdări tinereşti.

Svâcnetul pântecului era cules de ochii lui Marte cu o beţie sfântă. Taina omului nou îi învăluia cu voalul de flacără al credinţei.

— Cum te simţi, soţia mea? o întrebă blând, ţinând emblema virtuţii lipită de pieptul voinic.

— Bine, iubitul meu. însemn în jurnalul a- cesta, cu bucurie, manifestările exteriorizate prin schimbările sufletului meu, firea fructului nostru. Micuţul îmi dă să înţeleg de câteva zile cât de incomodă îi e strânsoarea mamei. O, cum îl aştept, câtă bucurie o să-mi împărtăşească mica lui făptură!

Afară amurgea. Piftia beznei se închega pe sub streşini şi frunze. Marte ieşi cu Zeea să v facă o scurtă plimbare. El o purta cu grijă, ca pe apa puţină. O simţea cald aburind. Tumultul
de vieaţă, strâns sub epiderma încordată, clocotea Era promisiune şi balsam. Era plăzmuirea cerului, susţinătoare de eternităţi.

—Cât farmec nu ascunde necunoscutul! Abia mai sunt câteva zile şi parcă doresc să întârzie timpul. Starea de aşteptare a miracolului ţine într’o încordare trează simţurile şi sufletul. îmi pare că sub velinţa de mister a necunoscutului se ascund porumbei de spumă; mi-e teamă desvăluindu-i să nu se topească.

—Soţia mea, ţi-e frică de ceasul mare? O, fii încrezătoare, nu vei suferi! Ştii că suntem în principiu duşmanii suferinţii; cum aş putea concepe gândul că tu, lumina fericirii mele, să suferi dureri cât de infime. Hipnoza îşi va face efectul, ajutată de serul calmant al lui Marius. Vreau să-mi dărueşti vieaţă în clipă de bucurie, cum s’a conceput!

—Şi când mă gândesc la strămoaşele şi mamele noastre, ce chinuri n’au îndurat dăruind lumii vieaţa!

— A fost o concepţie formidabil greşită că vieaţa trebue să se nască prin dureri; era şi o împărţire nedreaptă, deoarece numai mama suferea.

La dunga orizontului, tivit cu zăbranic, un vârf de lamă se înfipse în cerul de un albastru mineralic. Dar respinsă de duritatea bolţii, lama se încovoia, luând formă de inel frânt.

Zeea îşi pironi ochii pe argintul subţire şi se înduioşă. Se gândea la vărul ei, frânt la miezul vieţii, şi nu-şi putu limpezi gândul, aflând ade

163

vărul. O trecu pe Claudia în revista amintirilor şi compătimi pe Marius, victimă involuntară în coşmarul fatalităţii.

— Lasă, iubita mea, gândurile prinse în chenarul opac al nesiguranţei; nu trebue să-ţi tulburi seninătatea sufletului. Fătul e ca o placă sensibilă, toate impresiile se întipăresc pe cree- rii lui.

— Sărmanul meu frate! oftă Zeea sugrumat.

— Ştiu, draga mea, o să ne reţinem mai târziu, clarificând lucrurile. Acum reculege-te şi bucură-te! Clipa e şi frumoasă şi scumpă, iar preţul ei să-l cheltuim cumpătat.

*   #

Congresul al doilea se ţinu cu mai mare a- fluenţă, participând persoane pătrunse de fiorul ştiinţei şi al progresului. Fanatismul cuceri cu amploare înţelepţii diferitelor rase şi vârste. Rezultatele cercetărilor aduseră multe îndreptări la baza organizaţiunii. Apoi sufletele călite la flacăra sacră aleseră cu entusiasm unanim pe Marte ca preşedinte al lumii noui.

Zeea fu chemată să primească cinstea de pre- zidentă peste organizaţia închegată într'o deosebită clasă cooperativă din lumea femeilor.

Aclamarea lor a fost o sărbătoare grandioasă, nu prin fastul decorului artificial ci prin măreţia izbucnirii decorului original sufletesc.

*

Zeea şi Marte primiseră în calitatea lor de

2 Q A

preşedinte să cunune 100 de perechi, primenite prin botez.

Ceremonia fu simplă şi impunătoare.

Intr'o zi lucidă, obsedant de calmă, soarele urca pe firmamentul sticlos ca un păianjen de aur, strângând în reţeaua de lumină inelul orizontului.

O masă aşternută cu alb, ridicată pe un postament în mijlocul pieţei, servi de altar. Zeea şi Marte, în îmbrăcămintea vechilor Romani, dintr'o ţesătură de metale colorată albastru, erau impunători. Tinerii purtau albul, ca simbol al inocenţii.

Cuvântarea fu scurtă şi pătrunzătoare, sintetizând actul măreţ al cununiei şi răspunderea individului în celula statului nou, apoi devotamentul pentru binele obştesc şi iubirea pentru omenire.

Zeea chemă una câte una dintre mirese, luă pieptenele de aur, singura unealtă în serviciul ritului, le despărţi părul printr’o cărare trasă la mijlocul capului, zicându-le:

—Despart părul tău prin această cărare, simbolizând că toată vieaţa ta o vei împărţi pentru familia ta mică şi familia mare a lumii, mergând pe calea dreaptă, calea fericirii.

Marte procedă la fel, luând mâna tânărului şi unind-o cu a miresei.

Marius înscrise actul pe fila cărţii de aur, luând semnăturile cununaţilor.

—Acum sărutaţi-vă pe frunte, le zise Zeea, declarându-i uniţi.

Apoi urmă o clipă de tăcere şi reculegere.

Fidias le dădu foaia de proprietate a avutului lor, suprahaina şi Gondolarex instalată după cerinţele de cultură a locatarilor. Casa viitoare aştepta împodobită cu flori, să ducă tinerii cununaţi departe de pământ, pe culmile ideale, în mediul prielnic fecundării.

Mirii plecară, pereche cu pereche, ca un râu de crisanteme albe, legănaţi tinereşte de nostalgia creaţiei.

*

*   *

Luciglio dormea: o picătură de rouă într’un potir de crin. Soţii reîntorşi acasă stăteau alături de leagăn, ca două ţâşniri luminoase. Tabloul era: dumnezeirea în miniatură, ca un fragment din desăvârşirea eternităţii.

—Razele de soare s’au răsucit şi atârnă ca nişte melci de aur; uite, îi vezi perişorii? Ce splendoare de podoabă!

Vârându-şi mugurii degetelor, svâcnite tumultuos de fluidul cosmic, în cârlionţii micuţului, Zeea îşi întinse mâna dreaptă spre Marte. Copcia mâinilor se uni, dragostea legându-se puternic peste leagănul în care odihnea ochiul lui Dumnezeu.

—Maternitatea ţi-a dăruit un farmec nou, soţia mea! Te purifici prin focul privirii risipite asupra leagănului. Mersul ţi-a câştigat o măreţie conştientă, ritmul are moliciunea undelor tremurate de lespezi pe apă.

i66

—Fiecare clipă care trece zideşte din mărgăritare colivia visului meu, împlinit prin tine.

—Cu fiecare clipă se adună picături, picături de sânge în massa de energie pe care zidim noi lumea noastră. Fii binecuvântată, Zeea, pentru duhul tău, suflat în capodopera unirii noastre!

—E numai o mărgea din belşugul simţirii mele.

—Un izvor nesecat e simţirea ta, tu mi-o dă- rueşti mie şi copilului, iar lumea se cuminecă în puritatea-i de lacrimă cerească.

—Numai dăruindu-mă simt că mă încheg şi mă fortific; lumina şi focul meu interior m'ar mistui, reţinându-le...

Luciglio ridică braţe terminate în petale de flori de spumă, le flutură somnuros. Pleoapele plesniră molcom, ridicând gene grele de rouă. O dâră albastră se prelingea stăruitoare, apoi doi ochi de înger zglobiu îşi aţintiră privirea spre mama aplecată, ca o ramură de mirt, asupra lui. Zeea îi prinse degetele de frăgezimea zăpezii, îl chemă pe nume, gungurindu-i des- mierdări. Luciglio forţă ridicarea podoabei de aur de pe perna umezită. Mama înţelese mişcarea, îşi luă fătul în braţe, îi făcu schimbul scutecelor, apoi ridică pânzele decenţei şi un val de vieaţă se revărsă asupra picăturii de sânge în formă de cireaşă. Luciglio atârnă de sânul mamei ca o albină pe smochina dulce şi aromată.

167

—Iată un tablou de o frumuseţe fără pereche! Valoarea lui de nepreţuit îndulceşte urâciunea foamei. Soţia mea! s'o ştii, această îndeplinire, nevăzută încă pe nici o planetă, împrumută femeii o frumuseţe care întrece toate mirajele Universului.

Un zgomot, produs de o mică maşină zburătoare aterizată pe terasa aeronavei, atrase atenţia familiei concentrate asupra pruncului sugaci. Marte grăbi să întâmpine sositul.

In timp ce soţul se întreţinea cu Floriano, care veni să facă o vizită familiei, Zeea îşi hrăni copilul la ambii sâni şi, îmbrăcându-1 în- tr'o cămăşuţă albă, ruptă parcă din aripi de fluturi, îl aşeză iarăşi în leagănul căldicel.

—Bună ziua, Zeea, am venit să te scot puţin la plimbare; prietenul nostru, pictorul Dar- sen, e pe sfârşite şi mi s'a spus că doreşte să-i dau ultima împărtăşanie, iar ţie vrea să-ţi facă o destăinuire.

Zeea simţi o strânsoare la inimă însă vru să pară cât se poate de calmă, cruţându-şi soţul de o eventuală nelinişte.

—Să mergem dar, unchiule; la atari cazuri o întârziere nu se mai poate repara... Luciglio e satisfăcut, nu te va supăra cu neliniştea lui. N'am să mă reţin mult; adio, soţul meu iubit!

Marte aranjă aparatul de televiziune şi recepţie pe unde scurte, prinzând în sferă casa lui Darsen.

—Adio, soţia mea! Voiu fi cu tine în tot lo
cui. Apoi slobozi automaşina, cu ajutorul unei macarale speciale.

—Pari aşa de fericită, Zeea, încât nu îndrăznesc să te privesc, îi zise Floriano Zeei, care urmărea comptorul vitezei.

— Da, unchiule, slăvit să fie cerul care mi l-a dăruit pe Marte.

— Ai mai auzit ceva despre Claudia?

— Unchiule, pe noi nu ne mai preocupă nici lumea din afară nici societatea zisă bună dar uşoară, din care, durere, făceam parte şi eu.

— Fără să fii uşoară, dragă nepoţică.

— E meritul părinţilor şi al educaţiei prin exemple de puritanism auster.

— Ei da, fructul nu cade prea departe de pom. Claudia urmează drumul început de mama ei. Nici că şi-ar fi găsit o pereche mai potrivită decât în persoana uşuraticului de Capinelli cu care s'a măritat. Am auzit, fără să vreau, că nu mai ies din orgii, iar clubul stupefianţilor ţine întruniri nocturne în palatul familiei Priboia.

— Vai, unchiule, nu-mi spune atari lucruri; nici nu le percep cu raţiunea mea, canalizată spre necesităţile de ordin moral şi social ale o- menirii.

— Ferice de tine că te-ai ridicat peste cloaca de puroi a civilizaţiei noastre, în care crucea se cufundă, iar cuvântul se destramă.

— Calea e deschisă pentru toţi cei cari vreau să se mântuie dar termenul e atât de scurt în
cât răscumpărarea vine aproape ca un dar neaşteptat.

— Grăeşti ca un arhanghel, scumpă nepoţică. Ei, de ce nu au venit cu ceva mai înainte Mar- ţienii ? Cum aş putea refuza să mă supun reformei aducătoare de atâta fericire?

Maşina se opri în faţa casei pictorului Dar* sen.

Bătrânei care îi primi, cu faţa ca o rufă spălată şi stoarsă, sbârciturile îi străluceau de sudoarea grasă, isvorîtă parcă de sub straşina basmalei legate deasupra frunţii. Gura i se contractase ca un vierme păros şi încolăcit sub nasul coroiat. Ea îi conduse, aplecându-se mereu, făcând nişte ploconeli gârbovite, într'o cameră se- miobscură, cu atmosferă de beciu igrasios.

Zeea se opri o clipă în prag, izbită de duhoarea împuţită care năvăli ca o lavină asupra lor. Floriano o prinse de braţ şi îi şopti: mizerii ca astea am mai întâlnit adesea. Apoi făcură câţiva paşi şi ajunseră lângă un pat simplu de lemn, culcuş ingrat geniului de ieri, acum o stâlcitură dezolantă.

Un bec mic răspândea lumina somnoroasă din camera bolnavului. Alături de pat figura unei femei adâncită în rugăciuni mai dădea fastului de odinioară, acum în agonie, puţină culoare. Ea tresări auzind paşi, îşi întoarse ţinuta îndoită, lăsând să i se vadă faţa rumenă şi rotunjită de anii care îi împlinea. Şiragul de mătănii, pipăit cu stăruinţă, parcă murmura: tăcere, tă

cere. Se ridică şi primi sosiţii, prezentându-se; Stella di Serra.
— Cum? Tu Stella din Portoroz? o întrebă, cu vădită încurcare, Floriano.
— Eu da! Misionara din Indii şi fosta logodnică a lui Darsen.
— îmi daţi voie, soră, să vă întreb, îl întrerupse Zeea, bolnavului cum îi merge?
— In clipa asta doarme; rău îi merge, adică bine; e pe sfârşite să-şi scuture jugul de humă şi să se mântuie.
— Are clipe de luciditate? M'a chemat pe mine? De ce?
— Vă rog să fiţi tare, lucrurile pe care le veţi auzi vor fi o surpriză neplăcută!
Imbiindu-i să şadă, Stella îşi reocupă scaunul, dumicând mătăniile, parcă mai agitată.-
— Să-i lăsăm odihna, abia de câteva clipe l-a cuprins somnul.
— Sacramentele au sosit? întrebă Floriano.
— Da, părinte, omul de serviciu aşteaptă în camera de alături.
Cât timp cei doi murmurau rugăciuni, Zeea îşi roti privirea prin camera în care domina jalea. Darsen nu era bogat prin moştenire dar câştigase sume fantastice; pânzele lui îşi schimbau peste noapte valorile. Unde s'au dus banii câştigaţi? Casa în care trăeşte acum e şi modestă şi neîngrijită. Ce mister l-o fi învăluit şi ce vrea să-mi destăinuiască mie?
— Zeea, fii tare, îi şopti ceva din interior. îşi întoarse gândul acasă, la Marte şi la odorul su
fletului. Leagănul îi apăru învăluit într'un fragment din calea laptelui, mii de stele roteau ca nişte fulgi de argint şi parcă Luciglio se îndeletnicea să prindă, cu mânuţele-i de înger, una câte una. Stella se ridică, patul troznea, velinţa de păr de cămilă se agită ca apa dintr'un lac obscur. Floriano deveni şi el atent, iar Zeea simţi o uşoară tremurare. /

Figura puţin moletă, îmbrăcată în rasa călugărească, a Stelei se aplecă peste patul suferindului. Ridică cu o mână velinţa, cu alta netezi fruntea ascunsă sub şuviţele de păr răsvră ■ tit, năclăite şi brumate.

O scăfârlie roasă de ciorile timpului îşi potolea chinul neliniştei, balansându-se nervos pe culcuşul ravăn. Ochii purtau obosiţi cărbunele potolit al privirii, iar gura uscată părea ca o râpă spălată de puhoaiele vremii. Uscături de alge, svârlite la mal, părea barba căzută smoc încurcat pe pieptul sec şi scobit.

Zeea nu-1 mai văzuse pe Darsen dela întâm-- plarea cu sfârşit tragic şi nu văzuse încă om desfigurat până la momâie; priveliştea o zgudi.

Pleoapele muribundului cădeau ca nişte braţe paralizate; îi

trebuiră sforţări să şi le prop? tească de lumina slabă care mai ţâşnea.

Stella îi întinse şiragul de mătănii şi, lipind crucea de buzele bolnavului, îi zise cu blândeţea sufletelor înţelegătoare:

– Calmează-te, Felix, pater Floriano este aici, te va împărtăşi; uite-o şi pe Zeea, a venit să te asculte.. Te simţi destul de tare, Felix?..

172

Vei putea vorbi?.. Nu te sforţa... mai avem timp să te aşteptăm.

Limba arsă şi pomăită încercă să umezească buzele crispate dar saliva secase şi mişcarea limbii lăsa numai urme de sânge pe buzele vinete.

– Felix, în numele lui Christos, Mântuitorul nostru, te chem, trezeşte-te şi primeşte trupul şi sângele Domnului!

Bolnavul auzea vag chemările servului bisericii, simţi o furnicare în creeri; se reculese auzind numele Domnului. Ochii i se deschiseră din nou, fixându-şi privirea parcă asupra unei vedenii. Glasul îşi recăpătă timbrul sonor şi luciditatea îşi făcu loc printre zdrenţele halucinaţiilor cari îl persecutau.

Darsen îşi deschise gura seacă şi sărută crucea, parcă răcorindu-şi şi sufletul de metalul rece.

– Unde e... Zeea.... ssă viină aproape dee... miine...?, murmură bolnavul.

Stella înţelese frânturile, o luă pe Zeea de braţ, încurajând-o să se apropie de pat.

Svâcnetul în tâmple o asurzea şi parcă i se lăsa o pânză opacă şi pe ochi şi pe creeri. Ea se apropie sfioasă, se aplecă spre ochii muribundului, reuşind să-i zică: prietene Darsen, sunt eu, Zeea, pe care o doreai.

– Zeea,... iartă... iartă-mă, suuunt vinovat,... de moartea aah!.. de moartea lui Fidias... Clau- dia a pus la cale seri... scriindu-iii seri... scrisoarea... în numele tău Zeea!.. să te cheeme
la întâlnirea aceia... păcătoasă. Zeea! Fidias... vărul tăău... era... era nevinovat!.. A vrut să fie o farsă... aşa creed eu, din partea Claudiei... daa... a fost o farsă... stupidă. Iar eu n'am avut dibăcia s'o împiedic, Zeea! nu Zeea, Claudia a pus... stăpânire păcă...toasă... pee voinţa mea... O Zeea! eşti în stare să mă ierţi... şi să-l rogi pe.. Marius... să mă ierte? Eu... nuu.. n'am pu- terfe să-l rog, sunt păcătos Zeea! Zeeea! iartă sufletul nebunului pocăit... Şi tu Stella... şi tu să ierţi... şi tu eşti victima in...gratii...tudiiiniii mele de bărbat orgolios... ce eram... O, voi femei, suflete bune... şi mari, v'am otrăvit inima, şi durere... am sămănat pe sânii nobleţei voastre.. N'am fost atât de rău... cee creezi Stella,

luceafărul... meeu?.. Cee... creezi Zeea?... O... nu!., nu!., nu... mă lăsaţi să... mă mance câinii.. cââiniii, cââ...niiii

Stella îi prinse repede mâinile peste piept iar Floriano grăbi cu sacramentele, împărtăşindu-1 până ce sufletul mai stătea pe pragul vieţii...

— Iertat eşti Felix Darsen, de noi toţi cei iubiţi şi huliţi, iertare şi la Tatăl; păcatele ţi se vor şterge, suferinţa le-a spălat şi credinţa te-a mântuit!

Trei personagii îngenunchiară la patul muribundului, pătrunse de cucernicia duhului sfânt, pătrunse de ireparabila dramă a unui om care a. greşit vieaţa, vieaţă bogată în podoabe sufleteşti, daruri destinate să înfrumuseţeze şi să purifice sufletele.

Agonia fu scurtă, firul se rupse brusc iar cadavrul se lungi, ca un apostrof tipărit cu e- nergie de mâna destinului, pe fila scrisă cu hieroglifele vieţii fostului geniu.

Stella deschise larg ferestrele, lumina năvăli zburdalnică, se urcă pe patul mortului ca c pisică galbenă.

Cei trei se înviorară de primenirea aerului proaspăt. Stella închise pleoapele mortului, îi puse crucea pe piept, apoi se aşeză obosită pe scaun, îl privi cu milă pe Darsen şi oftă adânc.

— Povestea noastră e şi frumoasă şi tristă, începu să le spună Stella. Aveam o mătuşă la ţară, stăruise de părinţii mei să petrec o vacanţă cu ea la moşia din Piemont. Bucuria mi-era mare deoarece în pension avusesem o prietenă, pe Ofelia Castaldi din aceeaş localitate. Ambele fuseserăm de acord să ne ţinem de ştrengării copilăreşti la moşia mătuşii Cornelia.

La gară ne aşteptă mătuşa; urcând în limuzină îi şoptii în grabă la ureche: tanti Lia, să reţinem pe Ofelia la noi. înţelegerea fu mutuală. Ajunserăm la conac într’o zi cu atmosfera primenită de o ploaie măruntă. Prietena mea se simţi timidă faţă de atacul meu; o prind de braţ şi o desbrac de toaleta de voiaj. Rezistenţa opunerii se cutropi sub năvala îmbrăţifirilor şi sărutărilor mele tandre.

Părinţii Ofeliei erau într’o situaţie modestă; îmi plăcea cu toate astea de felul cum îşi împărţea puţinul avut, ajungându-i-se pentru toate. Ofelia era fată bună; caracterul format într’un mediu de griji şi muncă a fost o binefacere pentru vioiciunea temperamentului meu. Ne luarăm în primire camera, o preschimbarăm numai decât, găsind-o nepotrivit aranjată, şi cât ai bate din palme avurăm o cutie plină cu soare, spaţiu şi flori împrăştiate peste tot locul, într’o dizordine amuzantă. Parcă o văd pe tanti Lia când a venit să ne cheme la masă, făcu nişte

ochi de nucă verde.

– îmi place tinereţea voastră revoluţionară, zise tanti şi ne vârî mâinile sub ambele ei braţe. Plecarăm vesele şi fericite la masa bogat aşternută a mătuşii. Aparenţă înşelătoare! Lia ţinea regim; nu ne dădu voie s’o chemăm tanti. Deşi trecuse mult peste anii 40, se ţinea bine. Cât am putut pricepe cu mintea mea de copil, ţinea să nu pară mai mult de 30 de ani. Era şarmantă şi prin felul cum se îmbrăca şi prin eleganţa atitudinei; noi o cercetam pe furiş cu oareşicare adoraţie şi nostalgie de imitare. La masă ne întreţinea cu poveşti amuzante despre artă şi modă. Mai ştia cu multă rutină să-şi e- videnţieze calităţile şi maniera şlefuită în societatea bună. Atât ne trebuia nouă, doar purtam primăvara în vine, iar expansiunea este specificul rasei noastre. Lia ne era dragă, ne împrietenirăm.

Spre seară ne făcu propunerea să călărim. Noi stăturăm cu buzele atârnate straşină, mute în faţa propunerii. Lia văzându-ne încurcate, ime

diat înţelese că noi făcuserăm trening pe băncile şcoalei şi nu pe şea.

– Ei, faceţi voi năsbâtiile voastre unde şi cum vă taie capul! Eu îmi fac plimbarea obişnuită; adio fetelor, la revedere!

Urcând sprintenă în şea ne trimise bezele, lovi cu cravaşa calul, copitele svârleau puzderii de scântei amestecate cu nisip şi pierdurăm silueta ciudată a calului cu femeia pe spinare, în câteva clipe.

Eu îmi scrâşnii dinţii şi plesnii cu limba în cerul gurii. Ofelia se uita la mine, cum ştia ea să se uite când nu mă găsea comme il faut.

– Iar mă sperii, Ofico? Prea mă priveşti cu ochii cuminţi!

– Mi se pare, mi se pare că Stelluţii mei* îi arde de călărit!

– Ei şi de ce nu? N’am toate şansele să-mi procur această plăcere?

– Ca mâine o să te văd, răspunse Ofelia, călărind pe spinarea calului; tu nu vezi ce stupid şi lipsit de bun gust e să te salţi pe un animal şi să fii la discreţia lui ? Cuvântul animal căuta să-l accentueze cât putea de grav. Şi dacă o iei aşa în galop, continuă Ofelia, o să le faci pe toate, auzi, pe toate! Na! vâr’o în gură; nu mai aştepta până mâine.

Supărată foc, Ofelia apucă o ţigară de pe masă şi se căsnea să mi-o înfigă forţat între buze. Eu o prinsei de mâini şi, fiind mai robustă, i le încrucişai cu uşurinţă la spinarea ei subţirică.

–Mai fă ceva dacă poţi, îi zisei sărutând-o- pe obraji.

In neputinţa ei şi simţindu-mă tare ca fizic şi ca încăpăţânare o văzui, curgându-i lacrimile^

– O, ce bună eşti, Ofico, n’am să te mai supăr cu nestatornicia mea stupidă, bine zici tu, nu trebue o fată cu suflet să maimuţărească pe cei nărăviţi.

Stella se ridică, acoperi cu o pânză faţa lui Darsen, se uită la reas. N’am să vă reţin mult,, trebue să ne facem datoria faţă de mort, zise grăbită, chemă femeia, îi dete câteva ordine şi ocupându-şi locul continuă iarăşi să povestească, frământând mereu şiragul de mătăniL

– Lia sosi în compania lui Darsen, ambii călări, rumeniţi de vânt şi cu scântei de iatagane în ochi. Grăbirăm să o întâmpinăm cu flori culese din parc.

Apropierea lui Felix fu o atracţie ciudată, nesimţită încă; privirea lui îmi răscolea simţurile^ Strânsoarea mâinii, la prezentare, era un cleşte cu magnet; am căzut în circuitul fatal pentru întâia şi ultima dată.

Stella îşi purtă rotirea ochilor, oprindu-se a- supra urmei vieţii lui Felix şi oftă. Zeea şi Flo- riano înţeleseră unde-i poposesc gândurile.

Sosiră cioclii şi ridicară cadavrul ca o bârna diformată de cari.

– Cui îi aparţine mortul? întrebă unul dintre cioclii.

– Al meu e, răspunse spontan Stella, voiu.

asista la incinerare. Al meu va fi de acum, aşa redus şi retuşat de toate impurităţile, izbucni Stella, strângând mătăniile şi crucea pe piept. Se simţea cum se prăvălesc lacrimile în sânnul zbuciumat de atâta vreme. Stella conduse pe Zeea şi pe Floriano într’o cameră mai îngrijt ţinută; Floriano stărui să continue povestirea istoriei trăite cu atâta suflet.

– Ei da, reluă Stella, în seara aceea Lia mă ţinea mereu sub observaţie, iar Ofelia părea palidă, credeam din cauza călătoriei. Şi ce va să zică naivitatea unei copile inocente! Vraja în care căzusem strălucea întipărită pe figura mea; vioiciunea cu care mă întreţineam cu Felix mă speriase la urmă şi pe mine.

Stella se mai uită la ceas şi le zise: vă reţin •prea mult cu detaliile, o să trec peste ele.

– Nu, nu, soră, spune-le aşa cum se cer spuse, fără treceri şi reţineri, o rugă Zeea.

– Totuşi, ca să evit şi emoţia mea şi să economisim timp, voiu începe să vă spun pe scurt: eu şi cu Felix în prea puţin timp, devenirăm prieteni. Intr’o zi mă rugase să-i pozez la o com- poziţie. Eram consternată, cum? eu model? Nu mai vorbii cu Felix până seara, sufeream în urma propunerii jignitoare. Răsări luna şi noi plecarăm să facem o plimbare prin parc. îmi ceru voie să mi se ataşeze. Cum puteam să-l resping? II iubeam! Trecurăm pe

sub ramurile pomilor ca sub nişte aripi de dantelă neagră, stropită de argintul lunii. Felix îmi vorbi de a- fecţiunea lui şi-mi ceru mâna. Mă rugă din nou,

aciun cu dreptul de logodnic, să-i pozez, zicân- du-rai: să ştii, scumpa mea, artistul nu prin- veşte femeia în clipa creaţiei cu ochi de bărbat, şi atâta mi-a vorbit, încât la urmă avu învoiala mea ca într’o seară cu lună să-i pozez în nud. I-am răspuns: numai cu o condiţie, dacă vei pune o draperie de voal ca numai zărite să-mi fie contururile. Aşteptam seara să vie şi parcă doream să fug de ceasul fixat.

— Ofelia ştia? o întrebă Floriano.

— Nu, Ofelia avea noţiunea pudorii bolnăvicios de sensibilă şi evitam o întâlnire făţişă cu ea; doar aveam o taină.

Un dafin bogat ne ocroti; Felix ţinea nişte fâşii de voal pe braţ, căuta minuţios decorul potrivit. Mă strigă de câteva ori până ce avui curajul să apar din dosul boschetului. Tremuram, el îmi întinse voalul, eu mă retrăsei iarăşi, ne- neputându-mi stăpâni jena. II rugai să atârne voalul de braţele crengilor, să-mi servească de paravan. El se supuse, legă de crengi voalul car i atârna ca o perdea de rază, mă uitai pe furiş şi îl găsii prea transparent. II rugai să suprapună încă un voal; ascultă, legă şi voalul roz peste cel alb. Gata! bătu din palme zorindu-mă.. Apărui sfioasă, tremurând de îndrăzneala mea nesocotită. Felix mă privi şi îmi dădu explicaţii ce atitudine să iau, apoi pictă. Mâna i-o vedeam agitată şi grăbită, era inspirat. îmi vorbea mereu, ce minune de efect nebănuit produc aceste voaluri, parcă de mister.

— Trebue să te scobesc formal din lumina

care se uneşte cu paloarea nudă a siluetei tale de silfidă, dragă Stella! Se confundă fondul cu motivul... decorul de ramuri se accentuiază în negru, astfel subiectul se reliefează sugestiv... E greu să lupt cu lumina înăbuşită de voaluri, a- proape se cere o manieră nouă, va trebui să procedez ca vrăjitorii cari ştiu să cheme lumina cu oglinzi fermecate. Aşa! pentru astăzi ajunge, mâine continuăm. Vrei Stella?

— Maniera aceasta l-a ridicat, peste şcoala veche şi banală, la rangul de geniu, întrerupse povestea Zeea.

— Auzisem de faima lui şi eram mândră, ştiindu-mă vinovată de gloria care l-a încununat. Poate asta a contribuit în mare parte la conservarea chipului şi amintirilor imprimate în sufletul meu. Ei, şi să continuu, el mă rugă si continuăm cu şedinţele.

— Nu ştiu dacă voiu putea să-mi înfrâng conştiinţa aşa des, îi răspunsei cu nehotărîre; mereu escapade nocturne vor lăsa de

bănuit. Si ce va zice Ofelia, cum o să-mi scuz absenta?
j ' *

— Frate! de ce mai aduseşi pe mironosiţa a- ceia hrănită cu ceară? Iţi îngheaţă sângele în vine când te uiţi la faţa ei de sfântă bizantină.

Am căutat s’o apăr faţă de bârfelile nesocotite.

— E prietena mea cea mai distinsă, îi zic lui Felix; voi bărbaţii aveţi un dispreţ ipocrit faţă de tot ce-i inocent, Ofelia are un caracter şi o subtilitate rară, o iubesc şi nu mă pot lipsi de ea; mă întregeşte şi mă fortifică! îmi vine
să cred că-i porţi ranchiună, zisei plecând spre conac. Simţii o nelinişte. Ofica mă bănueşte de ipocrită, Pelix. Situaţia plină de mistere mă compromite, va trebui să anunţăm logodna noastră, mâine la dejun în grabă. Felix se încurcă şi mă rugă să mai tăinuim, are mai mult farmec şi ne lipsim de comentările blazate ale profanilor.

Ofica tăcea toată ziua, mă enerva; mai spre seară o luai cu mine în cameră şi atât cât îmi permiteau puterile, cu conştiinţa încărcată, o privii în faţă, implorând-o. Ofica tăcea. Ucigătoare tăcere.

— Tăcerea ta mă acuză, Ofico!

— Simţi nevoia să fii acuzată, Stella? răspunse ea tăcând.

— Vorbeşte-mi Ofico! Ce vrei cu muţenia ta? Ai intenţia să mă sperii, eşti supărată? spune-mi. Vorbeşte, Ofica mea scumpă, mă nenoroceşti.

— Norocul umblă după tine, iar tu îl cauţi orbeşte, Stella! Stella, ce păcat te paşte?

— Ce zici, Ofico? Tu halucinezi! strigai, făcând un pas involuntar, depărtându-mă de ea.

— Bine că ţi-ai dat seama din bună vreme aă mă vezi şi pe mine şi să-mi ceri opiniile, altfel catastrofa era inevitabilă, îmi răspunse aproape plângând.

Am înţeles din turburarea ei că ceva straniu mă ameninţă. Nu puteam cuprinde din partea cui.

m

— Vorbeşte, Ofico, vorbeşte, o rugai cu mâinile încleştate.

— Ascultă-mă Stella, tu nu simţi prăpastia spre care alergi? Iată încă o dovadă că dragostea orbeşte şi întunecă raţiunea. Vezi, eu am înţeles din ziua în care am sosit că Lia îţi va fi rivală. O, Stella, ce rol ingrat mi-a hărăzit destinul! Va trebui să-ţi rup, cu mâna barbară, toate iluziile scumpe şi frumoase.

— Spune, vorbeşte, Ofico, repede, repede, mă sufocă nesiguranţa, o zorii, deşi vedeam ce greu îi vine să-mi vorbească.

— Stai pe scaun, îmi zise ea cu glas icnit. Educaţia ta te-a ferit să cunoşti lumea şi ingratitudinea ei. Eu sunt mai pătrunzătoare prin intuiţia care-mi este o particularitate moştenită dela mama, şi mai realistă prin contactul ci vieaţa, nu cu latura frumoasă, ci cu reversul ei din* şi infect. Tata îmi spunea adesea că am al treilea ochiu; ştiam de copilă să disting binele de rău şi autocontrolul în fiecare clipă, m'a obişnuit să discern din pleava zilei sâmburele folositor. Deci bizue-te pe logica mea, bătrână cum îi ziceai adesea.

— Bine, Ofico, dar ce au de a face toate astea cu strigoii pe cari îi vezi că se iau după mine? o întrerupsei enervată.

— O să vezi, fii cu răbdare; ca să afli un lucru trist sau neplăcut nici când nu e prea târziu.

— Atunci taci, te rog, nu-mi mai spune nir.ic!

— Nu se poate! izbucni Ofelia, trebue să te reţin dela drumul unde ai pornit şi care duce

fatal la o tragedie. Am luat-o pe Lia sub observaţie, făcându-i analiza severă a tuturor manifestărilor; am ajuns la concluzia că stăm sub ocrotirea unui demon...

— Ce ai zis? sării parcă muşcată de şarpe, simţind totodată un iatagan înfigându-se în trupul de spumă al iubirii mele. Şi ce are a face Lia cu mine şi cu noi? De unde neliniştea ta şi monştrii cu care mă sperii?

— Stai! îmi zise aproape liniştită, eu aştep
tam din partea ta, şi acum ca şi în trecut, manifestări de sinceritate; or admiţi şi tu că în prezent m'ai lipsit şi de sinceritatea ta şi de consultaţii intime. *

— îmi faci reproşuri, Ofi?

— Nu, eu nu sunt ipocrită; dacă eram jignită în amorul propriu, firea mea francă nu căuta masca prefăcătoriei. Intr'o seară când tu lipseai din societatea noastră,—ai făcut o mare imprudenţă, să nu fie cu supărare morala — eram în clar cu situaţia. Am ţintuit-o cu obiectivul de observaţie pe Lia; chipul ei îmi vorbea clar: „Stel- la are întâlnire cu FeHx" şi pe neobservate m'am ţinut de ea toată seara. Ce crezi că a făcut? A pus spioni în urma ta! Şi atunci m'am revoltat grozav şi mi-am zis: trebue să duc la bun sfârşit opera mea de detectiv.

— Şi, vream să-i spun, cine te-a pus să faci pe scrupuloasa? dar înghiţii fraza şi o rugai să continue.

— Am aflat de logodna ta şi de rostul plimbării pe lună.

— Cum? De unde? Nu se poate! Noi ne-am lo-
godit în taină, iar Felix ţinea să nu comunicăm încă logodna; replica mea fu grăbită şi agitată.

— Abia acum îţi spusei că făceam pe detectivul, răspunse

Ofica, rugându-mă să-mi păstrez calmul.

— Ce e de făcut acum, cuminţenia mea?

— S'o urmărim metodic, o să ne cadă în cursă, ori cât de şireată se ţine.

— Aşa-i omul de bună credinţă, o întrerupse Floriano.

— Mai mult fanatismul decât buna credinţă; ei i se părea că ajunge să urmăreşti o ideie ca toate să-ţi meargă din plin. Lipsa de iniţiere în dedesubturile meschine ale însuşirilor omeneşti îi aduse multe surprize neplăcute. O pândeam cu fantezia noastră biciuită, pe Lia din toate unghiurile, comentând subiectiv aparenţele trădătoare.

Eu mai continuasem să-i pozez lui Felix; a- cum o făceam din curiozitate şi cu dorul de a mă şti văzută de ochii bănuitori ai mătu- şii; însă peste expansiunea tinereţii pusei rezerva pazei, murind totodată de ciudă că nu mă puteam întreţine cu Felix în neglijeul, degajat de preocupări cuminţi, al tinereţii. Lia ne a- nunţă într'o zi că va pleca să facă o vizită la o prietenă din vecini. Felix păru abătut. II întrebai ce-i lipseşte. O uşoară migrenă, răspunse el nervos; azi nu voi putea lucra, trebue să mă retrag de vreme, am nevoie de repaus.
Privirea îi fugea ca o minge, bătută probabil de conştiinţa încărcată. Ofica tăcea ca de obi-
185
ceiu şi îşi făcea reflexiile. După terminarea dineului, eu zisei, mai mult înclinată spre Ofe- lia: Ştii că nici eu nu mă simt bine? Hai să urcăm azi în cameră şi să ne facem corespondenţa.

—Bine! zise Ofelia, o fi vremea să răspundem la scrisorile cari s'au aglomerat.

Retragerea o făcurăm cu multă prudenţă. Văzurăm ivindu-se pe figura Liei o licărire de bucurie. Iar ochii lui Felix rămaseră fixaţi a- supra mea, parcă voia să-mi zică: „nu fugi, rămâi... am nevoie de tine!" Privirea plină de implorare nevinovată s'a întipărit adânc în sufletul meu şi abia atunci mi-am dat seama cât de mult îl iubesc şi că aş dori să-l scot din ghia- rele mizeriei în care s'a scufundat. Inima îmi bătea, parcă alarmând judecata şi sentimentul de ocrotire pentru cel care se prăbuşeşte.

Aşteptarăm să se potolească furnicarea servitorimii, continuă Stella; lăsarăm becurile aprinse apoi plecarăm tiptil, tiptil, învelite cu broboade pe cap, lăsând numai ochii şi nasul liber. Ofica procurase nişte pelerine vechi, ne învăluirăm în ele. In partea nordică a parcului era un chioşc dichisit frumos, cu oglinzi, cu vaze cochet gătite cu flori, proaspăt tăiate zilnic. Am intrat de câteva ori şi mi s'a părut că simt parfumul Liei imprimat în atmosfera chioşcului. Mi-am dat numai decât seama că

Lia se reţine cu multă plăcere, petrecând o parte din zi în acest colţ ferit.

– îmi repugnă scopul acestei plimbări, dar e nevoie, altfel demonul acesta ne trage pe

186

sfoară, bătându-şi joc de naivitatea noascră, şopti Ofelia.

– Ocolirăm căile principale şi o apucarăm pe lângă zid pe nişte poteci ascunse sub verdeaţă. Lima parcă ne rânjea a pagubă. Noi a- vansarăm cu sufletul strâns pe buze. Ofelia merse înainte, eu mă oprii, parcă auzeam voci omeneşti; mă pitii sub ocrotirea unui pom, O- felia procedă la fel. Vocile trecură; erau ţărani cu saci pe umeri; se ciorovăiau gălăgios. Mai merserăm dibuind până ce ajunserăm să vedem o dâră de lumină roşie ca o limbă de foc scoasă prin gura ferestrei. Ne speriarăm. Oprindu-n3, auzirăm un duo liric. Ramurile aplecate ascunseră cu discreţie goliciunea faptei noastre. Auzirăm râsul felinei, insinuându-se în noapte ca rugina, urmându-i dialogul ucigător de optimism al tinereţii noastre.

– Nu-mi place jocul acesta frivol, Lixi.

O recunoscurăm, era Lia, stăpână pe farmecele otrăvitoare.

– Cum? Mândria ta îţi dă voie să te compari cu vre-o femeie? Nu te cunosc, păpuşico, îi răspunse, cu glas schimbat şi neauzit de nimeni, Felix. Vertebrele îmi înţepeniseră iar pe ceafă simţii strânsoarea de cleşte a durerii.

– Un bărbat când e prea galant la complimente ascunde ceva!

– Ascunde foamea după tine, tu vrăjitoare care ştii să mi-o aţâţi fără să mi-o potoleşti...

– Lixi! vorbele tale azi sunt lipsite de sinceritate; mi-o spune raţiunea şi instinctul.

187

– Şi dacă ţi-aş spune că iubesc pe gâsculiţa aceia, ţi-aş vorbi pe plac?

Ofica mă prinse de mână, crezând că am să leşin; clipii din ochi înţelegând îngrijorarea ei.

– Nu, cu aşa ceva urechile mele nu sunt o- bişnuite; dar aş vrea o atitudine mai bărbătească şi mai convingătoare. Tonul face muzica, bănuiala e moartea sigură a dragostei... E departe să fiu încolţită de bănuială... cred că nu aştepţi dovezi.

– Lasă, păpuşico, vieaţa noastră e parfum, să ne bucurăm cu frenezie de beţia pasiunii!.. De ce întârzie azi desmierdarea ta? De ce picuri apă în vinul bucuriei?

– Când îţi ating buzele, mi se pare că simi otrava sărutării de logodnă, rămasă în colţul gurii. Lixi, ştii că gluma se întrece cu firea? Vreau otrava ochilor mei să ţi-o muşc în suflet! îmbrăţişarea mea de astăzi va fi dansul Salo- meei, Lixi! Prinde cupa cu nectarul vieţii mele, ăsta-i vinul care a

botezat toate extazele lumii; să bem, Lixi, clipa e a noastră!

Auzirăm clinchete de pahare, auzirăm, o, nu mai vreau să profanez povestirea cu trivialitatea faptei, auzirăm lupta cărnii într'un geamăt de bestie. Ofica cu chipul de stafie mă trase, repede, repede... scena n'o puturăm suporta. A- junserăm cu genunchii frânţi, tremurând ca după o baie de ghiiţă în camera noastră. Eu sughiţam mereu, Ofica mă potolea cu vorbe scumpe:

I88

— Şterge-1, Stella mea! nu face să te frământi pentru el; aşa-i vieaţa, numai decepţii!

Mă lungii pe sofa, cu faţa îngropată în perne, şi plânsei.

— Ce e de făcut? îi zisei Ofeliei.

— Stai puţin să chibzuesc! şi scoase de sub pelerină o cutie mică. O cunoscui. Ce vrei cu ea Ofico?

— Las' pe mine, acum reculege-te, nu e timp de pierdut. Vino cu mine.

Mersei, cu voinţa aproape în letargie. O urmai ca un câine muşcat de şarpe. Mă trezii în camera Liei. Cum ajunsei acolo nici nu mai ştiu. Ofica se repezi la sertare, căută prin toate colţurile. Mă gândeam: Doamne ce o fi vrând Ofica? Găsi în fine veriga cu cheile; încercă la biroul Liei, una câte una; în fine o nimeri pe cea adevărată. Deschise sertarele, le trase; păreau căscate ca nişte guri de fiară.

— Iat'o! strigă- bucuroasă Ofica şi scoase o cutie cu un teanc de scrisori şi un album. Mă aplecai spre Ofelia; îmi era şi mie curiozitatea aţâţată şi răsfoirăm împreună albumul, cu lăcomia omului flămând după adevăr. O, cât am regretat imprudenţa noastră! Mai bine era să fi rămas cu o singură descoperire, tristă şi dureroasă, nu însă atât de gravă. Ce credeţi că era în album?

Zeea clipi, ca o fiinţă neştiutoare, iar Flo- riano ridică umerii, cu ochii aţintiţi spre Stella; povestea ei abia acum îi prinse interesul.

— Sigur va fi conţinut ceva exotic, după cum
am cunoscut şi eu pe Cornelia, răspunse Fio- riano.

— Bine zici, părinte, numai unei femei exotice îi putea trăzni prin minte o bizarerie ca aceia.

— Şi ce era? întrebă Floriano.

— Albumul conţinea fotografiile cu descrierea timpului de dragoste a tuturor amanţilor Liei.

Floriano clipi încurcat; muşcându-şi buzele puse timid întrebarea: Şi?

— Ii trecurăm în revistă pe toţi amanţii Liei. Din notiţele făcute cu preciziune, aflarăm căruia cât timp i-a aparţinut şi cât a cheltuit ea sau cât apanaj a primit.

Stella îşi îndreptă privirea spre Floriano; el fu contrariat, se mişcă nervos pe scaun, pe când Stella tăcea şi-şi învârtea mătăniile ezitând.

— Vă produce durere amintirea? Nu continuaţi, vă rog, poate cu altă ocazie, zise Zeea, văzând-o pe Stella cercetând faţa lui Floriano.

Floriano aşteptă o clipă, apoi cu hotărîre bărbătească îi zise:

— Continuă Stella! Vreau să-mi torni apă clară în paharul certitudinei mele; şi eu am o pagină în acest album. Laţul de miere al acestei femei, curtezane fără marcă, mi-a strâns şi mie gâtul, sufocându-mă.

— Da, părinte ştiu. Erai alături de Franca Bianchi, de Leone Gaspardi, de Giusseppe Mon- tenuovo, etc., etc.

— O, femeie şarpe! bănuisem eu că-şi împarte darurile eu Bianchi, zise Floriano consternat. Eu o cerusem de nevastă; ea sări şi mă îmbră- ţişă, zicându-mi: şiretule, de amant eşti bun, de bărbat nu! Atunci, jignit în amorul propriu, am fugit, lăsând-o. Mi-am ales preoţia, ca un refugiu de meschinăria vieţii. Şi totuşi, i-am căzut în reţea mai târziu, când m’am convins că aproape toate femeile sunt uşoare. Cum puteam face altfel? Eram şi eu om, cu mizeriile mele! N’am ştiut însă că port nişte coarne respectabile şi puse de mizerabilul acela de Bianchi, care-mi era adversar politic, scriind nişte pamflete compromiţătoare la adresa mea. m

—Şi ce s’a întâmplat mai departe? întrebă Zeea, cu ochii ei blânzi.

—Ofelia luă albumul, încuie sertarele, puse cheile la loc, netezind toate urmele trădătoare. In camera noastră leşinai. Ofica mă frecă cu apă de Colonia pe frunte, mustrându-mă pentru timpul pierdut cu mofturi.

—Trebuie să procedăm repede, fă-ţi bagajele, Stella! Eu voiu face o vizită în camera lui Fe- lix şi o ştergem imediat.

—Unde Ofico?

—Las-o pe mine!

—Ce vrei la Felix?

—Nimic decât să-i pun albumul pe masă, să-i deschidem ochii nenorocitului aceluia, iar fonograful, pe care l-am luat cu noi să înregistreze scena din pavilion, va mărturisi despre cunoş- tinţa noastră asupra faptelor nesocotite ale a- manţilor.

Ofelia dispăru, fără să mai pot comenta dacă procedează corect. Eram obişnuită să fiu la discreţia ei. Strânsei în grabă lucrurile, le vârâi în geamantan şi, pe când Ofelia se întoarse, fui gata.

— încotro o luăm acum în cap de noapte, O- fico?

-— Hai, nu mai zăbovi cu întrebările!

Mă prinse de braţ, luarăm geamantanele şi grăbirăm pe scări, ca două fantome. In grădină, spre marea mea surpriză, ne aştepta o maşină. Grăbirăm la o gară din vecinătate, acolo erau vehicule aeriene. Urcarăm repede şi peste zece minute eram în Torino. Adresa o dase Ofelia pe cea dela pensionul nostru. Va să zică îndărăt de unde plecasem cu o lună mai înainte, pline de entuziasm şi optimism. Mater Emilia, ea era de serviciu, ne primi cu mirare.

— Ce vi s'a întâmplat, fetiţelor ? Sunteţi parcă scăpate din puşcărie.

— Aproape aşa-i, dragă Mater. Slavă ţie Doamne că am scăpat tefere, zise Ofelia.

Ne primirăm celula veche şi aci avurăm o scenă impresionantă. Ofica mă cuprinse în braţe şi-şi dădu curs liber emoţiilor strânse sub coşul pieptului. Acum era nevoie s'o încurajez eu. Nu-i găsii în grabă motivul izbucnirii sentimentale. La urmă, potolindu-se, mi-a spus că şi ea îndurase o mare decepţie. Iubise în taină un tânăr pe care-1 văzuse în capela mănăstirii noastre. Nu ştia cine e acel efeb de statură voinică, cu plete blonde; spre nenorocire, îl găsi

in album şi abia atunci află că se numeşte Flo- riano Luce.

— Adică eu, Stella?

— Da, părinte, erai tu în inima Ofeliei şi în albumul Corneliei.

— Ce coincidenţă, ce coincidenţă, izbucni Flo- riano şi sări de pe scaun, frângându-şi mâinile

— Cum Ofica avea darul să-mi determine acţiunea, continuă Stella, e uşor de înţeles că ambele ne declararăm gata să primim ra.^a călugărească, scut contra tuturor atacurilor pe care ar fi încercat Lia să le pună la cale împotriva noastră. Ofica înclina de mult pentru vieaţa monahală. Dragostea îi deslegă destinul. Ne călugăririăm iar peste câţiva ani furăm trimise în Indii, ca misionare.

— Unde-i Ofelia acum? o întrebă Floriano, emoţionat.

— Ofelia, Ofelia? Sărmana mea Ofelie... a. murit de febră palustră, acum vre-o cinci ani...

— Aveai o convingere creştină, soră, nu-i aşa, altfel nu-ţi alegeai rasa pentru o vieaţă întreagă ? o întrebă Zeea.

— Avusesem ceva, mai mult prin sugestiile Ofeliei şi atât cât mi-au format-o prin educaţie călugăriţele; convertirea mea s'a produs în urma zguduirii sufleteşti.

— Ca să ai o credinţă puternică trebue să fi îndurat o durere mare.

— Cu toată infidelitatea lui Felix, ini se pare, îl iubeaţi încă, zise cu duioşie Zeea.

— II iubesc pentru tot restul vieţii. Privirea
lui cea din urmă a rămas răstignită alături de logodnicul nostru, Iisus Christos, pe pieptul meu. Mi-am schimbat felul de vieaţă, am scormonit în adâncimile virgine ale solului meu sufletesc şi am scos tezaurul, punându-1 cu evlavie la picioarele lui Crist, unde mă aşteptau cei săraci cu duhul şi goi cu trupul. Vieaţa de misionară e grea şi plină de spini; i-am smuls unul câte unul cu degetele însângerate; astfel am ajuns să schimb dragostea pentru macii roşii ai plăcerii cu devotamentul pentru crinul alb al muceniciei. Mi-am împlinit misiunea din necesitate sufletească, din convingere adâncă în confesiunea mea!

Zeea se ridică, se apropie de Stella, o îmbră- ţişă, sărutând-o pe frunte.

—O, cât te înţeleg, soră! Ce nobilă e pasiunea pentru alinarea durerilor. Continuă mai departe; sunt multe răni de vindecat!

—Scutură-ţi sufletul, Zeea mea, de impresiile cari te-au cuprins cu durere. Şterge, şterge orice urmă de suferinţă care n’are loc în lumea noastră! Credinţa nouă va răsări din muncă, nu din ignoranţă. Sămânţa creatoare e fecundată de avânt şi de bucurie; fructul va fi fericirea eternă a întregii omeniri..

După un somn petrecut între fraţii îngeri, Lu- ciglio se trezi, aducând iarăşi soţilor mulţumirea, prin prezenţa lui fermecătoare.

Zeea îşi contempla copilul. Frumuseţea lui
194
strălucitoare alungă praful icoanei văzute în casa lui Darsen. Povestea mai stăruia în urechea Zeei doar ca un cântec vechiu. Simţurile ei se concentraseră asupra vieţii, create de puterea cosmică a iubirii. Judecata căuta să pătrundă cu lumina adevărului minunea operii sale. Credinţa nouă va naşte din muncă, zise Marte şi Zeea repeta fraza în gândul ei. Totul e o muncă fără sfârşit. Unde-i atunci repausul?

—In mulţumirea sufletului! îi răspunse Marte, auzind gândul Zeei. Atunci avem pe Dumnezeu alături de opera noastră, binecuvântarea lui e mulţumirea sufletului! Asta-i clipa de re-paus! Pregăteşte-ţi sufletul, Zeea, astăzi îşi tră- eşte lumea veche ziua cea din urmă.

Marte observă semnalul de înregistrare. Ma- rius chema familia.

—Ce e dragul meu? întrebă Zeea tulburată.

—Să mergem, Zeea, Marius anunţă dorinţa tatălui de a ne vedea lângă el.

—Ah! sărmanul meu părinte! O fi suferind mult.

—Nu te speria, Zeea, suferinţa îi va fi alinată în curând.

—Presimţi vre-o catastrofă, Marte?

— Să mergem Zeea, Luciglio va rămânea în grija doicei de metal.
*
*

Fidias, resemnat, zăcea în spital, sub îngrijirea devotată a savantului său fiu, Marius. Un acces de cord îl doborî fulgerător. Marius puse la
contribuţie toată arta medicinii, pentru salvarea veteranului. Dorea să-i lungească firul vieţii măcar până la instalarea lumii noui. Dar toate fură zadarnice. Desnodământul se apropia inevitabil.

Zeea şi Marte sosiră la căpătâiul muribundului. Fidias îşi păstră seninătatea obişnuită.

— Scumpul meu părinte, suferi?

— Nu, copiii mei, mă simt aşa de bine şi de
uşor, parcă sunt fără materie. Faptele mele au venit albine la stup; zumzetul îl aud... un delir muzical. Marius, Zeea, veniţi mai aproape şi priviţi şi voi prin deschizătura aceia pe care au rupt-o îngerii în bolta cerului... Uitaţi-vă să vedeţi şi să recunoaşteţi drumul pe unde plec a- cum... Drumul e presărat cu argint... şi plouă... plouă flori... Roi de flori îmi scutură scântei... drumul e moale,.... e cald.... e uşor... uşor... u...- şor

Privirea de lapte, aţintită în neant, fu acoperită cu mâna de trandafir a Zeei. Marius îi u- mezi buzele cu un lichid înviorător, nu cumva să rămâie o fărâmă de durere în corpul de atlet al părintelui iubit. Marte avu grijă ca clipa monumentală să rămâie imprimată, grăitoare posterităţii. Pacea se aşternu cu zâmbet pe faţa albă a lui Fidias. Copiii îl priviră cu regret şi cu dragoste. Marte căută să înviorează, cu privirea lui sugestivă, pe Zeea, să nu fie prinsă şi zguduită de emoţii inutile şi otrăvitoare.

— Sufletul îşi va continua ruta lui, ca un as
tru, şi de acum înainte. Faptele îi erau mari, memoria rămâne eternă. Adio, părinte creator de minuni, adio Fidias! zise într’o clipă de reculegere Marte, fiul stelei, apreciind steaua Pământului.

Tot în aceeaş zi, în acelaş spital, în urma unui accident de explozie dela fabrica de alcool, muri Priboia.

El chemă pe Marius, rugându-1 s’o anunţe pe Claudia, care se afla la Paris. Marius dădu ordin să se cheme la radiopost soţii Capinelli. Răspunsul sosi, că soţii sunt plecaţi în voiaj pe Coasta de Azur. Marius stărui să-i cheme dar toate fură în zadar. Nici un semn din partea soţilor, iar vieaţa lui Priboia scădea vertiginos. Marius, văzând că nu mai e nimic de tăcut, rămase lângă patul omului nenorocit. Priboia ha- lucina, având aiureli fioroase. O chema pe Claudia şi o blestema. Intr’o clipă

lucidă recunoscu pe Marius, îl rugă s’o ierte pe Claudia şi ceru să-i fie transportat cadavrul în mausoleul cel nou, ridicat la Polul Nord. Pe Marius îl surprinse neplăcut această dorinţă; locurile erau rezervate pentru oamenii cari au trăit şi muncit pentru idealurile omenirii şi cu alt trecut decât Priboia. Insă, odată cererea rostită, ce putea face Marius decât s’o accepte. Era vorba de liniştirea sufletului unui muribund.

Chinurile fizice i le potoli Marius, rămaseră cele sufleteşti, asupra cărora n’avu nici o putere. Pe faţa lui Priboia rămase ca un stigmat întipărit zbuciumul şi criza interioară. Şi ca o iro

yg x C) *j

nie a sorţii, cei doi Romani fură aşezaţi în mausoleu alături, în locurile numerortate 1 şi 2.

#

« #

Tăciunii mai fumegau încă, ici colo câte o limbă roşie îmbucase suluri de piatră şi grinzi. Bârne roase, ca nişte braţe mutilate şi leproase ieşite din trupuri stâlcite, parcă implorau cerului amnistie. Movile de jăratic îşi etalară sclipiri de aur, iar cenuşa, ca o mamă iertătoare, învelea cu antereul gri goliciunile stridente.

Focul se potolea mereu, lăsând scrisă pe faţa pământului, ca o pagină de biblie enormă, istoria omenirii în urma cataclismului provocat.

Poporul a fost trecut prin selecţionare: cei botezaţi plecând cu casele-nave în stratosferă, iar pleava rămânând să isce focul îndărătnic, să şteargă urmele supărătoare şi să schimbe infernul de până ieri în raiul de mâine.

Cerul părea stropit cu pete de cerneală, formând o dantelă de umbre cu desen capricios: linţoliul Terrei. Numai luminile licăreau ca un stol de scântei zburătoare.

Mucenicii lumii noui preschimbară massa diformă de odinioară a Pământului într’o grădină feerică.

Aeronavele aterizară pe solul de flori şi pluşul ierbii, cu dragostea copilului pentru căminul natal.

Odată cu nivelarea Pământului, s’au luat măsuri pentru anihilarea curenţilor producători de cicloane. Vitregia Saharei se înfrânse, primenin-

du-i-se atmosfera artificial, cu ajutorul canalu- rilor şi furtunilor improvizate prin curenţii e- lectrici. îmblânzirea stihiilor naturii fu opera cea mai grea de realizat, reclamând studii şi intuiţie genială din partea specialiştilor. Era o întrecere virilă de spontaneitate creatoare.

Omul pătruns de spirit, omul pregătit prin convingerea matură şi-a luat rolul cu demnitate, în celula idealei organizaţii,

bazată pe principii adânc umane.

Altruismul, imboldul de a munci pentru interesul comun, a răsărit în suflete ca o floare miraculoasă. Un fanatism nou şi viguros ocupă locul egoismului, maladie care a cangrenat şi deformat spiritele atâtor milenii dearândul...

O bucurie mişcătoare îmbrăţişă inimile la reîntoarcere. Era învierea conştientă a vieţii, care sfărâmase cu luciditatea raţiunii tiparele vechi, mutilatoare de evoluţie naturală.

Se cerea o nouă reformă linguistică. Popoarele unite prin concepţia de vieaţă raţională simţiră nevoia de imitate şi în grai. Propunerea lui Marte să se adopte limba Marţienilor fu primită cu entuziasm. Limba nouă, scurtă, concisă şi expresivă avea darul de a exprima, prin mu- zicalitatea-i particulară, toată gama sentimentelor.

Ziua, jună diafană, urca pe culmea de aur, cu şorţul de lumină sufulcat la brâu, treptele în- vălite cu purpură. Ingenunchie. Pletele-i de foc

scuturau pulbere incandescentă. Prinse cu mâna de sidef nourul de spumă, ca un burete şi şterse impurităţile nopţii de pe geamul albastru, prins în cadrul de argint al orizontului... Buretele se îmbibase cu praful indecenţei şi fu stors cu ciudă fulgerătoare, lăsând să cadă pe văzduhul moleşit leşia purificatoare.

Jos pe Terra cu înfăţişarea înoită, palpitaţia ritmică zvâcneşte seducătoare; e marşul muncii, cântat cu frenezie de metalul pus în serviciul umanităţii. Roţi de oţel fac viraje ameţitoare; braţe puternice ridică fără surmenare blocuri grele; guri de foc scuipă jar, iar suluri cu neteziri de oglinzi execută sprintene valsuri pe pântecul materiei incandescente... Supunerea de sclav a materiei, asprimile netezite cu îndemânare de raţiunea omului colaborează până la identificarea naturii cu omul.

Nu-i risipă de energie, nu-i ucidere fără socoteală a timpului. Mecanismul muncii corespunde fizicului.

Pe platforme uriaşe, zidite cu prevedere pentru toate urgiile vremii, din materii neinflamabile, cu vid despărţitor şi izolator, se con- struiră fabrici, ateliere şi case pentru scopuri sociale. Produsul muncii nu era efemer; cutii speciale cu pereţii indestructibili, asiguraţi şi prin stratul zidului, păstrau valorile, executate cu fanatism de mâinile muncitoare, pentru posteritate,

Lumea mecanismului zburător îşi găsi rostul.

– Cum te simţi, frate Antonio?

– Admirabil, frate Basilio! Am senzaţia că

plutesc. Observi tu, frate, carnea noastră şi e- piderma nu mai au evaporarea urît mirositoare de până acum.

– De sine se înţelege, frate Antonio; în timpul când eram closete ambulante, nu e de mirare că se ţineau paraziţii orbiş de noi. E de neînchipuit cât a suferit omul. Ameţesc numai gândindu-mă la ce ascensiune ajunserăm, parcă peste noapte.

– De multe ori simt şi eu nevoia să-mi pipăi membrele, să simt că-i aevea minunea. A- desea mi se pare un vis frumos şi mi-e teamă de trezire. Şi instinctul s'a subtilizat, nu mai vorbesc de firea care şi-a pierdut toate însuşirile vechi. Am un flux de bunătate în suflet de parcă vrea să se reverse!

– Şi bucuria s'a cristalizat, emoţiile frumoase şi nobile se succed instantanee, iar calmul, pacea internă, e ca un soare în suflet: luminează şi încălzeşte.

– încrederea în puterile tale creşte din clipă în clipă, numai privind în jurul tău şi văzând opera magistrală, ieşită din chibzuiala omului. Uite, aici suntem numai doi şi munca noastră, fără zor şi surmenaj, echivalează cu munca de ieri a sute de braţe chinuite, zorite, ca apoi la urmă bietul muncitor să iasă gol, flămând, demoralizat, abrutizat din fabrică şi să se retragă într'un cămin întreţinut neigienic şi să-şi expună bietul trup ostenit haitei de paraziţi, ca să nuntească bestial pe spinarea lui roasă şi altfel de mizerie.

– Ăştia au fost părinţii noştri, ăştia eram şi noi, dacă visul marelui vizionar, Fidias, nu devenea realitate!

– Frate Basilio, te rog citeşte comanda luminoasă cu indicaţii trimise dela centrală.

– Asculţi Antonio?

– Sunt atent.

– Una, două... trei: Rdicaţi macaralele!

– Gata!

– Una, două... trei: Dirijaţi formele la uşa furnalului!

– Gata!

Uriaşa gură de foc împroşcă văpaia spumoasă în forme suple. Abia în câteva clipe toatî plecară, ca nişte ţigări de foi aprinse şi vârîte în guri de fier. Furtuni cu vapori paralizară căldura izbucnită în urma aurului topit.

Un sunet invizibil le ordonă repaus. Antonio şi Basilio intrară în cabina cu duşuri, îşi reîn- viorară corpul, în timp ce muzica le încânta sufletul.

– Singur controlul gândirii şi al vorbelor e ceva cu care te'mpaci mai greu, din toată reforma noastră ideală.

– Să nu crezi, frate Basilio. Trebue să te obiş- nueşti că toate acţiunile şi vorbele tale sunt înregistrate, sunt controlabile şi vizibile. Pentru disciplina sufletului nici că

s’ar putea un mijloc mai puternic.
— Şi religiile de până acum, toate au recurs la acest mijloc, dar omul a fost mereu ingrat: ceea ce n’a văzut n’a crezut, confirmă Antonio.
— Cât e de educativ să-ţi faci mereu priviri retrospective; Cu timpul, judecata se formează
202
şi tu singur ai posibilitatea să-ţi formezi caracterul.
—La formarea caracterului mai contribue dozajul de minerale şi compoziţia serului injectat.
—Asta-1 priveşte pe naşul-doctor. El ne analizează compoziţia organică şi funcţiunea glandelor şi el formează, după necesitatea statului no- tru, indivizii şi caracterele.
—Ah! ce măreţ e, frate Antonio, să trăeşti în deplină siguranţă. Ce ucigătoare de suflet a fost până ieri goana nebună după o bucată de pâine, după un locşor să-ţi întinzi oasele. In familie şi în dragoste, groaznicele decepţii şi drame cât n’au frământat sufletele obidite..
—Când oficiezi cununia, frate Basilio? Ce pereche potrivită ţi-a sortit stăpâna iubită, preşedinta Zeea!
—Mi se pare odată se va celebra a noastră cu a celorlalte 99 de perechi, răspunse, cu ochii strălucitori, Basilio.
—Asistentă va fi toată suflarea întregii noastre societăţi cooperative, îl ferici Antonio.
—Nu e mai bine aşa, frate Antonio, să treacă soţii prin analiza comisiei de experţi? Aşa cred şi eu că vei avea o tovarăşă potrivită firii şi caracterului tău, nu ca pe vremuri, când întâmplarea îţi amesteca, ou cel mai capricios hazard, cărţile şi erai silit să-ţi duci vieaţa însărcinată cu încă o povară, adesea insuportabilă, sau să-ţi schimbi tovarăşele, cum ţi-ai schimba cămăşile de noapte.
203
—In felul acesta, adăugă Antonio, şi iubirea urmează ca ceva firesc, potrivindu-se prin calcule precise ce se atrage şi ce se respinge.
Semnalul fu auzit, ca o comandă dulce, de cei care şi-au destins pentru câteva clipe încordarea creerului, fixată pe munca cu răspundere.
—Ştii, Antonio, când mă apropiu de locul meu, alături de maşina asta frumoasă, simt o evlavie şi-mi ador roţile harnice, şuruburile cari strâng energia metalului, ca nişte gânduri cari disciplinează firea.
—Le iubeşti, Basilio, fiindcă produsul fiecărei clipe e copilul mâinilor noastre. Şi ce îşi iubeşte omul mai presus de toate decât opera sa, fie materială, fie spirituală! Divină este creaţia noastră, zise cu elan Antonio, aplecându-se cu luare

aminte asupra voltmetrului.
*
*   #

—Ai terminat coroniţa de flori, soră Gelina?

—Mai am doar s'o închei şi o sută aşteaf tă, cu o întrecere luxoasă de culori, pline de verva tinereţii, ziua botezului, răspunse Iulia, o fată brună şi voinică.

—Va ieşi din comun ziua de mâine!

—Ca toate manifestările lumii noui. Simplitatea şi sinceritatea ridică valoarea originalităţii. Cămăşuţele au trecut prin numerotare?

—Da, stau pachete, pachete, cu etichetele fiecărei familii. Aştept ordinul dela centrală să le pun în cutia de expediţie. Ştii, soră Iulia, aş avea plăcerea să-i fac eu aparte o că-măşuţă brodată şi garnisită cu funtuliţe, una

aşa gigea pentru Luciglio; nici c'am văzut vre-o dată un înger mai frumos!

—Nu-i voie, soră Gelina! Preşedinta noastră nu se distinge prin nici un semn exterior de noi toate câte suntem membrele cooperativei... Parcă ea ar fi mama omenirii!

—Adevăr grăeşti, soră bună; ori nu prin ea s'a deslegat punga cu gunoi întâia oară? Iţi dai seama ce sarcină mare s'a luat de pe umerii noştri ? Ce eram noi dacă nu eternele vestale, a-ţâţătoarele cu diferite mijloace ale foamei pământeşti, a focului care a mistuit toată truda mâinilor însângerate?..

—Organizaţia separată a clasei femenine a fost la timp venită.

—Femeile, în secolul din urmă, se luau la întrecere cu bărbaţii prin acte morale şi imorale. Era regretabilă expunerea fără jenă a calităţilor neselecţionate, din partea ambelor sexe. Fii atentă, Iulia, semnalele luminoase aduc ordinul centralei!

—L-am şi executat, îţi mulţumesc soră Gelina.

—Erau mereu conflicte între sexe, în urma diferenţierii firii, caracterului şi educaţiei. Ştii, soră Iulia, găsesc extraordinar de cuminte întocmit programul educaţiei copiilor. Mă gândesc la era trecută, când pentru toate meseriile şi împlinirea anumitor funcţiuni se cerea pregătire şi clasificare riguroasă, pe când ca să fie cineva soţie şi mamă n'avea nevoie de nici o pregătire specială. Ignorarea fără ruşine a

misiunilor acestora a produs haosul de până ieri al vieţii sociale şi familiare.

—Cum ţi se pare vieaţa în ansamblu privită, Gelina? deşi întrebarea nu-i la locul ei pusă. Ar fi o judecată prematură să tragem de acum concluzia faptelor săvârşite abia în zorile unei

societăţi.

— Cu toate astea, ziua bună se cunoaşte de dimineaţă. Odată ce avem un ideal, îşi are şi vieaţa rostul ei bine stabilit. Singură râvna pentru perfecţiune va conduce sufletele cu mai multă tenacitate ca până acum.

— Suntem însă departe de perfecţiunea adevărată.

— Ce alt scop avem decât s’o căutăm, dragă Iulia, deşi, câtă vreme la naştere ni se împarte şi biletul cu numărul locului în mausoleul dela Pol, nu vom putea atinge desăvârşirea.

— Să n’o iei aşa, Celino! Oricât de frumoasă e ziua şi nenumărate plăcerile spiritului, totuşi ajungi spre seară, când stelele îşi vâră ochii de argint prin perdeaua de catifea, de un albastru parcă otrăvit, iar soarele îşi lasă sărutarea ca o pecete portocalie pe fruntea zilei, să părăseşti acest peisaj fermecător şi să simţi nostalgia somnului, aducătorul de energie nouă şi destindere totală. Eu astfel consider şi somnul morţii: un timp aducător de noui energii pentru spiritul extenuat.

— Nu, Iulia, eu sunt de părere contrară. Extenuarea, surmenajul, deşi acum s’au redus mult, existenţa lor dovedeşte totuş lipsa perfecţiunii. Puterea spiritului trebuie să domine

materia, unindu-se pentru eternitate cu forma ei perfectă. Somnul unei nopţi va trebui să înlocuiască somnul morţii. Vieaţa rezistă timpului în germenul minuscul; de ce n’ar rezista etern într’o formă care şi-a făcut evoluţia cu ajutorul acestui spirit de esenţă divină?

— Trăind şi continuând vieaţa în condiţiile ştiinţei adevărate, vom ajunge să desbrăcăm una câte una din însuşirile pământeşti, spiritualizând toată compoziţia materială a fizicului nostru.

— Vrei să zici că vom fi o metaforă sonoră, sau ca soarele, numai un ochiu, un trup de lumină, răspunse Gelina isprăvindu-şi lucrul.

— Să mergem în cabină, semnalul muzical ne invită la clipele de repaus, zise Iulia.

*

* #

înălţimea era ameţitoare şi prăpăstioasă, urcarea grea şi anevoioasă. Stâncile, ca nişte pumni de giganţi, strângeau duritatea energică a pământului.

Fiorduri de granit îşi ridicau frunţi tăioase, sfâşiind zenitul, ca nişte aripi de aquilă uriaşă. Ochiul de cer şi de mare era prins în câte o deschizătură, brutal scobită de urgia timpului. Stânca grăia, stânca era utrenia rostită prin răbdare Cosmosului.

Floriano şi Stella di Serra străbăteau desişurile negre,

într’o pădure de stânci monumentale.

Misiunea lor era de a scotoci, prin toate cutele Pământului, fărâmile din materialul uman, risipite prin locuri tăinuite.

Mijloacele confortabile ale tehnicei nu puteau străbate cu uşurinţă capriciile stâncoase, rămase încă intacte. Ei călcau cu luare aminte trepte meschin dăltuite, în templul etern al naturii creatoare.

– Priveşte, Floriano, terasele acestea de piatră parcă sunt nişte altare păgâne şi uite cum se scurge izvorul, ca un argint viu, prăvălindu-se cu soarele prins în curcubee fluide. Uite şi vieaţa cum se înfige verde în solul cremene; e o podoabă pusă în taină de mâini îngereşti. Stăruinţa muşchilor, ca un pluş inimitabil, mă impresionează. Vezi, Floriano, ce mare pedagog ne este natura!

– Da, Stella, e mare pedagog şi totuş noi am deviat, diformându-ne şi fizicul şi spiritul. Stâncile sunt aici aproape de cer, la locul lor. Odată ce noi le-am rostogolit, tulburându-le contemplarea eternă a infinitului, zidindu-le în temple, ele s’au răzbunat, au supt sângele omului care şi-a făcut şi adăpost din umbra lor pietroasă.

– înfige bine cangea de fier în creasta aceia, Stella, altfel îţi pierzi echilibrul.

– Am s’o înfig, şi aşa echilibrul nostru e numai o iluzie, călcând vârtos pe teren moale. Ei, Floriano, ce greu e să fii paraclisierul care stinge luminile după o vecernie cântată fals!

– Eu bine văd că am bătut cânepă în urzeală de mătasă. Ce-mi mai rămâne de făcut decât s’o pun covor sub picioarele de îngeri, de

parcă nici n’ating pământul, ale generaţiei noui.

– Tu nu vezi, Floriano, ce adevăr ai spus. făcând o compoziţie de stil. Nu sunt locatarii văzduhului oamenii de azi?

– Stella, prinde mai vârtos cangea; eu ameţesc uitându-mă cum atârni ca un fluture pe peretele prăpăstios. Mi se pare mie că ne alegem cu o pagină romantică din toată excursia noastră...

– Ce zici, Floriano? Unde crezi tu să găseşti prin văgăunele astea pui de om?

– Uite, nici nu sunt prea departe; vezi, colo la cotitura aceia, răsare floarea de munte a fumului; acolo sunt oameni. Dar unde au rămas cercetaşii noştri, nu s’au rătăcit cumva?

– Nu, Floriano, iată-i, vezi, apare câte un cap ca nişte bulgări strălucitori, sunt ei. Va fi bine să ne controlăm aparatul electric, poate să fie bandii sau canibali şi parcă o să-i văd paralizaţi şi tremuraţi de puterea invizibilă a curenţilor. Mai stai, Floriano, să admirăm panorama ne mai văzută de

feerii şi să-i aşteptăm să a- pară cu toţii, sărmanii cercetaşi.

—Frumuseţea incomparabilă a acestui peisagiu, să-ţi spun sincer, Stella, mă răscoleşte, devin sentimental şi nu-i admis în misiunea noastră să-şi vâre dracul coada!

—Eşti uneori aşa drastic, Floriano, încât parcă regret plecarea şi tovărăşia ta! Eu simt o pace în suflet, contemplând frumuseţea binecuvântată a naturii. Găsesc că e un sacrilegiu şi numai devierea gândului dela acest tablou, fără amestecul sentimentului prin prăpăstiile păcatului.

—Nu fii ipocrită, Stella. Nările tale se dilată senzual, iar buzele parcă îmbie nectarul, ca floarea în legănarea răscolitoare de parfum a vântului. Ce mai avem de pierdut, Stella? Misiunea de apostol merge alături de pericol şi bucurie. De ce n’am profita să ne mai înflorim zilele câte le avem? Cortina se lasă odată, ori joc dramă, ori comedie. . ....

—Nu, Floriano, ar trebui să mă simt jignită de nesimţirea ta; îţi ştiu inima bună, sunt un caracter slab şi asta-ţi scuză lipsa de politeţă. Tu nu-ţi preţueşti vieaţa la justa ei valoare! Iar cât priveşte convertirea mea, argumentele a- duse se sfarmă ca valurile mării. Eu n’am să tămâiez altarele lui Eros niciodată! Nările mi se dilată de emoţiile interne, provocate de mirajul fenomenelor naturii. Vezi razele, ca miriade minuscule scântei; în fiecare e o fărâmă din sufletul meu; cu vioiciunea strălucirii mă risipesc pe mare, adorând magica putere a soarelui. Vezi fâşia aceia culcată pe apă ? E ca o pană de argint viu, iar mişcarea valurilor stă încremenită într’o sculpturală unduire. Ţi se pare un câmp de oţel moale p^ste care a păşit Dumnezeu, lăsându-şi urmele albastru întipărite. Poate am venerat mai fanatic tablourile sculptate de toate anotimpurile decât icoana Născătoarei şi a Fiului ei, Mântuitorul nostru.

—Te scapă împrejurarea colaborării noastre, altfel s’o ştii, Stella, cuceririle la femei se a

jung cu fapta şi nu cu argumente, ţi-o spun din experienţă.

—O, Floriano, eşti un satir! Ce va să zică omul lipsit de ideal!

—Nu-i asta, Stella, e firea care pune stăpânire pe simţurile noastre.

—Dă-mi voie să rostesc o rugăciune pentru liniştirea sufletului meu...

Stella, ridicându-şi ochii, nu mai văzu pe Floriano, dar i se păru că aude mugetul sugrumat al stâncii. Se ridică speriată, făcu un pas. Stânca îşi întindea braţ de piatră spre mare; alta se ridică ca o insulă fără stăpân. Jos în apa de cleştar se născu un inel... inelul se’nchise cu altul şi altele jucară pe

unda moale, ca o poală pririsă într'un vârtej de beţie. Stella rămase cu respiraţia îngheţată pe buze, privind gura de inele care înghiţi, într'o pace înfiorătoare, pe Floriano.

Stella îşi smulse şiragul de mătănii dela cingătoare, sărută crucea şi o asvârli, din înălţimea de azur, în urma fluidă a fostului misionar. Şiragul de chihlimbar făcu viraje străpunse de razele soarelui; păru ca o cunună de foc, trasă de crucea de aur spre fundul albastru şi tăi- nuitor.

Stella îngenunchie pe lespedea care mai reţinea ceva din dogoarea unui om mistuit de focul sângelui rebel. Rugăciunea fu simţită, fiind convinsă de puterea-i miraculoasă:

—Pater noster qui es in coelis... et ne nos indu-
cas in tentationem, sed libera nos a malo, Amen.. sună clar în vibrarea eterului virgin. Stâncile se îmbibară cu fragmentele rostite în tremur sufletesc. Verbul pătrunse în ochiurile de piatră, culmea superbă cuminecându-se cu mirul rugăciunii..

Zeea se trezi. Cineva ciocănea. Sunt bătăile inimii? Nu. Sunt potolite. Floarea ochilor bău roua sărutărilor albe. Cap închis în purpură, tu mă chemi? Culoare întrupată în minune, tu mă'nfiori? Zeea, grea de miresme, părăsi patul alb. Trezirea se prosternă germenului zilei.

— Coasta mea, ruptă din stea, vino! aurora te cheamă. Vino, Marte, mirajul e desăvârşit! Uite... uite, vezi colo la răsărit, o pasăre enormă zidită din mărgele de rouă? Mărgea cu mărgea cuprinde sori împrăştietori de curcubee... Unde-i gâtul?.. Iată-1! Arcul născut din perfecţiune şi-a vârît cioc de lumină în strălucirea nemărginirii. Aiurează firea, Marte!.. Vedenia se înseninâ cu focuri vii. Marte, lumina mea! deschide poarta mirajului să mi se întoarcă porumbelul sufletului, cu ramurile adevărului...

—. Soţie candidă! Pasărea cu trup de măr gele e pasărea vieţii omenirii de odinioară. Mărgeaua lacrimilor poartă raze de suliţi din durerile trăite. Purpura văzută în joc de culori sunt picăturile de sânge nevinovat vărsate. Arcul e drumul care a suit culmile biruinţii şi când se înoeşte din mâna lui Dumnezeu, cu adâncimi de izvoare.

2i3 iesassasisaigsasssggsegsg^^

—Nu cumva e porumbelul duhului sfânt?

—Nu. E pasărea Phonix, răsărită din pro- pria-i cenuşă! E zbuciumul omenirii... e munca!

—O, Marte! Glasul tău a sunat în timp, ca o trâmbiţă de arhanghel, gândul a răsărit îa floare; ogorul te-a proslăvit, dând strălucirii tale fructul iubirii!

—Mana sufletului meu reînoit, primeşte tovărăşia strângerii de mână, plec, datoria mă cheamă.

—Du-te, nimbul iubirii mele te va împrejmui!...

—Ce faci sora mea? O, ce schimbată eşti!.. Zeea, figura ta e ca icoanele sfinte cu patină din polenul mirezmei. Ochii par ca jarul pe gura cădelniţii spiritului, iar privirea răspândeşte fum de ambră... O, sora mea... tu întruchipezi minunea secolului. Ce putere te-a fermecat, transf igurându-te ?

—Iată izvorul farmecului meu! Priveşte leagănul unde mă reînoesc ca o poveste fără sfârşit. Iubire şi copil, muncă şi nădejde, o, voi zâne răspânditoare de har ceresc, fiţi binecuvântate!

—Mă înfioară belşugul grădinii tale, tu regina reginelor, sora mea!

Bucură-te de roadele zbuciumului tău, avântul sufletului îţi aduce elanul: adiere mângâietoare în spasmul ideilor cucernice...

—Poporul tău îndărătnic nu-i cu supunere, frate chinuit?

—Nu, soră, munca e grea şi lungă. Cine vrea să renunţe la zdreanţa vieţii, sfârtecată de pasiuni meschine? Botezul vine ca o mântuire. Cei excluşi poartă revolta şi nesupunerea.

—O, şi mulţi sunt cei de stânga, frate iubit!

—Vom învinge şi rezistenţa lor, cu răbdare, doar e vorba numai de o singură generaţie şi de progenitura ei, pe care vrem s'o împiedecăm. Am venit să te iau, Zeea!

—Unde, Marius?

—La trecut, la rădăcina existenţii noastre... Azi se împlineşte anul dela moartea tatălui, să mergem să-l vedem. Astă noapte somnul ml ocolea, am avut timp să revizui trecutul. M'a apucat o nostalgie să fiu în apropierea lui... o fi vre-o necesitate a sufletului?

—Ceva te nelinişteşte, frate? Gândul morţii e copilul melancoliei. Fii tare, nu-i zid care să nu cadă când ideia îl ciocăneşte! Cu ce ai venit, Marius?

—Racheta ne aşteaptă pe terasă.

*

*

Mausoleul, ca un templu pentru relicve, sta pe câmpul alb: coroană de metal, încins cu un chenar, încrustat cu alfabetul de culori. Limbi de lumini colorate parcă îşi potoleau focul pe zăpada cu cristale radiatoare de minune rece. Frigul îmbrăţişase mut, cu braţe glaciale, imperiul păcii. Liniştea, gătită în alb, prăznuia la masa veşniciei. Mausoleul, cetatea morţilor în puterea gerului, era ca un labirint cu imense culuare. Bure de sticlă groasă acopereau corpul neînsufleţit, la ale cărui picioare stătea o cutie

din materie indestructibilă, cuprinzând istoria răposatului dela naştere până la moarte; filmele vorbitoare îl ţintuiau pe om ca un ochiu de controlor neobosit.

Pe plăci albe, numerele negre aşteptau cu răbdare glacială sosirea avutului, asupra căruia vor veghea ca nişte paznici, afirmând nemurirea.

Frigorifere speciale reduceau temperatura la 80° minus, un mijloc favorabil pentru conservarea cadavrelor, lăsate vizibile prin bura de sticlă.

Când sosi Zeea cu Marius, lumina boreală ardea ca o candelă cerească deasupra mausoleului. Fumul de miresme se ridică, voal de doliu peste vecernia albă.

Marius aprobă în sinea lui necesitatea împingerii cadavrelor până la marginea Pământului. In corpul viu al lumii n'are ce căuta cadavrul.

Ajunseră tăcuţi la celulele ocupate de numerele 1 şi 2. Parcă destinul lumii a voit să pună alături pe aceste personagii marcante, ca simbol de afirmare şi negaţie a binelui.

Coridorul de marmură albă al mausoleului primi paşii vizitatorilor, multiplicându-i în e- couri răscolitoare de linişti... Zeea înainta cu mers potolit, Marius urmând-o îngândurat.

La o cotitură, între burele de sticlă, i se păru lui Marius că şerpueşte o vietate. Se opri; Zeea fu atentă, îl privi cu mirare pe Marius, îşi îndreptă şi ea ochii spre punctul spre care privirea fratelui rămăsese aţintită... Iată, o siluetă neagră urca pe o bură. Un păr roşu, ca o torţă, fâlfâia pe talia agitată. Umbra se ridică cu fu
rie; două braţe albe ca două săbii se înfigeau ameninţătoare spre cupolă...

—Ha.... ha... ha, ha... sună şi răsună sinistru râsul isteric de fiară încolţită. Râsul şerpuia printre mormanele de sticlă, se încolăcea cu iuţeală de reptilă, se izbea de pereţi şi cobora frenetic spre cei doi, încremeniţi de surpriza noutăţii, lingându-i ca o bestie hidoasă.

—Ha... ha... ha... ha, ha, se repetă râsul funest.

Zeea se apropie de Marius, el o prinse cu energie de braţ.

Stafia căscă gura şi spume se împroşcau, ca o cascadă epileptică.

—Vi-e frică... ce? Ha... ha, ha... nebunilor ce sunteţi! Răul n'o să-l stârpiţi niciodată!., nu!.. nu!., nu!.. Eu sunt mama lui!., eu îl cresc cu sângele meu... în ciuda voastră, Zeea şi Marius! In ciuda lumii întregi, care crede că a călcat pe capul şarpelui meu!.. Nu! ha... ha, ha... -iu!., nu!.. Răul va dăinui prin mine şi prin poporul meu!., ha, ha!., va creşte... va triumfa... ha, ha... ha! împărăţia mea e

puternică,e mare şi puternică... ha, ha, ha, ha

—A înebunit, şopti Zeea!

Marius încercă să se apropie de vedenie; ea dispăru ca o flacără de pucioasă, lăsând în ur- mă-i ecoul puternic care se spori într'o învălmăşeală de sunete, ca o arie sinistră pentru un dans macabru.

—A înebunit, replică Marius!

—Să mergem!

—Nu. Trebue să-l vedem pe tata., n'ai teamă, nu ne atacă aici; n'are curajul să se apropie de relicva tatălui nostru.

Ingenunchiară solemn pe scara de pluş, aşezată în faţă, la picioarele tatălui; îl priviră cu duioşie şi pietate.

Colţul gurii păstra încă ultimul surâs; copiii îl văzură înflorind şi culeseră, înfriguraţi, sublimul zâmbet în destinderea sufletului...

Marius scoase albumul, punându-şi autografele alături, ca două semne oculte pentru lumea dispărută.

Plecară, aruncând o privire, ca o pomană, pe sarcul lui Priboia. Rânjetul omului neîmpăcat cu sine le-o respinse.

Ei luaseră în suflet, la reîntoarcere, numai chipul cu încremenirea zâmbetului luminos. Spectrul de fantomă neagră al Claudiei se irosi ca funinginea în vârtej de ciclon.

Drumul îl parcurseră în tăcere, doar fruntea lui Marius grăia expresivă. îndârjirea cu care-şi ridica spontan capul, învăluit cu negura părului, purta întipărit arhaic jurământul omului răz-vrătit.

Zeea îi strânse mâna la despărţire. Cu pătrundere, ochii ei stăruiau la întrebarea: Ce e de făcut?

Marius răspunse cu densitatea gravă a granitului :

—Laboremus!

Preţul Lei 50.
BUCUREŞTI. — TIPOGRAFIA CĂRŢILOR BISERICEŞTI. — C. 266.